برنجی سنه — عدد ۲۴۵
جمعه
۲۹ جمادی الاولی ۱۳۲۷ و ۵ حزیران ۱۳۲۵

تقویم وقایع

اداره‌سی
باب عالیده مطبوعات داخلیه دائره‌سنده‌در .

سنه‌لکی
طشره ایچون پوسته اجرتیله برابر ۱۲۰ غروشدر

تاریخ تأسیسی ۱۲۴۷
تکرار اصداری تاریخی ۱۳۲۶

مرجعی
مطبوعات داخلیه‌ده تقویم وقایع اداره‌سی

اعلانات
منحصراً دوائر رسمیه اعلاناتی درج اولنور

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك جریدهٔ رسمیه‌سیدر

نسخه‌سی ۱۰ پاره‌یه‌در
یومی نشر اولنور
نسخه‌سی ۱۰ پاره‌یه‌در

توجیهات

ملکیه

بغداد ولایتی داخلنده خراسان قضاسی قائممقاملغی خلیل الرحمن قضاسی قائممقامی احسان سایم افندی‌یه

قدس شریف سنجاغی داخلنده خلیل لرحمن قضاسی قائممقاملغی مکتب ملکیه مأذونلرندن اولوب قسطمونی ولایتنده اکمال مدت ایدن محمد شفیق افندی‌یه تفویض بیورلمشدر.

صوفیلو قضاسی قائممقام معاونلکنه پتریج قائممقام معاونلکندن آچیقده قالان پنایوط افندی تعیین بیورلمشدر .

مجلس مبعوثانك ضبط جریده‌سیدر

سکسان سکزنجی اجتماع

صالی : ۲۶ مایس سنه ۳۲۵

(مابعد و ختام)

رئیس — هانکی کون روزنامه‌یه قویه‌لم. جمعه ایرتسی می؟ (جمعه ایرتسی صدالری) هر حالده ینه صباحلین بونی استیضاح ایدرز بحریه ناظرینی‌ده آرزوکز وجهله چاغیریرز . ایکنجی لایحهٔ قانونیه‌یه کچیورز. عسکری جزا قانوننك برنجی ماده‌سنه عائد اولان مواد مذیلنك مذاکره‌سنه کچیورز . مضبطه محرری محمد فؤاد بك یوقمی؟ او حالده رئیس وکیلی مصطفی افندی ...

مصطفی افندی (حلب) — بو مسئله ذاتاً ایکی ماده‌دن عبارتدر . اسباب موجبه‌سی‌ده بیان اولنیور. بوبابده اوزون اوزادی‌یه سوز سویلیه‌رك هیئت کرامی تصدیع ایتمك ایسته‌مم . وقوع بولان تعدیل یالکز برنجی ماده‌یه عائددر. برنجی ماده‌ده اجرا اولنان تعدیلات ایسه مبعوثان ایله اعیان حقنده قانون اساسیده موجود اولان احکامی محافظه ایتمکدن عبارتدر. بوده او صورتله ترتیب ایدلمشدر .

— بنده‌کز استعجال تکلیفنده بوله‌جغم . چونکه اطنه وقعه‌سنك کرك درسعادتده‌کی ادارهٔ عرفیه‌نك پك زیاده بو ماده‌لره احتیاجی واردر . نظامنامهٔ داخلیده معین اولدیغی وجهله بش اون کون کچمك لازمگله‌جك . انك ایچون استعجال قراری ویرملی .

رئیس — استعجال قرارینه حاجت وارمی.

مصطفی عارف افندی — بش کون صکره مذاکره‌یه حاجت قالمسون ایچون بش کون صکره تکرار اوقونمسی ایجاب ایده‌جکی جهتله ایشته بوندن قورتلمق ایچون بر آن اول مذاکره ایده‌لم.

رئیس — بو تکلیف پك طوغری بر آن اول چیقاره‌لم .

(مصطفی افندی‌یه خطاباً) هیئت عمومیه‌سی حقنده سویله‌جککز وارسه سویله‌یك .

رئیس — هیئت عمومیه‌سی حقنده برشی سویلیه‌جك ایسه‌کز سویلیکز (یوق یوق صدالری) عسکری جزا قانوننك قرق سکزنجی ماده‌سنه ذیل اولمق اوزره قلمه آلنان ماده‌لردر .

سید بك اوقور :

برنجی ماده ادارهٔ عرفیه اعلانی مستلزم احوالدن طولایی مظنون اولانلر هر نه رتبه و صنف و صفتده اولورسه اولسون بلا استثنا ارادهٔ سنیه استحصال اولنمقسزین تحت محاکمه‌یه آلنورلر .

سید بك معدلنی اوقور :

مبعوثان و اعیان حقنده قانون اساسیده معین احکامه خلل کلمه‌مك اوزره ادارهٔ عرفیه اعلانی مستلزم احوالدن طولایی مظنون اولانلر هر نه رتبه و صنف و صفتده اولورسه اولسون بلا استثنا ارادهٔ سنیه استحصال اولنمقسزین تحت محاکمه‌یه آلنور .

توفیق افندی — ذاتاً قانون اساسی احکامنه موافقدر بو . قانون اساسی‌یه منافی برشی یوق.

مصطفی افندی (قره حصار) — بو ماده‌ده نظار ایله مبعوثان کرامك‌ده نظار ایله ولاة کرامك‌ده داخل اولدیغی آکلاشیلور . (طبیعی صدالری) بونلرك نظارك یعنی (کورلتی) وکلانك با ارادهٔ سنیه والیلرك‌ده داخلیه نظارتنك امریله تحت محاکمه‌یه آلنمسی منابدر . (کورلتی — خیر خیر صدالری)

طرایان مالی افندی — قانون اساسی‌یه مخالفدر بو .

زین العابدین افندی — افندم قانونك اولا هیئت عمومیه‌سی حقنده سوز سویلمك ایسترم . بو ماده‌لرك اولا لزومی وارمیدر یوقمیدر ؟ بر

استعجال قراری ویردك. ویردیکمز استعجال قرارنده بوکون تشکل ایدن ادارهٔ عرفیه محکمه‌لرنده عمل اولنمق ایچون لازمدر دینیور. حالبوکه قواعد حقوقیه‌ده جرمك زمان وقوعنده‌کی قوانین ایله عمل اونه‌جقدر. بونلر هیچ بر وقت ...

سید بك — اصول محاکمه‌دن مستثنادر بو.

حلاجیان افندی — اصول محاکمه مستثنادر.

زین العابدین افندی — (حلاجیان افندی‌یه خطاباً) سنکده برجوابك وارده سویلیه‌جك ایسه‌ك سویله. شوحالده شمدی شو ماده‌لرك سبب لزومنی آکلامیورم. بزه حکومت بر ادارهٔ عرفیه قانون لایحه‌سی کوندرملی ایدی. انی چیقارملیدق. انك ایچون شو ماده‌نك هیئت عمومیه‌سی اعتباریله فائده‌یی مفید دکلدر. بر ادارهٔ عرفیه قانون لایحه‌سی ایکنجی درجه‌ده ذیلی کلدیکنده بو وظیفه وصلاحیته عائد اولان ماده‌لر اساساً جزا قانوننه ذیل اوله‌ماز. ادارهٔ عرفیه قانوننه ذیل اولمسی لازم کلور. برده عسکری جزا قانوننه ذیل اوله‌ماز چونکه جزایه عائددر. وظیفه وصلاحیته عائددر. برمناسبت یوقدر. ذیل ایله ذیل اولنان قانونك شو حالده بونكده اوصورتله تعدیلی ایچون انجمنه حواله‌سنی تکلیف ایدرم.

سید بك — افندم قانونك ماقبله شمولی یوقدر دیورلر. واقعا طوغری. بوندن ایکی شی مستثنادرکه بریسی مخفف جزا اولان قانونلرك ماقبلنه شمولی واردر. بریسیده اصول محاکمه‌یه شمولی اولان مسئله متدائر اولان قانونلرك دائما ماقبلنه شمولی واردر. او اساس قبول اولنمش بر اساسدر. و بتون دول متمدنه‌ده بویله‌در. بزده ده بویله‌در. حتی دستورده شویله برمادهٔ مخصوصه واردر. (اسماعیل پاشایه خطاباً) بیلمیورسکز بز سویلیه‌لم. صکره افندم قانون جزای عسکری‌یه بونك تعلقی واردر. قانون جزای عسکرینك ۴۸ نجی ماده‌سنده اصل نظر اعتباره آلنه‌جق مسئله بودرکه دیوان حربده کوچك ضابطلردن تشکل ایدرسه بیوك ضابطلری محاکمه ایده‌مز. برضابطی محاکمه ایده‌بیلمك ایچون دها بیوك رتبه‌یی حائز اولمق لازم کلور. دیوان حرب جهت عسکریه بونی نظر دقته آلارق بو ایکنجی ماده‌یی درج ایتدیریور بوراده. بونك ایچون بونك اهمیتله لزومی واردر. اصول محاکمه‌سی‌ده قانون جزای عسکریده بوکبی محاکمه‌لر مذکور اولدیغندن طولایی طوغریدن طوغری‌یه قانون جزای عسکریده بونلری ذکر ایدیور. اساساً ادارهٔ عرفیه اعلانیله دیوان حربك تشکیلی جهت عسکریه‌یه عائددر. بو جهت آیری بر قانونه درج اولنماز. معمول به اولان قانون هانکیسی ایسه اوکا درج اولنور. بناءً علیه جهت عسکریه‌ده معمول به اولان قانون قانون جزای عسکریدر. حتی ادارهٔ عرفیه‌ده او دیمکدر. قانون جزای عسکری‌یه تطبیق اولنور اوراده بوله‌مازسه ملکیه قانونی تطبیق اولنور جزایی ویرر. اونکچون بونلرك طوغریدن طوغری‌یه قانون جزای عسکری‌یه تعلقی واردر. جهت عسکریه‌جه بوکا لزوم حس ایدیلیورمش که بو ماده‌لر بزه کوندرلمشدر. اکا لزوم حس ایدلمه‌یدی طبیعی کوندرلمزدی بزه. انك ایچون لزومنه بناءً بونك مستعجلاً ... طرفداری‌یم (طوغری طوغری صدالری)

رئیس — جواب ویره‌جکسکز اما انلره سویله‌یور صکره سویلرسکز.

زین العابدین افندی — شمدی ادارهٔ عرفیه قرارنامه‌سنده اولان صفت وحیثیته باقلمیه‌رق تعبیرینك لزومی فعلاً ده تسهیل ایدلمشدر. وتطبیق ایدلدی. مشیرده محکوم ایدلدی وزیرده. شوحالده انلره لزوم یوقدر. بو قانونلره حاجت یوقدر دیدیکمك سببی بودر. جزا قانوننامه‌سنه مناسبتی یوق دیدم. یعنی جزا قانوننامه‌سنه ذیل اوله‌جق قدر مناسبتی یوق ذیل اولنان ماده‌لرله ذیل اولنان قانون جهتندن مناسبتی یوق دیمك ایسترم. ذیل جهتندن مناسبتی یوقدر دیمك ایسترم یوقسه تعلق واردر. انکار ایتمم. تعلقی میدانده شمدی تعلق صورتده وقوع بولان اعتراض وارد اوله‌ماز هیچ بر وقتده ذیل جهتندن مناسبتی یوقدر دیورم. حتی مستعجل قرارینه‌ده لزوم یوقدر.

شفیق بك (قره‌سی) — افندم بو جزا قانوننامهٔ عسکرینك قرق سکزنجی ماده‌سنه ذیل اولمق اوزره کوندرلمش، حالبوکه اساساً جزا قانوننامهٔ عسکریسی مجلس اعیان و مبعوثاندن کچه‌رك مشروطیت اداره‌ده برقانون شکلنی آلمش برقانون دکلدر. (آلقش) اول امرده اوقانونی کورملی. صکره ذیلی کلسون. اساساً قانون، قانون شکلنی آلمه‌مشکن قانون شکلنی مشروطیت اداره‌ده برقانونه برذیل یاپوبده بزدن مستعجلاً برقرار آلمقده نه معنا وار. (آلقشلر)

رئیس — شفیق بك اکر بونی کاغد کلمشکن سویلسه‌ ایدیکز بونی انجمنه کوندرر وطبع ایتدیرر ایدك بوقدر مذاکره‌یه لزوم قالمزدی.

سید بك — شفیق بکك اعتراضی جزا قانوننه ایسه مجلس مبعوثانك اولکی کشادندن اقدمدر.

هونه‌ئوس افندی — عسکری جزا قانوننامه‌سی مجلس مبعوثاندن مصدق اولمدیغی جهتله قانون حکمنی مکتسب دکلدر. بونك ایچون بوصورتله بو ماده‌لرك جزا قانوننامهٔ عسکری‌یه درجی لازم کلمز مطالعه‌سنده بولندی رفیق محترمم حضرتلری. حالبوکه جزا قانوننامهٔ عسکری هرنصل ایسه مجلس مبعوثانك تصدیقنه اقتران ایتمامش اولسه بیله مادام که ادارهٔ سابقه وجه اوزره شرائط لازمه‌یی حائزدر. بوکون قانون حکمنی ده حائز اولمق لازم کلیر. واوصورتله تطبیق ایدلمکده‌در. وبو ماده‌لرك اوجزا قانوننامه‌سنه درجی لازم کلیر. یالکز بنده‌کز برنجی ماده‌یه انجمن طرفندن علاوه ایدیلان ذیلك لزومسز اولدیغنی درمیان ایدیورم. چونکه بوقانون خصوصی هیچ بر وقتده قانون اساسیمزك قیدینی تبدیل ایده‌مز. انجق ظن ایتدی که اکر صراحةً هیئت مبعوثان واعیان اعضالری حقنده برفقره قونیه‌جق اولورسه بلکه بوماده اعیان ومبعوثان اعضالرینه‌ده شامل اوله‌بیلور قورقوسنه ذاهب اولمش. حالبوکه هیچ برقانون قانون اساسی‌یه مخالف اولدیغی صورتده مرعی ومعتبر اوله‌ماز. شوحالده بو زائددر. چونکه قانون اساسیده صراحت تامه واردر. اوصراحت کافیدر. اکر بونی قونیه‌جق اولورسه‌ق اووقت شو ظنه ذاهب اولدیغمزی اعلان ایده‌جکز: (برقانون قانون اساسیمزی تبدیل ایده‌بیلور ظننه ذاهب اولدیغمزی ایما ایده‌جکز. بوده یولسزدر.

رضا پاشا — اول امرده شفیق بك افندینك تکلیفی حل ایتملی صکره مذاکره ایده‌لم.

مصطفی بك (حلب) — برکره برقانونك ماقبله شمولی اولمدیغندن بحثله بو ایکی مادهٔ

قانونیه‌نك وضعنه لزوم اولمدیغندن بحث اولنیور واقعا قانونلرك ماقبلنه شمولی یوقدر. فقط نه اساسه مبنی شمولی یوق. سبب وحکمتی نه‌در؟ قانونلر یاقانون جزائی اولور، یاقانون حقوقی اولور بزم اصطلاحمزجه. برقانون جزائینك ماقبلنه شمولی، عدم شمولی بحثی جرمك وقوع بولدیغی زمان ایله اوجرمدن طولایی لازم کلان مجازاتك تعیین زمانی حقنده‌کی مخالفتدن نشئت ایدر. هیئت حاکمه جرم وقوعی زماننده موجود اولمیان قانونی اومجرم حقنده تطبیق ایتمك صلاحیتنی حائزمیدر، دکلمیدر؟ مسئله بوندن تخلف ایدیلور. چونکه نظریاتده برمجرم کندی جرمنی اجرا ایده‌جکی وقت اوجرمك جزاسی نه‌دن عبارت اولدیغنی کویا بیلیورده قانونك شدتله وقوع بولاننه جسارت ایدرك اجرا ایدیلور. اکر ندن دها شدید اولدیغنی بلسه ایدی بلکه اجرا ایتمزدی کبی برنظریه‌دن نشئت ایدیلور. بونکله برابر سید بك افندی طرفندن بیان بیورلدیغی کبی قانون جزانك احکامنه عائد اولان قسمی بشقه‌در. اصول محاکمه‌یه عائد اولان قسمی بشقه‌در. اصول محاکمه‌یه دائما محاکمه‌نك اجراسی زماننده نظر اعتباره آلنه‌جق قانونلردرکه اول وقوع بولسون صکره وقوع بولسون هرحالده محاکمه‌نك اجراسی زماننده نظر اعتباره آلنمق ضروریدر. بونك ایچون اصول محاکمه قانون جزا احکامنه تطبیق اولنه‌مز. قانون جزانك احکامی ماقبله شامل اولمسه بیله اصول محاکمه مطلقا ماقبلنه شمولی اولور. چونکه اثنای محاکمه‌ده نظر دقته آلنه‌جق برقانوندر. ایکنجیسی بو ذیلك علاوه‌سنه لزوم یوقدر دینیلیور. مقصدمز قانون اساسینك هردرلو احکامنی محافظه‌در بشقه برشی دکلدر. مادام که قانون اساسیده صراحةً مجلس مبعوثان ایله اعیان حقنده بر طاقم امتیازات ویرلمش. او امتیازاتده مجلسدن قرار اعطاسی لزومنه دائردر. بز بونی بوراده تصحیح ایتدك. ایتدیکمزك سببی دائما برقانونك لغوی یا ضمنی اولور یاصریح اولور. فقط دیکر برقانون ایله اولور. برقانونك وضعندن صکره موقع اجرایه قونیلان دیکر بر قانون اولکی قانونی یا تصدیق ایدر ویاخود ضمناً، صراحةً لغو ایدر. بونك عمومیت عباره‌سی قانون اساسیده‌کی صراحتی لغو ایتمك احتمالنی خاطره کتیرمامك ایچون بوراده تصریحات اجرا ایتدك. بوندن ظن ایدرم بشقه بر فائده تولد ایتمز. اندن صکره عسکری قانون جزاسی قانون اساسیدن دها اول وضع اولنمش اولدیغندن مجلس مبعوثانه تصدیقی ایچون کلمسی لازم کلن قانونلردندر. ودیکر بر طاقم قوانین واردرکه قانون اساسینك تاریخ نشرندن اول وضع اولنمش قوانینك کافه‌سی ینه قانون اساسی احکامنه توفیقاً معتبر و معمول به‌در. فقط بزانلرك مادةً ویاخود تمامی اعتباریله تعدیلنی مراد ایدرز. بر قانونك قانون اولمسی، شکل قانونی آلمسی مجلس مبعوثاندن و اعیاندن چیقوب ارادهٔ سنیه‌یه اقترانیله اولور. اکر قانون اساسینك نشر و اعلانندن اول بر قانون یاپلمش اولورسه او حالده هیچ بر قانون کلمسون قوانین موجوددر.

اسماعیل بك — موجوددریا.

شفیق بك — شو حالده نیچون ویریورلر.

مصطفی افندی — قانونلر معلوم عالیکزدریا قانون اساسینك تاریخ نشرندن اول یاصکره وضع اولنمشدر. قانون اساسینك تاریخندن صکره وضع اولنان قوانین قانون اساسیده‌کی احکام دائره‌سنده مطلقا مجلس مبعوثان و اعیانك تصدیقنه اقتران ایتمك ضروریدر. چونکه قانون اساسینك احکامی اویله ایجاب ایدیور. فقط قانون اساسینك وضعندن مقدم وضع اولنان قانونلر اندن صکره وضع اولنان قانون اساسینك احکامنه تابع اولمدیغی ایچون ینه قانون اساسینك یوز اون سکزنجی ماده‌سی حکمنجه معمول به و معتبردر. مجلس مبعوثان واعیانك تصدیقنه لزوم یوقدر. آنجق بز او قانونلردن بعضلرینك احکامنه اعتراض ایدر و تعدیلنی طلب ایدرز. المزده‌کی نظامنامهٔ داخلی موجبنجه ایجابنی اجرا ایدرز. اوبشقه. شمدی بوکا لزوم وارمی؟ یوقمی نیچون؟ بوقانونه تماماً لزوم وارمی؟ قانونك تماماً لزومی یوقدر دینلدی. ادارهٔ عرفیه معلوم عالیلری احوال فوق العاده‌ده اجرا اولنور. احکام قانونیه وعمومیه‌نك بر استثناسیدر. اویله احوال فوق العاده‌ده ینه اختیار اولنان معامله ایسه دائما استعجال ایله قبول اولنور. تحت محاکمه‌یه آلنملری ارادهٔ سنیه‌یه متوقف اولان ذواتك تحت محاکمه‌یه آلنملری ایچون ارادهٔ سنیه استحصالنه مراجعت مقصودبه اولان استعجالی اثبات ایدر. بلکه‌ده اسکی زمانده اولدیغی کبی استحصال اراده ایچون ایدیلن مراجعتده ارادهٔ سنیه‌ده صادر اولمه‌یی ویرر. قانون هردرلو احتمالاتی منع ایچون وضع اولنور. بناءً علیه بواستعجال مقصدینه وشو احتمالاته بناءً بوقانونك وضعنه‌ده لزوم حقیقی واردر.

اسماعیل بك (کوملجنه) — بنده‌کزك عرض ایده‌جکم شیلری مصطفی افندی مجلسه عرض ایتدی. اکر شفیق بکك بوکون نظریه‌سی قبول ایدلمك لازم کلورسه سکز آیدنبرو بتون محاکم عثمانیه‌دن صدور ایدن حکملرك مقرراتك وبتون قوانین سائره‌یه توفیقاً ادارهٔ ملکیه‌نك وضع ایتدیکی قواعدك وآنلرك اجرا ایتدیکی معاملاتك منفسخ وباطل اولمسی ایجاب ایدرکه بونی مجلس محترم هیچ بر وقتده ترویج ایتمز. برده قانون اساسیمزك ۱۱۸ نجی ماده‌سنده بر قید وار. الیوم دستور العمل بولنان قوانین ونظامات ایلروده دیکر قانونله تعدیل ویا فسخ اولنمدقجه معمول به ومعتبردر دییور. مجلس مبعوثانجه ایکنجی بر قانون یاپیلوب او موجود اولمدقجه معتبردر، جاریدر. حتی اصول محاکمهٔ حقوقیه مثلا ایلروده قانونیتی تکلیف اولنمق اوزره قانون موقتدر. نه‌وقت قانونیتی تکلیف اولنورسه او وقت حکمدن ساقط اولور. بناءً علیه قانوندر. اصل مقصد ایش بیتیرمکدر. هیئت محترمه‌دن انی رجا ایدیورم. بز بو کرز دیوان حربك وظائفنی تسهیل ایتملی‌یز. بوکون اطنه مسئله‌سی خاطرلرده کزده‌در. بوراده‌کی مسائلده تعصبات دکل، تسهیلات ارائه ایتملی‌یز. بونده ذاتاً بر شی یوق قبول ایتملی، مسئله‌یی بیتیرملی. قانونه موافق برشیدر، قبول ایتملی والسلام.

مصطفی عارف بك (قرق کلیسا) — افندم قانون اساسینك ادارهٔ عرفیه اعلانی متضمن اولان یوز اون اوچنجی ماده‌سنده ادارهٔ عرفیه تحتنده بولنان محلك صورت اداره‌سی نظام مخصوص ایله معین اولوب قوانین ونظامات ملکیه‌نك موقتاً تعطیلندن بحث ایتدیکی حالده یوز اون بشنجی ماده‌سنده قانون اساسینك هیچ برماده‌سی بیله هیچ برسبب وبهانه ایله تعطیل ویا اجرادن اسقاط

ایدیله‌مز دینلیور. بناءً علیه برنجی ماده‌ده استثنا ایدیلان اعیان ومبعوثان میانه‌نه هرحالده وظیفهً مسند وکالتده بولنان یعنی نظاردن بولنانلرکده محاکمه‌یه آلنمسنی، بوقانون اساسینك تعیین ایتدیکی ماده ایله مقید اولدیغی ایچون بوماده‌یی اخلال ایدر. علی‌الاطلاق وکلانك استثناسی حقنده‌کی تکلیف‌ده طوغریدر. بوتکلیف‌ده نظره آلنملیدر. دیکر جهتدن ایکنجی ماده حقنده سید بکك مطالعه‌سی طوغری ایسه‌ده برنجی ماده‌نك عسکری جزا قانونه هیچ برتعلقی یوقدر. بلکه بوماده انجق ادارهٔ عرفیه‌یی متضمن اولان نظامنامه‌یه تعلق ایده‌بیلیر. زیرا کرچه قانون عسکری محاکمنك تشکیلاتندن باحث اولسه بیله بوتشکیلات محاکمه‌ده عائددکلدر. بونه‌قبیل اشخاصك محاکمه التنه‌الهجغی متضمن ماده‌درکه انجق ادارهٔ عرفیه نظامنامه‌سنه کیره‌بیلور، قانون اساسی‌یه کیره‌بیلور. قانون عسکری‌یه بوماده قطعیاً کیره‌مز بوماده. بوجهتلرك نظر دقته آلنمسنی تکلیف ایدیورم. دیورلرکه بونك قانون عسکری‌یه شمولی یوقدر، ایریجه نظامنامه‌یه درج اولنملیدر. ادارهٔ عرفیه قوانین عسکریه‌نك قوانین ملکیه یرینه قائم اولمسی، قوانین عسکریه‌نك جاری اولمسی دیمکدر. شوحالده ادارهٔ عرفیه نظامنامه‌سی دیمك قوانین عسکریه دیمکدر. بناءً علیه قانون عسکری‌یه بونك درجی لازم کلیور بنده‌کزجه.

محمود ماهر افندی — افندم برقانون دیورلر سیدبك واسماعیل بك اکر اصول محاکمه‌یه تعلق ایدرسه ماقبله صورت مطلقه‌ده تعلقی یوقدر. فقط شکله تعلق ایدرده اکر علاقه‌دارانك حقوقه تعلق ایدرسه ماقبلنه شاملدر. مثلا مدت استینافیه وتمییزیه ویاخود مرورزمان، بوکونکی قانون موجبنجه حقوق عادیه‌ده مرورزمان اون بش سنه‌در. یارین برقانون نشرایدیلورده مرورزمان مدتنك اون‌سنه اولمسی تعیین ایدرسه وایکنجی قانونك اصول محاکمه‌نك تطبیقی اثناسنده اون سنه‌دن کچمش ایسه. حال بوکه تعقیب دعوا ایده‌بیلمك ایچون ایکنجی قانون ولکی قانونی فسخ ایتمش، اوحالده‌ من اقامهٔ دعوا ایدیورسك اما اون‌سنه کچمشدر. بوکونکی قانون موجبنجه‌ده مرورزمان مدتی اون‌سنه‌دردیوبده وقیله اراون اشن‌سنه مدت حق دعواسی اولان کیمسه دعوادن رد اولنورمی. البته اولنمز. چونکه انك حق قانونیسی اون‌بش سنه ایچون تعلق ایتمشدر. وقتیله اکر استیناف مدتی ایکی آی ایسه ایکنجی قانونده بر آیه ایندیرلمکله انك حق استینافی ساقط اولماز. اوصورتله ینه اولکی قانونه تابعدر. الحاصل اکر اصول محاکمه موادی شکله تعلق ایدرسه ماقبلنه واقعا شامل دکلدر. فقط علاقه‌دارانك حقوقنه عائد ایسه ماقبلنه شاملدر. اوقبیلدن اوله‌رق ادارهٔ عرفیه دیوان عرفی طرفندن محاکمه‌لری اجرا ایدیله‌جك ذواتدن بعضلرینك محاکمه ایدلمسی ارادهٔ سنیه‌نك تعلقه تعلیق ایدلمشدر. اوحالده انك تعلقی انك برحقیدر. بناءً علیه اخیراً تنظیم ایدیلان برقانون حقنده تشمیل ایدیله‌رك ارادهٔ سنیه‌یه تعلیق ایدیله‌رك محاکمه ایدیله‌مز. اکر زورله یاپیله‌جق ایسه.. (کورلتیلر مذاکره کافی صدالری)

رئیس — مذاکره کافی دنیلیور. فقط برچوق ارقداشلرمز وار. اسملری یازیلی افندم کافی کوریورمیسکز؟ مذاکره‌یی کافی کورنلر النی قالدیرسون. (اللر قالقار) کافی کورلدی تقریرلری اوقویه‌جقمیسکز؟

مجدی افندی اوقور:

«قانون اساسیده وکلای دولتك دخی محاکمه‌لری دیوان عالی‌یه عائد بولندیغی مصرح اولمغله قانون اساسی احکامنی محافظهً وکلانك دخی استثنا ایدلملری لزومنی طلب و تکلیف ایلرم.»

بروسه مبعوثی
عمر فوزی

احمد ماهر افندی — طوغری طوغری وکلانك استثناسی لازم.

رئیس — بوتکلیفی نظر اعتباره الانلر النی قالدیرسون. (کولتیلر)

ترایان نالی افندی — برنجی ماده حقنده سویلیه‌جکم ارادهٔ سنیه حقنده سویلیه‌جکم (اولکی تکلیف تکرار اوقونسون صدالری)

مجدی افندی — تکرار اوقیورم (تکرار اوقور)

سید بك — بوتکلیف قانون اساسی‌یه مخالفدر.

مصطفی بك (حلب) — مرجع محاکمه تعیینی بشقه، اصول محاکمه نقطهٔ نظرندن برذاتك تحت محاکمه‌یه آلنمسی ضمننده لازم کلان اسبابك تحریسی مسئله‌سی ینه بشقه‌در. بونلر بر برینه بکزر مسئله‌در. وکلانك محاکمه‌سی دیوان عالی‌یه عائد اولدیغنه دائر اولان مرجع محاکمه نقطهٔ نظرندن، مسئله‌نك اصول محاکمه نقطه‌سندن بر برندن کلی فرقی واردر. بر مبعوثك تحت محاکمه‌یه آلنمسی لزومنی سویلیورم. برمبعوثك تحت محاکمه‌یه آلنمسی ایچون مجلسدن قرار ویرلمك لازمدر. نرده محاکمه اولنمسی لزومنی سویلیورم تحت محاکمه‌یه آلنمسی ایچون اصول محاکمه نقطهٔ نظرندن مجلسجه ویرلمسی لازم کلن قراردن بحث ایدیورزکه اومرجع محاکمه معناسنه دکلدر. معلوم عالیکز وکلانك بویله قرارسز طوغریدن طوغری‌یه تحت محاکمه‌یه آلنمسنه کیم قرار ویره‌جك قانون اساسی‌یه مخالفدر.

سالم افندی — مصطفی بکه برشی عرض ایده‌جکم. شودرکه اعیان ومبعوثان مستثنادر بونلردن برجرم صدور ایدیکنده نرده محاکمه اوله‌جقلر؟ دیوان عالیده دکلی؟

مصطفی بك مرجع محاکمه‌دن بحث ایدیورز بر مبعوثك تحت محاکمه‌یه آلنمسی ایچون قانون اساسیده برشرط موجوددر.

سالم افندی — اویله ایسه برتکلیفده وکلا ودیوان عالی بیوردیلیور. دیوان عالی ماده‌سنده ایسه رئیس محکمه....

مصطفی بك — اویله اولدیغی کبی بحثمز اساساً اصول محاکمه نقطهٔ نظرندندر.

اسماعیل پاشا — هیئت عمومیه‌سی حقنده سوز ایستیورم.

رئیس — اسماعیل پاشا مجلسك جدیتنی محافظه ایدیکز رجا ایدرم. سز سوز ایستدیکز هیئت عمومیه‌سی حقنده. حال بوکه هیئت عمومیه‌سی حقنده مذاکره کافی کورلدی. سزك سوزکز بیتدی. سوز ایستیورسه‌کز عمرفوزی افندینك تکلیفنه جواب ویریکز.

ترایان نالی افندی — مبعوثان واعیان اعضالرینك محاکمه‌لری مجلسك اکثریتله قرار ویرلدکدن صکره اجرا اولنه‌جقدر. حال بوکه مأمورلرك کرك بیوك و کرك کچوك مأمورلرك اولاً ون تحت محاکمه‌یه آلنمسی ایچون ارادهٔ سنیه

ستحصالنه دائر قانون اساسیده بر صراحت یوقدر. شوحالده دور سابقده مأمورلر ارادهٔ سنیه ایله تحت محاکمه‌یه آلندیغی ایچون بویله بر اصولی نصل قانون شکلده قبول ایدرك بوراده ذکر ایتمکه نه‌لزوم وار. بوفضله برشیدر. قانون اساسیده مبعوثان واعیان ایچون بوامتیاز ویرلشدر. فقط مأمورلر ایچون کرك عسکری، کرك ملکی مأمورلر ایچون بویله برصراحت یوقدر. فضله‌در

عبدالحمید زهراوی افندی — وار وار عسکر ایچون وار.

ترایان نالی افندی (دواله) — قانون اساسی‌یه مخالف برشیدر هرکس تبعهٔ عثمانیه محاکم عثمانیه‌یه تابعدر. محاکم عثمانیه‌ده هرکس ادارهٔ عرفیه زماننده محاکم عسکریه‌یه تابعدر. مأمورلر ایچون بویله برشیئه اراده‌یه احتیاج یوقدر. انکچون ارادهٔ سنیه لفظی‌ده فضله‌در.

سید بك — بنده‌کزده نالی افندینك فکرینه تماماً اشتراك ایدرم. بوتکلیف قانون اساسی‌یه مخالفدر. قانون اساسیده مأموریتلرینه متعلق ایشدن طولایی هیئت مبعوثاندن بر اتهام واقع اوله‌جق اولورسه ایشك دیوان عالی‌یه کیده‌جکی بیان ایدیور. فقط خصوصات سائره‌ده طوغریدن طوغری‌یه قوانین عادیه‌یه تابعدر. افراد عادیه‌دن هیچ برفرقلری یوقدر. بویله ایکن طوتوب بوقانون اساسی‌یه صراحةً مخالف برشی درج ایتمك قانون اساسی‌یه مخالفدر مصطفی افندی حضرتلرینك دیدکلری کبی یالکز اتهام نقطهٔ نظرندندر. یوقسه مرجع محاکمه‌یی تعیین نقطهٔ نظرندن دکلدر. ینه بومجلس مبعوثانجه اتهام ایدیله‌رك تعقیبات قانونیه اجراسنه قرار ویرلدکدن صکره مرجع محاکمه‌لری ینه دیوان حربدر. یوقسه دیوان عالی دکلدر. سالم افندینك دیدیکی کبی مبعوثلرك هیچ برینك محاکمه‌سی دیوان عالیده جریان ایتمز. دیکر قانونلرده‌ده یوق. اساساً یوق بویله برشی. اویالکز اتهامه قرار ویرر مبعوثلرك مرجع محاکمه‌سی دیوان عالیدر دیه، بریرده یوقدر اویله برشی نه‌دیوان عالی نظامنامه‌سنده وار نه‌ده قانون اساسیده. بونك ایچون اوموضوع بحث اولماز. مسئله تماماً آکلاشلمیور. مبعوثان واعیانك استثناسی اتهام رسماند نقطهٔ نظرندندر. مرجع دعوایی تعیین ایتمك نقطهٔ نظرندن دکلدر. بونك ایچون بوماده‌یی هیچ تبدیل وتغییره لزوم یوق.

رئیس — ارتاس افندی بوکا دائر سویلیه‌جکسه‌کز سویلیکز ایضاحاتده معلومکز اولدی تکرار رأیه قویویورم. شمدی عمرفوزی افندینك تکلفنی ایجه آکلاشلدی. اوحالده تکرار رأیه قویویورم.

مجدی افندی اوقور:

اصول محاکماتدن باحث اولان بوایکی ماده‌نك احکام جزائیه‌نك درجاتنی تعیین ایدن جزا قانوننامهٔ عسکریسنه تعلقی اولمدیغندن ادارهٔ عرفیه قانوننه ذیل ایدلمك اوزره روزنامهٔ مذاکراته کچلمسنی تکلیف ایلرز.

بولی مبعوثلری
عبدالوهاب شرف‌الدین

رئیس — رأیه قویویورم. قبول ایدنلر النی قالدیرسون (آزال قالقار) قبول اولنمدی. (کورلتیلر)

عبدالوهاب افندی — ساده سید بك بیایر بشقه کمسه بیلمز. سید بکه هروقت سوز ویریورسکز.

رئیس — هیچ بروقتده سیدبك سزی تجهیل مقصدیله سویله‌مامشدر.

شرف بك — سید بکك افاده‌سی وارد دکلدر رد ایدرم کندیسنه.

رئیس — (سیدبك سوزه ابتدار ایده‌جکی صره‌ده) بتدی سید بك بتدی رجا ایدرم. (کورلتی ومناقشات) افندم، عبدالوهاب وشرف‌الدین بك ارقداشلرمزك تکلیفنی قبول ایدیورمیسکز؟

عاصم بك — بردها اوقونسون رجا ایدرم.

رئیس — سید بك سوز ویرمدم قرداشم بن سزی تعمیره چالیشیورم. افندم بو تکلیفی قبول ایدیورمیسکز؟ (سکون) قبول اولنمدی افندم. دیکله‌یك افندم، تکلیفلری بر دها اوقوتمامق ایچوق دیکله‌یکز.

مجدی افندی اوقور:

عسکری جزا قانونی هنوز قوهٔ تشریعیه طرفندن قبول وتصدیق اولنمشدر. شوحالده نصل ایکی مادهٔ مذیله وضعی ومذاکره وتصدیق اولنه‌بیلور. مذکور نظامنامه مجلسمزه کله‌رك مذاکره ایدلدیکی زمان نظر دقته آلنمق اوزره شمدیلك تأخیر مذاکره‌سنی تکلیف ایدرم.

طربزون مبعوثی
محمد مظهر

رئیس — بوتکلیفی قبول ایدیورمیسکز. الکزی قالدیرك (اللر قالقماز) قبول اولنمدی

اوقور:

ادارهٔ عرفیه کبی احوال فوق‌العاده‌یه مخصوص اولمسی اقتضا ایدن برنجی مادهٔ مذیله‌نك احوال عادیه‌یه‌ده شامل اولان قانون عسکریه درجنده برمناسبت اولمدیغی جهتله بوماده‌نك ادارهٔ عرفیه قانوننه ذیل اولمسنی تکلیف ایدرم

توقات مبعوثی
صبری

صبری افندی — ایضاحات ویره‌جکم دیکلین احوال فوق‌العاده‌ده استعجال لازمدر. انك ایچون بوماده‌لر بومقصده خدمت ایدیور احوال عادیه‌یه‌ده شاملدر. قانون عسکری احوال فوق‌العاده‌یه وادارهٔ عرفیه زماننه مخصوص برقانون دکلدر. عسکری جزا قانونی دائما احوال عمومیه‌یه مخصوص برقانوندر.

طاعت بك (ادرنه) — ظن ایدرم صبری افندینك اعتراضی وارد دکلدر.

رئیس — بیورك مصطفی افندی انجمن رئیسی مصطفی افندی جواب ویره‌جك.

مصطفی رجب افندی (حلب) — ادارهٔ عرفیه زماننده لازم اولان استعجال امور عسکریه وادارهٔ عسکریه‌نك تمشیتنده دها زیاده لازمدر. مع هذا عسکری جزا قانوننك ٤٨ سکزنجی ماده‌سنده‌کی مادهٔ مذیله‌ده دینلیورکه بو عیناً قبول اولندی ذاتاً ایکنجی ماده‌یه نظر اولنورسه صبری افندی حضرتلرینك ادارهٔ عرفیه اعلان اولنان محللرده دینلدکدن صکره اوکا محل قالماز. ادارهٔ عرفیه اعلانی مستلزم اولان اصولده دیور مادهٔ قانونیه.

رئیس — سزده تصدیق ایدیورسکز.

محمود ماهر افندی — افندم ادارهٔ عرفیه قرارنامه‌سنده ادارهٔ عرفیه‌نك اعلانی حالنده خارجده کیملر نه‌کبی احوالدن طولایی نرده محاکمه اولنه‌جقلردر اوراده مذکورمیدر؟

شو حالده او ماده‌لرك اورایه درج ایدلمسنی تكلیف ایدرم (كورلتی).

رئیس — صبری افندینك رأینی قبول ایدنلر النی قالدیرسون (اللر قالقار) قبول اولنمدی افندم او حالده وارمی بشقه تكلیف؟

مجدی افندی اوقودی:

اداره‌ٔ سابقهٔ حمیدیه‌ده مأمورین ملكیه و عسكریه‌نك تحت محاكمه‌یه آلنمق ایچون ارادهٔ سنیه‌نك استحصالنه منوط اولمسی بر قانون حكمنی تشكیل ایتمدیكنی وذتاً بو اصول قانون اساسیمزه مخالف اولدیغندن بو ماده لزومسزدر.

مناستر مبعوثی

طریان نالی

رئیس — او حالده بونیده رأیه قویورم. ترایان نالی افندینك بو تكلیفنی قبول ایدن الی قالدیرسون (اللر قالقار) قبول اولنمدی افندم. بو ماده‌لری عیناً قبول ایدن اللرینی قالدیرسون (اللر قالقار) قبول اولندی افندم.

مصطفی افندی قره‌حصار — بن بر تكلیف ویردم اوقونمدی شفاهاً سویلدم.

مجدی افندی — سزك افاده‌یی هر كس رد ایتدی.

رئیس — افندم روزنامهٔ مذاكراتده بشقه برشی یوق رفقای كرامدن رجا ایدرم انجمنلرده چالیشه‌لم انجمنلرده یاخود قانون اساسی‌یی مذاكره ایده‌لم هر حالده ساعت اونده یوقسه یاپه‌جغز صدارتدن كاغد كلورسه انلریده اوقورز هانكیسنی ارزو ایدیورسكز (قانون اساسی‌یی مذاكره ایده‌لم صدالری) قانون اساسی‌یی مذاكره ایتمسنی ارزو ایدنلر النی قالدیرسون (قالقار) قبول اولندی افندم.

ساعت دردت بچقده برنجی جلسه‌یه نهایت ویرلدی.

ایكنجی جلسه

ساعت ٦ دقیقه ٣٠

رئیس — مذاكره‌یه باشلیه‌لم. رأیه قویه‌جغمز زمان ثلثان اكثریت اولور.

حمدی افندی — دونكی عزل و نصب مسئله‌سنی عرض ایده‌یم. عزل و نصب مسئله‌سی موضوع بحث ایدلدی قراری انجمنه حواله ایتمك مسئله‌سی قرارلاشمامشدی. بو صورتی قرارلاشدیرمق ایچون وقوع بولان تكلیف قانون اساسینك فصلنده‌كی وكلانك عزل و نصبنده‌كی عزلی كلمه‌سنك علی الاطلاق مدلولیله ابقاسی ایچونمیدی یوقسه مواد معدله میاننده عزله دائر تعدیلاً برفقره درمیان ایتمك ایچونمی ایدی. اولا شونی حل ایده‌لم. ایكنجیسی اولدیغی صورتده قانون اساسینك اصلنك ابقاسی دكلدر. تكلیف ایكی درلو اكثریتله رأیه اقتران ایده‌جكدی بریسی نظر مطالعه‌یه آلنمق ایچون اوله‌جقدی. بریسی‌ده قبول ایچون. بو مذاكره‌مزده وقوع بولان تكلیفلر نظر مطالعه‌یه آلنمق ایچون دكلدی. قبول ایچون ایدی اویله دكلمی افندم. تعدیل تكلیفی ینه اكثریت ثلثان ایله قبول ایدلمسی لازم كله‌جكدی. شو حالده او تكلیف ثلثان اكثریتله قبول ایدلدیمی. ثلثان اكثریتله قبول ایدلمه‌دی. ایدلمینجه نه اوله‌جق. ایدلمینجه انجمنك تكلیفی اوده آیریجه رأیه قونلمق لازمدر.

بوشو افندی — اوده قبول ایدلمزسه..

حمدی افندی — (دوام ایدرك) شو حالده دیكر بر تكلیف دها درمیان ایده‌لم. قبول ایدك. عزل بر اطلاق واردر برده نصبده‌كی اولدیغی كبی نصبه مقارن اوله‌رق عزلده او صورتله جریان ایتمسی، عزل و نصب كبی كیتمسی. شو صورت قالیور. نصبده‌كی تقیدات نه وجهله جریان ایدیورسه عزلكده اكا اقتران ایتمك صورتیله نصبده‌كی مسئولیت كیمه توجه ایدیورسه عزلده‌كه مسئولیتلركده اكا توجه ایتمسی صورتیله آیروجه بر تكلیف یاپارز. او تكلیف ثلثان اكثریتله قبول ایدیلیرسه مسئله حل اولنور. خلاصةً كچن كونكی تكلیفك قبول ایدلمش اولدیغنه بنده‌كزك متردد اولدیغمی ایضاح ایتمك ایستیورم.

وهبی افندی (قونیه) — حمدی افندینك بیورمش اولدیغی وجه‌ایله عزل و نصبه پادشاهك مقتدر اولمسی طرفداری‌یم. جمله‌جه معلوم اولمق اوزره قانون اساسیمزك ایجابی حكمدارمز ایكی صفتی حائزدر. خلافت صفتی سلطنت صفتی، بو صفتك هر ایكیسنه نظراً‌ده حكمدار اولان كیمسه عزل و نصبه مقتدر اولملی. اولمازسه اولماز. عزل و نصبه اقتداری ویرمه‌مك اولماز. بونك ایچون ذاتاً اوزون اوزادی‌یه مناقشه ایتمكه لزوم یوق. اوزون ویلی مباحثه‌یه كیرمیه‌لم.

سعید افندی — بر قانونك نقصانی حین تطبیقنده پك قولای، پك واضح صورتده اكلاشیلیور. كامل پاشا زماننده برقاچ ناظری عزل ایتدیكی ایچون مشروطیته بیوك، اهمیتلی بر ضربه اورولدی دیه‌رك نظر اعتباره آلمشدق و قانون اساسیمزده بیوك بر قصوردر، نقصاندر دینلدی ایدی. حالبوكه او وقتده قانون اساسیمزده عزل مسئله‌سی حكمداره ویرلمش ایدی. انك ایچون بو نقصان نظرمزده اهمیتلی بر صورتده چارپیوردی. شمدی ایسه حكمدار تبدل ایتدی دیه‌رك بونی نظر اعتباره آلمامق اولماز. چونكه قانون اساسینك تعدیله سوق ایدن تعیین و نصب كبی مسائلدیكه اكر حكمدار تبدل ایتدی دیه‌رك بونی نظر اعتباره آلمازسه‌ق قانون اساسی‌یی‌ده تعدیل ایتمه‌مز ایجاب ایدر.

مصطفی عاصم افندی (استانبول) — شمدی بحثك خلاصه‌سی حكمداره حق عزل ویروب ویرمامكدر. فقط اكلاشیلیوركه حق عزل ویرلدیكی وقت مجلسده اكثریتله ال قالقدی قبول اولندی آنجق او اكثریت ثلثان درجه‌سنه وارمدیغی ایچون قبول اولنمش نظریله باقلمادی بوكا مقابل اولان عزل ایده‌مه‌سی رأیی‌ده ینه ثلثان اكثریت ایله قبول ایدلمدی اوده طوریور شو حالده مجلسك میل غالبی پادشاهه حق عزل ویرمكدر. آنجق حق عزل ویرمه‌مك ایستینلر ایله ویرمك ایستینلرك افرادی آره‌سنده بونك تحدید و تعیینده اختلاف وار. دوشونیلیور. پادشاه صدر اعظمی و شیخ الاسلامی نصب ایتمك حقنه مالكدر. و پادشاه مؤكلدر انلرده وكیلدر. بر مؤكل هر وقت وكیلنی عزل ایده‌بیلور. بو بر فلسفه. ثانیاً وكلانك ایكی استناد كاهی اولدیغی سویلنیوردی بو استنادكاهلردن بری قوهٔ قانونیه، دیكری قوهٔ اجرائیه‌در. رئیس اولان حكمدار وكلایی عزل ایتمك حقندن محروم براقیلیرسه قوهٔ اجرائیه تماماً قوهٔ قانونیه‌نك مغلوبی اولور. قوهٔ قانونیه قالیوركه وكلایی تحت حكم و نفوذینه آلمق ایستیور. بناءً علیه هم نصبك فلسفه‌سی هم پادشاهك بر وكیلی اولمسنه نظراً لزومنده شبهه قالمیور. آنجق عزل ایدركن یالكز رئیس وكلایی و شیخ الاسلامی‌می عزل ایتملی سائر وكلایی‌ده منفرداً عزل ایتمك حقنه صاحب طوروب طوریركن

نائبه ناظرینی عزل ایتملی‌می، ایتمملی‌می؟ شمدی مسئله‌نك بو جهتی دوشونیلیور بوراده. رأیلر طاغیلیور خصوصی ایدیلان مذاكراتده. مقصودم بونلری عرض و ایضاحدر. دوشونیلورسه بوكا بنده‌كزده دوشونلردن بری‌یم. اسكی قانون اساسیمزده طرف شاهانه‌دن امنیت اولنان بر ذات مقام صدارته انتخاب ایدیلور. دیكر بر ذاتده مقام مشیخته تعیین اولنور. و سائر وكلانك مأموریتلریده بااراده‌ٔ سنیه اجرا ایدیلور. با ارادهٔ سنیه اجرا ایدیلیورك معناسی نه‌در؟ شو ایكی ذاتك طوغریدن طوغری‌یه منصوب اولدیغی اكلاتان مادهٔ قانونیه ایچنده مذكور اولمسنه نظراً سائر وكلانك مأموریتلری، صدراعظمك عرضی اوزرینه اجرا اولور. بوچیقیور. ینه اسكی قانون اساسیمزده وكلانك عزل و نصبی دیمك نه دیمك؟ یقینده‌كی ماده‌یی فقره‌یی ایی دوشونورسه‌ك طوغریدن طوغری‌یه انتخاب ایتدیكی صدراعظمی عزل ایتمك و طوغریدن طوغری‌یه انتخاب ایتدیكی شیخ الاسلامی عزل ایتمك. صدارتك عرضی اوزرینه تعیین ایتدیكی وكلایی‌ده ینه صدارتك عرضیله عزل ایتمكدر. بویله براقه‌لم. شمدی بونی ماده بویله قالسون. بز بونی بویله بر حالده قویه‌لم دیرسه‌ك بونده بر محذور واردر. بر طاقملرمز پادشاهه حق عزلی ویرمیور. استبداددن قورقیور. ایستدیكی وقت عزل ایدر. استبداد اثری ظهور ایدر. و بوندن قورقغه حقمز واردی یوقدی بشقه مسئله. فقط بو حقی مقام صدارته ویرمش اولورز بو حقی صدراعظم اسكی قانون اساسیجه ایستدیكی بر ناظرك عزلنی خاكپای همایونه عرض ایده‌جك و موجبنجه ارادهٔ سنیه شرفصادر اوله‌جق شو حالده صدراعظم بتون نظار اوزرینه تحكم ایتمسی لازم كلور. چونكه هر زمان انك عزل و نصبی لازم كلور. چونكه دائما عزلی و ابقاسی انك ید اقتدارنده‌در. چونكه ایستدیكی وقت عزل ایدرمش. اسكی قانون اساسینك ایجابی بو. قالدیكه كامل پاشا ایی رفیق محترممك عرض ایتدیكی وجهله طوغریدن طوغری‌یه ایكی ناظری عزل ایتدیكندن طولایی بز مسئول طوتدق. حالبوكه او مسئولیتمز قانون اساسینك او ماده‌سنی سائر حكومات مشروطه‌ده‌كی تطبیقندن استفاده ایتدیكمز بر تفسیر ایله قانون اساسینك متنندن اولمدی.

بزدن عبارت دكلدر. دنیاده مشروطیته نائل اولمش یالكز بز دكل. دها قانون اساسی ایله اداره اولنان مملكتلر وار. وكلا نظاردن بریسنك عزلی اقتضا ایدرسه بو اصوله تابع اولوب اصولاً او استعفایه دعوت اولنور. مجلس وكلا قراریله استعفایه دعوت اولور. صدراعظم كندی كندینه ایده‌مز. بر ناظر استعفا ایتمامكده تعند كوسترسه مجلس وكلا قراریله عزل اوله‌بیلور كامل پاشا بو اصوله تبعاً معامله ایتمامش اولدیغی ایچون ملت مجلسنك امنیتنی غائب ایتدی. فقط هر حالده متن قانونده یوقدر. شمدی دوشونیلیوركه متن قانونده بز بونی نقش ایدرسه‌ك صدراعظم و شیخ الاسلام طرف پادشاهیدن منصوب اولدیغی كبی شرائط دائره‌سنده — كه او شرائط معتدله اوله‌رق د شونلدی — عزل و مجلس عمومینك عدم اعتماد بیان ایتمسی اوزرینه استعفاسنك قبولی ینه حقوق پادشاهیدندر. اوده یوق بزده. مجلس عمومی عدم اعتماد بیان ایدرسه یاخود ایتمزسه طوروب طوریركن استعفا ایده‌جك. كیم قبول ایده‌جك استعفایی. او یوق قانونمزده. استعفانك قبولی دیه وارمی؟ یوق قویه‌لق. استعفالرك قبولنی یازملی‌یز. استعفا ایدرسه قبول ایده‌جك بریر لازمدر. عزل و استعفالرینك قبولی بناءً علیه انلرك عزل و استعفالرینك سببی نه ایمش. ایستر مجلسك عدم اعتمادی اولسون. ایستر سبب شخصیه اولسون. خسته اولورده استعفا ایدر. استعفانك عدم قبولی. صكره وكلادن هرهانكی برینك مجلس وكلا قراریله عزلی اقتضا ایتدیكی خاكپای همایونه عرض اولندیغی صورتده عزلی. شمدی ایستدیكی بر ناظری عزل ایتمسنی تحدید ایده‌لم. انكده مالكه بر محذوری وار دیه دوشونیلیور هیئت وكلایه داخل اولمش هرهانكی بر ناظرك مجلس وكلانك سائر اعضاسنك اتفاقیله یاخود اكثریتیله كه اویله‌ده اكثریت جائی دكلدر. اتفاقیله وقوع بوله‌جق عرضلری اوزرینه عزل و تبدیلی طوغریدن طوغری‌یه بالطبع. اما، اكا بر صورت تحدیدیه قویمق لزومنی عرض ایدیورم. چونكه مؤكل اولمق صلاحیتی كیدیور. صكره مؤكل اولمق صلاحیتی بولنمق. چونكه دیمین عرض ایتدیكم وجهله قوهٔ اجرائیه‌نك استنادكاهنده بر اولیور.

بتون وكلا انجق مجلس مبعوثانه مستند اولیور. حالبوكه بر طرفدن مجلس مبعوثانه، بر طرفدن قوهٔ اجرائیه‌نك رئیسی اولان حكمداره مستند اولیور. بر استنادكاهده براقیورز. شونلره بناءً صدر اعظم و شیخ الاسلامی عزل ایتمك حقنه مالك اولملی. فقط بو حق بر طاقم قیود و شروط ایله تحدید ایدلملی. او صورتله مادهٔ قانونیه تحدید اولنمق اوزره انجمنه تكرار حواله اولنمسنی تكلیف ایدیورم.

رئیس — سید بك.

سید بك — واز كچدم افندم.

بوشو افندی — دونكی تكلیفم اوزرینه كرك له و كرك علیه اوزرینه اك زیاده حیرت ایتدكلری شی بودركه بویله بر تكلیف نصل بنده‌كزدن چیقدی. بو كون حیرت ایدیورم. شمدی بنده‌كز آز چوق نه فكره خادم اوله‌رق بو تكلیفی میدانه چیقاردیغمی عرض ایتمك مجبوریتنده‌یم. زیرا ظن اولنوركه حاكمیت ملیه‌دن بر قوت كسه‌رك پادشاهه ویریورز. بنده‌كز دائما هپمز متفقاً بولندیغمز كبی استبداد علیهنده نصل سوز سویلدم. ینه شمدی دیورم كه بو تكلیفمده صرف استبداد علیهنده‌در. فقط ظن ایتمیكزكه یالكز پادشاهه اوله بیلور. اك زیاده پادشاهك استبدادندن قورقیورم. او قدركه نصل مجلسك استبدادندن قورقیورم. زیرا ملتی باتیره‌جق برشی وارسه اوده مجلسك استبدادیدر. پادشاهك استبدادی هیچ باتیرامز ملتی. (كورلتی) هنوز بزده فرق سیاسیه تشكل ایتمامشدر. فقط صره كله‌جك بو كونكی نتیجه‌ده اویله فرقهٔ سیاسیه تشكل ایده‌جك كه او فرقهٔ سیاسیه ایستدیكی بر صدر اعظمی موقع اقتداره قویه‌جق. و او صدر اعظمه ویردیكی پروغرام دائره‌سنده حركت ایتدیره‌جك. صكره او صدر اعظم نه پادشاهی دكلیه‌جك. نه‌ده اقلیتده قالان ارقداشلرمزی دكلیه‌جك. ایستدكلری قدر حقلی سویلسونلر. بنده‌كزده انجق او نقطه‌دن اعتباراً بو تكلیفی یاپدم كه توزن قوا اولسون. هیچ بر یرده بویله فضله بر قوت بولنه‌ماسون.

اسماعیل بك (كوملجنه) — سز مشروطیتی‌ده قالدیرمق ایستیه‌جكسكز. (بوشو افندی‌یه خطاباً)

بوشو افندی (دوامله) — (اسماعیل بكه

جوابا) بویله سوز سویلدیککزه تأسف ایدرم وسزك اغزکزدن‌ده دها ایی سوز بکله‌مزدم . اغزکزه لایق سوز سویلدیکز یتیشیر او قدر جوابکزی آلدیکز . دون وارتکس افندی برادرمز عادتا بو فکردن بزی قاچرمق ایچون عادتا بزده مسئولیت مسئله‌سنی اورته‌یه قور . نصل اولیور . بر پادشاهه بو حقی ویریورزکه مسئولیت اولمیه‌جق . اونتدی‌که یاخود اونتدی دکل نقط او وقت بزدن صاقلامق ایسته‌مش‌که مسئولیت هر نه قدرکه پادشاه بر صدر اعظمی اولورسه ینه پادشاهه ترتب ایتمز هیچ بر مسئولیت او مسئولیت ترتب ایده‌جکی یکی تعیین اولنه‌جق صدر اعظم البته دوشونه‌جك‌که یالکز ایش کوره‌جك مجلسك اوکنه چیقه‌جق . هر نه اوله‌جقسه اوته‌کی صدراعظمك عزلندن اعتباراً نه اوله‌جقسه انك مسئولیتی تحتنده اوله‌جقدر . وبالخصوص قارولیدی افندینك بیوردیغی کبی اکر بز کرك قانون اساسیده برصراحت قویه‌رق یارین یاپه‌جغز . مسئولیت وکلا قانوننامه‌سنده بویله برصراحت قورسه‌ق بز بوقاعده‌یی قویه‌جغز که بزیکیدن نه وقت مثلا برصدراعظم چیقه‌جق یکیدن تشکل ایده‌جك قابینه اوعزل مسئله‌سنی ویاخود اوتبدیل کیفیتنی امضا ایده‌جك . دیمك که یکی قابینه او مسئولیتی اوزرینه آله‌جقدر . واجتماع ایده‌جك مجلسه قارشو یکی قابینه عادتا مسئول اوله‌جقدر . یکی پادشاه هیچ بر وقت مسئول اوله‌ماز چونکه برصدراعظمك عزلندن طولایی مسئولیت ترتب ایتمز . یالکز اوصدراعظمك عزلندن طولایی یکی صدراعظمك صورت اداره‌سندن مسئولیت ترتب ایده‌جکدر . مثلا اسکی صدراعظم حرب طرفداری ایدی عزل اولندی . یکی صدراعظم حرب طرفداری دکلدر . انك ایچون حربه‌دن متمایل اولمدك دیرك اندن مسئولیت ایسته‌جکلر جواب ویره‌جك مسئولیت ذاتاً نه‌دیمك ؟ سؤاله قارشو جواب ویره‌جکدر . بونك ایچون رجا ایدیورم . بزاسکی قانونده موجود اولان برکلمه‌یی شمدی قبول ایدیورز یاخود یکی برکلمه‌می . انی ارقداشلر پك اعلا حل ایتدیلر . بزاسکی قانون اساسی‌یی تعدیل ایده‌بیلمك ایچون یعنی عزل حقنی پادشاهدن چیقاره‌بیلمك ایچون هر حالده ثلثان اکثریته محتاجز . اوثلثان اکثریته نائل

اوله‌مدیغمز حالده اوعزل مسئله‌سی اسکیسی کبی قلور . شمدی‌هانکی پادشاه بلا سبب عزل ایدر ؟ البته برسبب اوله‌جقدر . اما اوسبب حقلیمیدر دکلمیدر ؟ انی ایلروسی کوستره‌جك . پادشاه غیر مسئول اما یکی اولنه‌جق صدراعظم مسئولدر.

سالم افندی — برناظری بلا سبب عزل ایتمك مسئله‌سنك فاعل مسئولی یوقدر . کیم مسئول اوله‌جق . پادشاهمی مسئول اوله‌جق ؟

بوشو افندی — شمدی نظار مسئله‌سنه کلنجه اوبشقه مسئله‌در . بزدیورزکه تصدیق مأموریتلری پادشاهك حقیدر . مادامکه تصدیق مأموریتلری انك حقیدر ، دیمك اولورکه پادشاه بوکون حلمی پاشایی چاغیرر عدلیه ناظرینی دکشدیر دیر ، دکشدیرمم دیدی ، سنی عزل ایدرم دیه‌جك ، هپسی دوشر او وقت . نصل بویله‌سز مغلوب اولیورسکز . بوکبی معتمدی اولانی عزل ایتدیکی حالده نفیه هیچ برسبب یوقدر . مجلسك معتمدی اولدیغی حالده پادشاه برصدر اعظمی عزل ایده‌بیلور . (عزل ایده‌مز صدالری) مجلسك بیان اعتماد ایتدیکی یکی تعیین اولنه‌جق صدر اعظمه ، پادشاهك هرحالده حقی اوله‌جق . بشقه درلو بز استبداد پادشاهی یرینه استبداد مجلسی میدانه قویورز . او دها فنادر . بن اندن دهازیاده قورقیورم . ملتك استقبالنی دوشونکز .

اسماعیل بك (کوملجنه) — بورا‌ده اعیان وار مجلسك قراری کافی دکل . مجلسك فوقنده اعیان وار .

پانچه‌دوردف افندی — مشروطیت نه‌در ؟

بوشوافندی — بن فنون سیاسیه اوقومدیغمی سز بیلیرسکز . حقوق مکتبنده اوقومدم . بنده‌کز فکرمی سویلیورم . سلامت وطن سلامت ملت ایچون بن فکرم بونی سویلیور (خفیف آلقش) ایسترسه‌کز قبول ایتمه‌بیلورسکز . (آلقشلر)

آرتاس افندی — موضوع بحث اولان قانون اساسی احکامنجه عزل ونصب حقی حقوق شاهانه‌دن بولنمشدر . انجمن جانبندن تنظیم اولنان قانون لایحه‌سنده بوعزل حقی طی ایدلمشدر . انجق ینه قانون اساسی احکامنجه قانون اساسینك بر ماده‌سنك تعدیلی ثلثان اکثریتك و قوعنه متوقفدر . بورأیه وضع اولندی . مرعی الاجرا اولان قانونك عزل حقنده‌کی قاعده‌سنك طی

ایدلمه‌سی قبول ایدلمه‌مشدر . یعنی انجمنك لایحه‌سی ثلثان آرا ایله قبول ایدلمامشدر . شوحاله کوره بو حق عزل مسئله‌سنی یکیدن موقع بحثه قویه‌میز . انجق رفیق محترممز مصطفی عاصم افندی حضرتلری بوعزل کیفیتنده یالکز صدراعظمی یوقسه هیئت وکلامی داخل بولنه‌جغی وضح بولنمدیغی جهتله بوجهتی ، حقوق ملتی تأمین ایده‌جك درجه‌ده دوشونوب قلمه المه‌سی خصوصنده قانون لایحه‌سنك انجمنه حواله‌سی لزومنی تکلیف بیوردیلر حالبوکه بنده‌کزجه لزوم یوقدر . مادامکه دردست مذاکره بولنان سکزنجی ماده‌ده هیئت وکلایی تشکیل و اسامیسنی عرض ایتمك صدراعظمك یدینه ویرلمشدر . صدر اعظمك عزلی ایله اوصدراعظمك مدت صدارتنده بولنان هیئت وکلا دخی معزولدر . چونکه یکی تعیین اولنه‌جق صدراعظم استدیکی هیئت وکلایی تشکیل ایدر . بناءً علیه بوخصوصده بشقه‌جه ایضاحات ویرمکه لزوم یوقدر ظن ایدرم .

اسماعیل حقی بك — (بغداد) اول امرده نظر دقته النه‌جق نقطه حکمدارك غیر مسئول اولمسی کیفیتیدر . اکر حکمداری مسئول طوتمق اقتضا ایدرسه او وقت اکا هر درلو صلاحیتی ویره‌بیلورز . عزل ونصب و سائر بالجمله وظائفی اوکا تحمیل . فقط هرنعمتك بر کلفتی واردر . بوکبی وظائف اجرائیه‌یی حکمداره ویررسه‌ك حکمدارك ده مسئول اولمسی لازم کلور . حکمدار مسئول اولنجه مسئولیت قاچ درلو تجسم ایدر . بری مسئولیت جزائیه واردرکه بوکا اقوام متمدنه‌نك ، حتی بالجمله تصور اولنه‌بیله‌جك بر قومك توسل ایتمسی امکانی یوقدر . توسل اوله‌بیلور بوچاره‌یه . انجق براختلال اجراسیله بر عصیان وقوعیله بویله بر مسئولیت یاپیله‌بیلور . بشقه درلو بر حکمدارك مسئول طوتلدیغی تاریخ یازمامشدر بومسئولیت جزائیه‌در مسئولیت سیاسیه جهتنه کلنجه مسئولیت سیاسیه دیمك بر مسئولك ایشباشنده ایشدن چکلمه‌سی دها طوغریسی عزل اولنمسیدر . بر حکمدار قابل عزلمیدر ؟ صورارم . هانکی حکمداری عزل ایتمشلر شمدی‌یه قدر . رئیس حکومتلر بیله عزل اولنه‌میور . اما قوتلی . طرق قانونیه ایله دکل . طرق قانونیه ایله بر حکمدار عزل

اولنه‌ماز . وعزل اولنمسی ممکنتی چوربایه چوبرر . انك ایچون قوهٔ اجرائیه ثابت ومطرد بریدنده اولمق لازم کلور . وثابت ومطرد بریدالنده اولمسی نتیجه‌سی اوله‌رقدن‌که حکمدارك شخصی غیر مسئول . یوقسه بشقه بر شیدن طولایی دکل . یوقسه هر آدم مسئولدر بر انسان تصور اوله‌مزکه حکمدارلرك غیر مسئول اولمسی قاعده‌سی . ایشته بونقطه‌دن ایدی‌که حکمدارمز مسئولدر . فقط حکمدارك افعالنك اجرا آلتنه آلت اولان آدملر مسئولدر . و مسئولیت اوقدر یوقاریده قالمز . بالمجبوریه انك خلفی اولان وکلایه انتقال ایدر . ایشته وکلانك مسئول اولمسی وحکمدارك غیر مسئول اولمسی بوندن ایلری کلیر . مع مافیه ظن ایدلمسون که حکمدار بویله اجرا آلته قاریشمامق صرف بر شکلدن عبارت قالیر . انك‌ده وظیفه‌سی بیوکدر . اوده قنون اساسیلرده لفظاً موجود اولان عزل ونصب کیفیتلری ایفا ایده‌بیلور نه‌کبی یرلرده ایفا ایده‌بیلور ؟ فرض ایدهلم که بر مثال ذکر ایدهلم . مجلس مبعوثان وهیئت وکلایه عدم اعتماد بیان ایتسه . چونکه بر هیئت مبعوثانك یاپه‌جغی شی طوغریدن طوغری‌یه نهایت برعدم اعتماددر . طوغریدن طوغری‌یه دیه‌مز . شو حالده شو عدم امنیت واعتماد قراری اوزرینه اوهیئت وکلا چکلمزسه اووقت نه یاپمق لازمکلور ایسه حکمداره کوزل قوتی ایفا ایده‌جك بر طریق اجرا ایتمش اولیور . حکمدار عزل ایدر . حکمدار خودبخود ده عزل ایده‌مزمی خود بخود عزل ایده‌مز . چونکه بزنه دیورز ؟ ملت مجلسنك مظهر اعتمادی اوله‌حق بر هیئت وکلاسی . شو حالده فرض ایدیکزکه برهیئت وکلا ملت مجلسنك اعتمادینه مظهر اولمش بویله بر هیئت وکلایی حکمدار عزل ایده‌بیلیرمی ؟ چونکه ینه اوهیئت وکلای معزوله‌یی تکرار کتیرمکه مجبور اولور . وطبیعیدرکه بو حقی استعمال ایده‌مز یعنی قانون اساسیده بویله برعزل لفظنك موجود اولمسی اوعزل هر صورتله اجرا ایدیله‌جکنه دلالت ایتمز . اوتعامل ملت مجلسنك قبولنی وحکمداری خود بخود عزل ایتمکدن محروم ایتمش اولور . طولاییسیله بویله برقید التنده بولنمش اولور . بناءً علیه عزل کیفیتنك قانون اساسی‌یه درج اولنمسنده هیچ

برمحذور یوقدر . عدم اعتماد اوزرینه سقوطی لازم کلان هیئت وکلا قیدی موجود بولندقجه قانون اساسیده ، حکمدارك عزله صلاحیتنك درجنده هیچ برمحذور یوقدر . نصب کیفیتنده دخی هیچ بر محذور یوقدر . چونکه برمجلس مبعوثان هیئت وکلایه عدم اعتماد بیان ایتدکدن ویاخود اعتماد رأیی ویردکدن صکره عجبا بونکله نصل بوحکمی اجرا ایتمش اولورز . هیئت وکلا مجلس مبعوثانك اکثریت فرقه‌سنه منسوب اولور . شوحالده اکثریت فرقه‌سی عادتا برانجمنك بر هیئت منتخبه‌سی اولمق لازم کلور . بونکله برابر نصب ایدن ، تعیین ایدن ، ویالکز برطریق ارائه ایدر . بردلالت ، برارشاد کوستررکه اودلالته ، اوطریقه اتباعه حکمدار کندنده برمجبوریت کورر . اکثریته منقاد اولمیان ، اکثریتدن بولنمیان بر قابینه‌یی حکمدار نصب ایده‌مز . نصب ایدرسه کندی نصبنی فسخ ایتمش اولور ، عدم اعتماده مظهر اولمیان برهیئتی مجلس مبعوثانه قارشی کوندرونجه اومجلس وکلا اعتماده مظهر اوله‌مازسه کندیسی محجوب اولور . او محجوبیته معروض اولمامق ایچون اکثریتك انتخاب ایتدیکی وکلایی تعیینه مجبور اولور ، بوشوافندینك سوزینه جواب ویره‌جکم . دیورلرکه اقلیتك‌ده رأیی بولنمق لازم کلور . شبهه یوقکه اقلیتك‌ده رأیی مسموع اوله‌بیله‌جك بریرده دیکله‌یه‌بیلورز . فقط قرار ویرمك ویاخود اداره مملکته تعلق ایدن مسائلده اکثریتدن بشقه برچاره بولنه‌مامشدر . بشریت اکثریته مراجعت ایتمشدر . اکثریتك فوقنده براتفاق وار . اکثریتی بوله‌میان برهیئت اتفاق آرا ایله هیچ بروقت اداره ایده‌مز ، دیمك‌که دونوب طولاشوب بواکثریته کله‌جکز . بور ضرورتدر . وار ضرورت بشقه صورتله قابل دکلدر . مجلس مبعوثانك اکثریتی حقیقةً ملتك آرزوسنه مخالف برحرکتده بولنور . برهیئت وکلا تعیین ایدرکه اجرا آتی ملتك آرزوسنه موافق دکل ، بزعادتا تصور ایده‌بیلورزکه بوشوافندینك دیدیکی کبی اتفاق ایدرومامتی‌ازر بویله برحالده فرض ایده‌بیلرز . فقط اکا قارشی ده ملت مجلسنك بوحق تحکمنه مقابل‌ده قوهٔ اجرائیه‌نك بر حقی واردرکه فسخ وتعطیل ایتمکدر . مجلس فسخ ایتمك بو بیان اونسان مضرته ، محذوره قارشی موثر برچاره‌در . ذاتاً

وظائف متقابلدر . مجلس مبعوثانك نه قدر وظیفهٔ تفتیشیه‌سی وارسه قوهٔ اجرائیه اوزرنده هیئت اجرائیه‌نك‌ده مجلس مبعوثان اوزرنده اوقدر حق تفتیشی واردر . و مجلس مبعوثان هیئت وکلایه عدم اعتماد بیان ایلر ، عزل ایدر . اکا مقابلده قوهٔ اجرائیه کوره‌نه‌مدیکی بر مجلس مبعوثانی فسخ ایدر و بوندن طولایی هیچ بر محذور بیان ایتمز . قیدی قانون اساسیده موجود ایکن عزل و نصب قیدلرنده هیچ بر محذور یوقدر . تعامل ذاتاً کندی کندینه بو اصوللری بولمشدر . وبوندن قاچنمق امکانی یوقدر .

فؤاد بك — بنده‌کز مذاکره‌نك جریانی حقنده سویله‌یه‌جکم . مجلسك مذاکره‌سی اثناسنده اوزون اوزادی‌یه سوزلر جریان ایدیور بو اده قرار ویرمشدك نظامنامهٔ داخلیه‌ده ایکنجی مذاکره‌ده یالکز اصحاب تکلیف ایله انجمن مضبطه محرری شی ایده‌بیلور . (کورلتی)

زهراب افندی — اویله بر قیده دسترس اوله‌میوز . اویله برشی یوقدر .

وارتکس افندی — مادامکه یوقدر سویلیه‌مش دوام ایده‌جکز .

رئیس — ۳۸ نجی ماده‌ده صراحت وار .

زهراب افندی — بو برمسئلهٔ حیاتیه‌در ،

رئیس — افندم مسئلهٔ حیاتیه اولسون . مماتیه اولسون . . . .

وارتکس افندی — رئیس بك حضرتلری اکر بویله ایسه اکر ماده‌یه (کورلتی) . . . . . بر کون اول بو عزل مسئله‌سی رد اولندی . صکره بوشو افندی چیقدی تکلیفلری قبول اولندی . طلب ایدیورم‌که قانونه رعایت اولنسون قانوناً رد اولنسون واك اول ویردیکمز رد قراری قبول اولنسون .

رئیس — ضبطنامه‌ده کوردك‌که رد اولندی .

وارتکس افندی (دوامله) — عمر فوزی افندی طرفندن تکلیف اولندی رد ایدلدی .

زهراب افندی — مذاکره باشلامش اسملری ضبط اولنان محترم رفقامزك بر قسمی سوز سویلمش بومسئله‌ده بتون ملتمزك اقبالنه استقبالنه تعلق ایدر . بوندن مذاکره‌یی قصر ایتمك هیچ بر وقت جائز دکلدر .

رئیس — بن فسخ ایتمیورم قانون فسخ ایدیور .

شكرى افندى — ايكى كوندر بو ماده قونوشيليور .

ورتكس افندى — ايكى كون دكل ايكى آى سويلسه‌ك بونك يرى واردر. چونكه اويله بر مهم مسئله‌دركه عموملك شيئى حاصل اولور.

رئيس — مذاكره‌يى كافى كوريورسه‌كز (خير خير صدالرى)

زهراب افندى — انجمن مهم بر شى تكليف ايتمك .... بو مجلسك اكثريتك رأينه تماس ايتملى بو تماس بوراده‌كى سوزلرله بيان اولنورسه انجمن نه‌يابه‌جق .

رئيس — اكر ايكى كوندر انجمن بو هيئتك رأينى اكلامديغى ايچون شمدى افندم انجمنه حواله‌سنى قبول ايده‌جكسه‌كز تكليفلرده بيان رأى ديمكدر . انلرى انجمنه حواله ايدرز .

زهراب افندى — بنده‌كز اويله ظن ايدرم كه بو مسئله موضوع بحث ايدلمپدر رأيه مراجعت اولنمسون .

رئيس — پكى افندم كافى عد ايديورلرسه يلك اصلا انجمنه حواله‌سنى آرزو ايدنلر اللرينى قالديرسون . (اللر قالقار) حواله ايدلدى افندم شمدى تكليفلرى اوقويه‌لم .

زهراب افندى — موضوع بحث اولان مسئله‌يى حكمدارك حق عزلى اولوب اوله‌ميه‌جغى مسئله‌سى شكل حكومتك تبديليدر . بونى بتون هيئت كرامك نظرينه حواله ايديورم . دها هيچ بر مجلس مبعوثان اولمدى كه تكليفى بويله غايت قصير بر محاكمه ايله بتيرسون . بو قانون اساسينك تعديلى دكلدر . ده‌موقراسيه شكليدر ديه‌بيلورم . مشروطيت شكلنده تكليف ايديورم حكومت عوامدر بو .

رئيس — تكليفلرك هپسنى انجمنه كوندره‌لم انلر نظر مطالعه‌يه آلسونلر انى باشقه شكله قويسونلر باشقه طريق قالمدى افندم بو صورتله قبول ايديورميسكز افندم .

مجدى افندى — بو تكليفلر نظر دقته آلنمق ايچون اساس مسئله نه‌ايسه اوقرارلشسون قبولدن صكره انجمنه كلمسى لازم كلور . بو مسئله كنديلكندن حل اولندى . اليوم مرعى الاجرا اولان قانون اساسى وكلانك عزل ونصبى ايچون حكمداره صلاحيت ويريور . انجمن بو صلاحيتى تعديل ايتدى بو تعديلاتى مجلس قبول ايتمدى چونكه او تعديلات قبول اولنه‌بيلك ايچون اكثريت ثلثان لازم بناءً عليه مجلسك آرزوسى بو قرار دائره‌سنده وماده تعديل اولنمق ايچون انجمنجه كيتمه‌سنى تكليف ايتديلر انجمن مضبطه محررى ديديلر كه اكلايه‌مدق. اليوم مرعى اولان قانون اساسيده‌كى تعديل قبول اولنميور تعبيرى ايكى حالده قاليور . فقط منحصراً صدراعظم ايچونمى قاله‌جق . يوقسه وكلاى سائره ايچون ده‌مى قاله‌جق ؟ اوراده ايكى مسئله دها وار . يعنى قانون اساسى انجمنك تعديلاتنى قبول ايتديكمز حالده وكلانك عزل ونصبى ايچون هر برينك آيرى آيرى اولمق اوزره صلاحيتمى ويرمك ايستيورز . يوقسه يالكز صدراعظمك عزل ونصبى ايچونمى ويريورز بوده ايكنجى. بو ايكنجى مسئله حل اولنور. تكرار بو نقطه آرايه قونملى. تكرار بو نقطه‌نك آرايه قونمسيله اليوم مرعى الاجرا اولان قانون اساسيده بونى غايت واسع طوتمشدر. وكلانك عزل ونصبى بو ايكى كره ايكى درت ايدر. قبيلندن برشيدر. قانون اساسى احكامنه توفيقاً هر برينى مشتركاً منفرداً عزل نصب ايده‌جكدر.

زهراب افندى — اويله دكل . اويله برشى يوقدر. دواملهـ بزم قانون اساسيمزده صدر اعظمك عرضى اوزرينه وكلانك عزل ونصبى حكمداره عائددر. بز يالكز بو حقى صدراعظمه حصر ايده‌جكسه‌ك بو نقطه‌ده رأيه قونسون اكثريت ثلثان اكلاشيلورسه فبها . يوق اكثريت ثلثان اولمزسه ديمك اوليور كه بز پادشاهه منفرداً، مشتركاً عزل ونصب صلاحيتنى محافظه ايتديرمك صلاحيتنى حائزدر قانون اساسى احكامنجه بونى محافظه ايتديرمك ايستيورز . انجمن نه‌يايه‌جغنى بيلير . اكا كوره تعديل ايدر. بناءً عليه بن بو ايكى نقطه‌نك ده همان رأيه قونمسنى تكليف ايديورم .

رئيس — بو ماده‌نك انجمنه حواله‌سى مناسب كورلدى. آنجق تكليفلر وارانلرده عيناً كيتسون. برر برر اوقونسونده صكره‌مى كوندره‌لم .

وارتكس افندى — انجمن يكيدن كندى مطالعه‌سنى كتيرسون . صكره بر دها مذاكره ايدرز. اوبك مهم بر مسئله‌در . مادامكه بو مسئله ايچون ٣ دفعه رأى ويرلمش بر برينك عليهنه . برنجى دفعه رأى ويرلمش صكره مغاير قانون بر دها ويرلدى. بو اوچنجى‌ده فسخيله يكيدن انجمنه كيدوب مطالعه ايدلدكدن صكره يكيدن مذاكره‌سنى تكليف ايديورم .

رئيس — او حالده انجمنه حواله ايديورم.

اسماعيل پاشا — افندم عفو ايدرسه‌كز سوز ايسترم . بو حقوق عباددر . بن بورايه سوز سويله‌مكه كلدم . قرار عموميدن دونمك اولماز . آياغنى اوپه‌يم عفو ايدرسه‌كز بن بوراده حميةً عرض ايديورم ، قرار ويريورز صكره عكسنه دونيورز .

سيد بك — افندم بنده بو ماده حقنده صبرى افنديك ديكر بر تكليفى دها وار. اوتوز يدنجى ماده ذكر اولنان احوال فوقعاده هيئت مبعوثان اوچ آى ظرفنده انتخاب ولوب اجتماع شرطيله لدى الاقتضا قيدينك طى اولنمسنى تكليف ايده‌يورم.

حمدى افندى — اوده انجمنه كيتسون .

رئيس — نظر مطالعه‌يه آليورميسكز افندم. (هاى هاى) اللر قالقميور اما آكلايه‌مديكزسه تكرار رأيه قويه‌يم . برماده‌يى نظر اعتباره اليورميسكز الميورميسكز ديه صوريورم. درت آيدر بو ايشله اوغراشيورز. قالديرميورلر ايشته.

— بو مسئله افندم دون قبول ايدلمش .

رئيس — ايشته شمدى قبول اولنميور . قبول ايدلمدى . بكله‌جك دكلم بن سزى ايكى ساعت .

سيد بك — (اصل اوننجى ماده‌نك معدلى اون ايكنجى ماده‌يى اوقور) بو معدلى‌در . اصلى (حريت شخصيه هر درلو تعرضدن مصوندر . هيچ كيمسه قانونك تعيين ايتديكى سبب وصورتدن ماعدا بر بهانه ايله توقيف اولنه‌ماز.)

پانچه‌دورف افندى — بو ماده ايله عثمانليلرك حائز اولدقلرى حقوق اساسيه بحثنه كچيورلر حالبوكه بالجمله دول متمدنه قانون اساسيلرنده بلا استثنا بر مادهٔ قانونيه واردركه بزم قانون اساسيده مندرج دكلدر . اوده مصونيت مكاتيب مسئله‌سيدر .

رئيس — تفرعات او افندم .

پانچه‌دورف افندى — رجا ايديورم رئيس بك افندى. بو مسئله‌ده انسان فكرنده وجداننى دائره‌سنده نصل سربست ايسه البته پدرينه وياخود برادرينه قارشو يازديغى مكتوبده‌ده

او صورتله سربستدر . بوندن ماعدا ديكر بر جهتدن طولايى‌ده بو مسئله‌نك بزم قانونده مندرج اولمسى لازم كلور . چونكه استبداد ديديكمز وقت كوزمزده ايكى صورت تجسم ايديور. يا خفيه‌لك ياخود مكتوبلرك آچلمسى ايدى بو استبدادى الى الابد چيقارمق ايچون مطلقا بويله بر ماده لازمدر. بوندن ماعدا بودجه‌مزك وارداتمزك تنقيصنه سبب اولان وحيثيت معنويه‌مزك ازاله‌سنه سبب اولان اجنبى پوسته‌لرينك‌ده دوام بقاسنك بو صورتله اوكى آلنمش اولور. الك ايچون تكليف ايديور. بو صورتله مخابرات ومكاتيب تعرضدن مصوندر يولنده بر مادهٔ قانونيه‌نك علاوه‌سنى تكليف ايديورم .

رئيس — بو ماده حريت شخصيه‌يه عائددر.

مصطفى عاصم افندى — افندم پانچه‌دورف افنديك حقى اولمغله برابر علاوه ايتمك ايستديككز شيئك ، فقره‌نك يرى مناسب دكلدر. بيوت ومساكن تعرضدن مصوندر فقره‌مز وار اشاغيده . اوراية درج اولنه بيلور.

پانچه‌دورف افندى — بنده‌كز بورايه ديميورم . درج اولنسونده .

رئيس — ايلروده‌كى ماده‌يه درج اولنه‌بيلور. بو ماده‌يى بو صورتله قبول ايديورميسكز ؟ قبول اولندى .

عمر فوزى افندى — قرار ويرلدكدن صكره ماده حقنده سوز سويليه‌جكمى ؟

قوزميدى افندى — اون برنجى ماده حقنده..

رئيس — او باشقه افندم . ايكيسنك اره‌سنه باشقه برشى صوقمق ايسته‌يورز .

قوزميدى افندى — مساعده بيوريكز برشى سويليه‌جكم . عرض ايده‌يم نه‌ايچون سوز سويليورم .

عمر فوزى افندى — قبول ايديلان ماده حقده سوز سويلنميه‌جك .

قوزميدى افندى — اسباب موجبه‌سنى عرض ايده‌جكم. افنديلر انجمنك قانون اساسينك محتاج تعديل اولان موادى حقنده كتيريلان شو مضبطه‌ده اصلنده اون برنجى اولان مادهٔ قانونيه‌نك لزوم تعديلنه دائر بر صراحته تصادف ايده‌مزسكز. حالبو ايسه بز بويله بر ماده ايله مقام رياسته اون برنجى ماده‌نك لزوم تعديلى ايچون بر تقرير ويرمشدك . مقام رياست هيئت محترمه‌نك اسكى تصويبنه كوره طوغريدن طوغرى‌يه انجمنه كوندردى. فقط انجمن او تقريرك نظر اعتباره آلنمه‌جغنى فكرينى قبول ايتديكى ايچون اصلنده اولديغى كبى ابقا ايتدى . شمدى طبيعيدر كه بنده‌كز او تقريرمده تكليف ايتديكم تعديلاتك اسباب موجبه‌سندن طولايى هيئت محترمه‌نك نظر دقتنه عرض ايده‌جكم بعض نقاط واردر كه هيئت عموميه تصويب ايدرسه قبول ايدر ايتمزسه رد ايدر شمدى اون برنجى ماده دولت عثمانيه‌نك دينى دين اسلامدر ديور بو اساسى محافظه ايله برابر آسايش خلقى وآداب عموميه‌يى اخلال ايتمامك شرطيله ممالك عثمانيه‌ده معروف اولان اديان بالجمله اديانك سربستئ اجراسى و جماعات مختلفه‌يه ويرلمش اولان امتيازات مذهبيه‌نك كما كان جريانى دولتك تحت حمايتنده‌يولنده‌در. بزم تكليف ايتديكمز تعديل ماده‌نك بالجمله عباراتنى ابقا ايتمكله برابر يالكز آسايش خلقى واداب عموميه‌يى اخلال ايتمامك شرطيله قيدى چيقسون .

رئيس — كچن دفعه موقع مذاكره‌يه قونلدى، حتى ديديلر كه تفنك آتمق كبى شيلر وار كه بو آسايش محلى‌يى اخلال ايديور . قبول اولنمدى . دينلدى . برنجى مذاكره ايدى .

شفيق بك — بو مذاكره‌يه قونلدى . رد اولندى (كورلتى) (اكثريتله رد اولندى صدالرى)

قوزميدى افندى — حقيقةً سوز سويلنلدى. وهيئت عموميه‌نك قراريله رد اولندى برنجى مذاكره‌ده، فقط برنجى مذاكره‌سنده رد اولندى. بو مذاكره‌ده سزه بتكرار اسباب موجبه عرض ايده‌مزمى‌يز عرض ايده‌يه‌جك اولسه‌قينه .....

مصطفى افندى — بر مسئله رد اولنورسه تكرار رد اولنه‌ماز . ايكى آيه قدر تكرار تكليف اولنه‌ماز .

قوزميدى افندى — ديديككز طوغرى. فقط بر مسئله تكليف اولوده ايكى مذاكره‌ده رد اولنورسه بر دها تكليف اولنه‌ماز .

رئيس — اوچنجى مذاكره‌سى يوق كه تكرار مذاكره ايديله‌جك .

نافع پاشا — ايسترسه تكليف ايتسون ينه رد اولور .

قوزميدى افندى (دوامله) — شمدى حقيقةً بو تعديل برنجى دفعه تكليف اولنمش وهيئت محترمه حضورنده بعض مذاكرات جريان ايتدكدن صكره بو عباره‌نك قالمسى تصويب ايدلمش واكثريتله واقع اولان تكليف رد ايدلمشيدى فقط مساعده بيورورسه‌كز بنده‌كز واو تقريرى امضا ايتمكده اشتراك ايدن، ياخود برنجى دفعه‌سنده بو عباره‌نك چيقمسى طرفدارى اولان رفقانك دوشونديكى بر مسئله وارسه اوده شوراسيدر كه بو عباره‌نك بو ماده‌ده ابقاسنده منافع عموميهٔ دولتمزجه هيچ بر منفعت تأمين ايدلمديكى حالده اسلامك غيرى دينه منسوب اولان وطنداشلرمزك..

رضا توفيق بك (ادرنه) — آچيق سويله.

نافع پاشا (حلب) — جانى ايستديكى قدر سويلسون . منع ايدلمزيا !

قوزميدى افندى (دوامله) — بنم مقصدم مساعده بيوريلورسه مذاكره ايده‌جكز بو عباره‌نك بقاسى دولتك منافع عموميه‌سى نقطهٔ نظرندن مادى هيچ بر منفعت تأمين ايتمديكى حالده غير مسلم وطنداشلرمزك بعضيلرينك ظن اولنيور كه آنلرك طرز تفهمنده بلكه خطا ايديورلر. مقصدمز مذاكره دكلمى ؟ خطا ايديورلرسه انى اصلاح ايتمك ، دكلسه اكلاشلمق ، كنديلرينك منتسب اولديغى دين ، مذهب مخل آسايش ، مخل آداب عموميه بر طاقم عقائد جامعدر كبى ظن ايديليورده . . . (خير صدالرى) .

رئيس — افندم خرستيان ، اسلام ديه يوق . نه‌ايچون اوسته‌كزه آليورسكز . عمومى حقنده سويلنيور بو افندم . بو قبول اولنمش تكليفى بر دفعه دها نظر اعتباره آلنميه‌جقسه قانوناً اوقونمق لازم كلور . چونكه ايكى آيده تكرار اولنه‌جغنى مصطفى افندى سويلدى . بر طرفدن رد اولنمش . ايكنجى مذاكره‌ده سوز سويلمك صلاحيتى يوق. ايكنجى مذاكره‌ده بولنيورزاما.

قوزميدى افندى (دوامله) — نيچون اوقونمسون. بر قانون ايكى دفعه مذاكره اولنيور.

سيد بك (ازمير) — سزك سويلدكلركزى اريستيدى پاشا سويلمشدى .

قوزميدى افندى (دوامله) — برنجى مذاكره‌ده طوغرى قناعت بخش كورلميور . اسباب موجبه سويليه‌جكم . (كورلتى) قناعت

بخش اوله جق اولورسه قبول ایدیلور .

طلعت بك (انقره) — افندم کمال ایتسونزده نتیجه رأیه قونیلور . شمدی حقیقةً تکلیف اولنورده رد اولنورسه ایکنجی مذاکره‌ده ینه مذاکره‌یه قونیلوب تکلیف اولنماز . اولکی مذاکره‌ده رد اولندی .

قوزمیدی افندی (دوامله) — (طلعت بکه خطاباً) نره‌دن بولیورسکز بونی ؟ اویله دکل افندم . (کورلتی) شمدی حقیقةً برنجی مذاکره‌ده دینلدی که بو عباره‌نك تضمن ایتدیکی معنادین اسلامك غیری اولان ادیاندر بونده ظن باطلدر . چونکه بوراده بالجمله ادیان واردر . بناءً علیه بونك تضمن ایتدیکی معنا ماده‌نك معطوف علیهی اولان ادیانك کافه‌سیدر دینلدی فقط بوکا قارشی جواب یوق . مادۀ قانونیه ایکی فقره‌یه آیرلدی . بری دولت علیه‌نك دینی دین اسلام اولدیغی سویلنملی . صکره هانکی ادیانك دولتك تحت حمایتنده اوله‌جغندن بحث اولندیغی صره‌ده بالطبع حمایه قیدینه محتاج اولمیان ، دولتك دین رسمیسی بولنان اسلامك غیری معروف اولان ادیانك کافه‌سی شو شرطله نائل حمایت اوله‌جغی کوستریورکه (حاشا صدالری) شو شرطله اجرای آیین ایده‌جکلردن (کورلتی ، پاتیردیلر) شمدی‌یه قدر بیته‌جکدی . شمدی مع مافیه غیر مسلم وطنداشلرمز کلورلرده بوراده دیرلرسه‌که بزم دینمزه اضافتله بویله برشرط دینده اداب عمومیه‌یی یاخود آسایشی اخلال ایده‌جك مسائل عقائد اساسیهٔ دینیه اولمز . ذاتاً بعیدالاحتمالدر . بزده اویله شیلر یوقدر . بناءً علیه دینه اضافتله بوراده ابقا ایتمك ایستدیککز بو عباره‌یی فقط چیقارمقله برابر برکیمسه کرك دین نامنه اولسون ، کرك شخصی نامیله اولسون ، نه نامله اولورسه اولسون دولتك برطرفنده مخل آسایش ، کرك مخل آداب عمومی برکونه حرکتده بولنیلورسه بوکاده مساغمی کوسترلمك ایستنیلور؟ سز بونك صورت عمومیه‌ده بونك تحت ممنوعیتده اولدیغنی امر ایدیکز . قانون اساسیده . فقط دین بحثنده اولان ماده‌لری آیروجه برماده ایله دیکزکه ممالك عثمانیه‌نك هر کوشه‌سنده هیچ برکیمسه هیچ برسببله مخل آسایش عمومیه ، مخل آداب برحرکتده بولنه‌مز . فقط بوردهٔ .... منضم ایله بونی اشارت ایدیکز .

فقط بوراده نه ایچون سز ادیانك سربستیٔ اجراسنی اویله آداب عمومیه‌یی اخلال ایتمه‌مك کبی برشرط غیر لایقه‌یه تعلیق ایتمش اوله‌لم . طبیعی بونی سزده ایسته‌مزسکز . چونکه شبهه ایتمم‌که شو مجلس محترمك اعضاسندن هیچ بر ذات بولنمازکه بردینه حقارت اوله‌جق برعباره‌نك بولنمسنی آرزو ایتسون (حاشا ، حاشا) بوکا شبهه ایتمز . مقصدم بو شمدی شو عباره‌نك مقصدی تأمین ایتمسی ایچون آیری برمادۀ قانونیه یاپالم . فقط مطلق اولهرق سویلیورم (کورلتی) شمدی‌یه قدر معروف اولان دیورز . معروف اولان شیلر معلومدر . بناءً علیه شمدی نتیجه اولهرق سزه وقوع بوله‌جق استرحامم اکرکه بو عباره منافع عمومیه‌یی تأمین ایدیور ظنی وار و واردر . بونی آیری برمادۀ قانونیه یاپه‌لم . بو ادیانه مربوطدر . چونکه طوغریدن طوغری‌یه اوله‌رق بونلر حقایق دینیه طولاییسیله برشی یاپیلیور . مطلق اطلاقی اوزره جاری اولور صورت مطلقه دیرسه‌کز ...

رضا توفیق بك — اجراسنده دیور .

قوزمیدی افندی — لطف ایدیکز . صورت مطلقه‌ده دیرسه‌کز هیچ برکیمسه هیچ برسببله مخل آسایش و آداب حرکتده بولنمه‌ی ممنوعدر دیرسه‌ك عجبا دین نامنه یاپیلان شی بوندن مستثنادر دنیله‌بیلیرمی؟ دنیله‌مزمی ؟ چونکه بنم (کورلتی) مطلق اطلاقی اوزره جاری اولور . هردرلو احوالی احتوا ایدر . معنای خصوصیه‌سی یوقسه بعض حرکت مستثنادر . ایشته بنده‌کزك تکلیفم . مادام‌که سزك وطنداشلرکزدر . انلری‌ده دوشونکز . بوندن بر اجبار حس ایدیورلر . مادام‌که انلرك انفعالنی منع ایتمك و شو تصحیح منافع عمومیه‌یی اخلال ایتمز . ایشته او امتیازك اعاده‌سی ایچون بوتکلیفی قبول ایتمکزی سزك وجدانکزه تودیع ایدرم .

داغاواریان افندی — تکلیف ایتدیککز ماده‌یی بیان ایدیکز .

قوزمیدی افندی — اون برنجی .

حمدی افندی — تقریرك محتویاتی اولان تکلیف اسباب موجبه ایله درمیان ایدلدیکی کبی عین نقطه‌دن نظر اعتباره آلندی . انجمنده عین نقطه‌ده تماميله مذاکره اولندی . باشلیجه سبب

اولمق اوزره نه کوستریلیور . مال غیر مسلمه وطنداشلریمزك سوء تفهم نتیجه‌سی اوله‌رق انفعاللرینی ازاله ایتمك ایچون بر تکلیفده بولنیلیور . اساسی شوندن عبارت . شو حالده طوغریمیدر ؟ دکلمیدر ؟ برقاچ ماده‌نك تعدیل وتذییلنه بر سبب تشکیل ایدیورمی ایتمیورمی ؟ اولا ماده تعدیل ایدلدی مکرر اون برنجی ماده‌نك محتوی اولدیغی برنجی فقره دولتك دین رسمیسی دین اسلام اولدیغی سویلندی . دولته عائد بوبتیور . آندن صکره افراد ملتك منسوب اولدیغی ادیانه نقل کلام ایدیور . حکومته مضاف اولان فقره بشقه افراد تبعه‌یه مضاف اولان ادیان بشقه لشیور . بونك ایچروسنده شمدی برقسمی وارکه عین حکومتك دینی اولان دین اسلامی محتوی بولنیور ، دیکر برقسمی اولمیور . حمایه‌ده بولنان دیکر ادیاندر . انك ایچون اصل حکومتك دینی یوقاریده ذکر ایدلمش اولمسی مناسبتیله آشاغیده دین اسلام خارج کبی تلقی ایدلمسون دیه علاوه ایدلدی . یوقسه او جمله‌نك هیچ برمعناسی یوقدی . معروف اولان ادیانك دیدکدن صکره بالجمله‌نك‌ده هیچ معناسی یوق . او بالجمله‌یی علاوه ایتمکده انجمن بویله اکلامشدی ، مناسب کورمشدی . معروف اولان ادیانك دینلمیوده بالجمله دینلمسنك‌ده حکمتی شو تفریقی کوسترمك ایچوندر . دینیدی‌که افندم آسایش عمومیه ، آداب عمومیه‌یی ، آسایش خلقی اخلال مسئله‌سی عباره‌سی ادیانه‌می مضاف اولیور یوقسه ادیانك اجراسنه‌می مضاف اولیور؟ آسایش و آداب عمومیه‌یی اخلال ایتمه‌ین ادیانمی دینیلیور . بویله برشی وارمی ؟ بو قطعیاً وارد دکلدر . دیمك‌که ادیانك کندوسنه متعلق اولمق اوزره آسایش خلق و آداب عمومیه‌یی اخلال ایتمك وهمی بر درلو عباره‌دن چیقمیور . بونه وقت وارد خاطر اولوردی ؟ آسایش خلقی ، آداب عمومیه‌یی اخلال ایتمه‌ین ادیان سربستیه دینلمش اولسه‌یدی بویله اولوردی ادیانه مضاف دکلدر ، اجرایه مضافدر . یمن مبعوثلرندن طاهر رجب افندی دیمشدی‌که بزده طرق واردرکه بونلرك سلاح بدست اوله‌رق اجرای آیین ایتدکلری وار عربستانده . بونلردن آسایش خلق ایله اداب عمومیه‌یی اخلال ایدیله‌جك

بعض حالات میدانه کلیور دیدی یالکز بنجه مخصوص اولمق اوزره بونلره صورلدیغی زمان صرف دین اسلام نقطۀ نظرندن عبادت ایدیورز دیرلر . اداب عمومیه‌یی اخلال ایتمك کبی برطاقم شیلر وقوعه کله‌بیلیورمی کلمیورمی ؟ بو کلیور . بوکا نجه حصه‌مزه اولمق اوزره بز بونك ابقاسی طرفداری اولدق . شمدی وطنداشلرمزك شو سوء تفهمی نابمحل اولمقله برابر آسایش خلقی اخلال نره‌یه مربوط اولدیغی اکلاشیلنجه بونك الغاسنه محل یوقدر .

رئیس — افندم انجمندن سید بك‌ده سویلیور .

سید بك — شونی‌ده علاوه ایدیورزکه بو مطالعات کچنده آریستیدی پاشا طرفندن وارد اولدی . بو مطالعه‌لر درمیان اولننجه آریستیدی پاشا قالقوبده اویله ایسه بز اکلامامشز . شو مطالعه ضبطه درج اولنسون دیمشدی . او زمان بتون کلمه‌لر ضبطه کچیور ، درجه حاجت یوقدر دیمشدك . پك اعلا دنیلمشدی ، فراغت ایدلمشدی .

رئیس — تکرار رأیه قویوروم افندم . قوزمیدی افندینك تکلیفنی قبول ایدنلر النی قالدیرسون (اللر آز قالقار) قبول ایدلمدی افندم .

سید بك اصلی اون ایکنجی ، معدلی اون اون اوچنجی ماده :

اصلی اون ایکنجی ماده — مطبوعات قانون دائره‌سنده سربستدر .

معدلی اون اوچنجی ماده — مطبوعات قانون دائره‌سنده سربستدر . هیچ بر وجهله قبل الطبع تفتیش و معاینه‌یه تابع طوتیله‌مز .

رئیس — بو ماده حقنده بر مطالعه‌کز وارمی ؟ (یوق صدالری)

پانچه دوروف افندی — تکلیفم اوقونسون رجا ایدرم . مادۀ منضمه ایچوندر افندم .

رئیس — یری کلدیکنده سویلرسکز . بو ماده‌یی عیناً قبول ایدنلر النی قالدیرسون (اللر قالقدی) قبول اولندی .

مصطفی عارف بك (قرق کلیسا) — رئیس بك افندی بورایه قونلق ایچون بر نقطۀ نظر اعتباره النملی . قانون اساسیدر . ثلثان اکثریت لازمدر .

ال قالدیرمقله بو مسئله تأمین ایتمیور . اکر موجود معین ایسه یاری ماده‌یی قبول ایتمیانلر ال قالدیرسونکه اکلاشلسون ، تعداد ایدلسون .

رئیس — افندم صایدق ۱۸۵ موجود وار .

مجدی افندی — تکرار صایلدی پکی افندم .

مصطفی عارف بك — پکی افندم قبول ایدلدی ایسه متفقاً دیملی . زیرا عکسی صورتده ثلثان اکثریت تعیین ایده‌مز .

سید بك اوقور :

اون بشنجی ماده : عثمانلیلر حق اجتماعه مالکدر . دولت عثمانیه‌نك تمامیت ملکیه‌سنی اخلال ، شکل مشروطیت حکومتی .... الخ (معدلی وار صدالری)

سید بك معدلنی اوقور :

اون بشنجی ماده : (معدلی) عثمانلیلر حق اجتماعه مالکدرلر . انجق قانون مخصوصنه تبعیت مجبوریدر .

بوشو افندی — بو معدلی دکل . یکی یاپلمش بو ماده .

... — یوق اسکی تعدیلك معدلی بو .

بوشو افندی — بنده‌کز بونك دیکر فقره‌لرینه بر اعتراضم یوقدر یالکز عناصر عثمانیه‌یی سیاسةً تفریق ایتمك مقصدلرندن برینه خادم دنیلیور . سیاسةً تفریق نه یولده بوله‌بیلور شمدی سیاسی تفریق یالکز اجنبی تعرضاتیله اولور . برطاقم جمعیتلر اولسونکه عناصر عثمانیه‌یی سیاسةً تفریق ایتسون کورمدك اوتوز ایکی سنه ظرفنده . بین‌الملل بوکبی جمعیتلر اولسونکه عناصر مختلفه‌نك فکرنده اولمیان برطاقم فکرلری عناصر عثمانیه اوزرینه جلب ایتمك ایچون علاوه ایدلدی . بنده‌کز دیورم که بو بالعموم عناصر مختلفه‌یه بر تحقیردر . بونك هر حالده چیقارلمسی سلامت وطن ایچون ایودر . (خیر صدالری) زیرا بو سوء تفهملره ، سوء تفسیرلره چوق قپو آچه‌جقدر . چونکه سوء تفهمه و غرار بز عناصر عثمانیه‌نك اتحادینی ارزو ایتدیکمز بر صره‌ده تفریق کلمه‌سنی رد ایدلمسی البته معقول بر حرکتدر . اجتماع بحثنه کلنجه : بو ماده‌نك برنجی فقره‌سنده اجتماعه مالکدر دیه بو ماده‌نك صوك فقره‌سنده جمعیتدن بحث ایدیلیور . جمعیت بشقه ، اجتماع بشقه‌در . آیری قانونی یاپدق . حال بوکه بوراده عادتا بری دیکرینك مقامنه اقامه ایدلمش اولیور . ایلروده سوء تفسیره اوغرایه‌جق . بو کلمه‌نك تصریح و تصحیح ایدلمسی لازمدر . عثمانلیلر حق اجتماعه و حق ..... تعیین ایدیور . بوراده سیاسی جمعیتلر دیمك اوله‌جق .

رضا توفیق بك — مساعده بیورك . بشقه درلو جمعیت دیمك دکلدر . یالکز سیاسی جمعیتلر اوله‌جقدر .

پانچه دوروف افندی — یالکز بر کلمه علاوه ایدیله‌بیلور .

اسماعیل حقی بك (بغداد) — حق اجتماعه و حق جمعیته مالکدر دیملی .

رضا توفیق بك — صکره اجتماع ایده‌جك تابع اولدیغی قیودە رعایت ایده‌جکدر . جمعیتك سیاسی قیدیله تفریقی لازمدر .

مصطفی عارف بك — افندم بو صوك نقطه‌یی عرض ایده‌جکدم حق اجتماعدن بحث ایتمکله ممنوع اولان جمعیتلر تعداد ایدلمسیله بر آیرلق قالیور . بناءً علیه بورایه اوفاجق بر علاوه لازمدر .

رضا توفیق بك — بنده‌کز شونی استرحام ایده‌جکم‌که جمعیتلر اوروپاده درلو درلودر ، جمعیتلر درلو درلو اوله‌بیلورکه بر جمعیت علمیه یعنی فنیه تشکل ایدر پك خیرلی . بویله جمعیتلر واردر اوروپاده . بو جمعیتلرك خیری وار شری یوق . یالکز سیاسی جمعیتلر یالکز ادارهٔ حاضره‌نك حرکتندن ، صورتندن ممنون اولمیان ، انی دویرمك ایچون حاضرلانان بعض خصوصی جمعیات سیاسیه واردر . او جمعیتلر مراد اولندی شبهه‌سزدر بوراده ابوجه اکلاشلسون دیه اوقیدی قویمکزی استرحام ایدرم . یوقسه فن ایچون ترقیات صناعیه ایچون بن سربستجه جمعیت یاپه‌بیلورم و یاپه‌بیلملی‌یم .

لطفی بك — چونکه کرك سیاسی اولسون و کرك بشقه مقصدله اولسون بزم مملکتمزده اویله رخصتسز جمعیت یاپمق زمانی کلمه‌مشدر . بو ماده دکشملی . بو طوغریدر . هر حالده بوراده اجتماع ایله جمعیتلر بر برینه قاریشیور . حال بوکه دیدکلری کبی اجتماع بشقه ، جمعیت بشقه‌در . اجتماع ، موقت بر زمان ایچون ، جمعیت ، دائمی بر مقصد تعقیب اولنان ، دائما اجتماع ایدن بر

هيئتدر . انك ايچون بوراده حق اجتماع وحق جمعيته عثمانليلر مالكدر . قانون دائره‌سنده ديه برقيد يابملى . قانون دائره‌سنه ديوب بو ايشك ايچندن چيقملى . صكره بتون بو ماده‌لره لزوم يوقدر . شو ممنوعدر ، بو ممنوعدر ديه ذاتاً اوقانون كلشدر اوقانون كلديكى وقتده اوقانونى مذاكره ايده‌جكمز زمان نه كبى شرائطه رعايت ايده‌جكمزه حكم ويررز . (طوغرى صدالرى)

طلعت بك — بنده‌كزده ... سويلديكنى سويليه‌جكدم . جمعيتلر ايچون ايريجه قانون لايحه‌سى كلدى . او ازون برمبحثدر . بورايه بركلمه ايله درجى مقصدى حاصل ايتمز .

رضا توفيق بك — جانم انكلتره‌ده شوراى ه بوراده حكومتدن مساعده ايسته‌مزلر .

حمدى افندى (انطاليه) — اجتماع ايله جمعيتك بشقه بشقه شيلر اولديغى انجمنجه قبول اولنمشدى . اكر اجتماع ايله جمعيت بشقه بشقه اولميه ايدى كلمه‌يى آيرمازدى . بونى آيرى تلقى ايديورز . اجتماع حقيقةً بشقه ، جمعيتده بشقه‌در . فقط ايكيسى ، اجتماعده بشقه جمعيتده بشقه اولمغله برابر ايكيسى برحق طبيعينك فرعيدر كرك اجتماع اولسون كرك جمعيت اولسون برحق طبيعينك فرعيدر . يعنى حق اجتماع حق جمعيتك مقدمه‌سيدر . حق جمعيت حق اجتماعدن تولد ايدن برحقدر . شو اساسه كوره حق اجتماعى برفقره ايله تصحيح ايتدكدن صكره حق جمعيته انتقال ايتدك بر اساسك فرعى اولمسى طولايسيله برماده‌ده ذكرى مناسب كورلمشدر . يوقسه بشقه ماده‌لرده ذكر ايدلسه ايدى دها مناسب اولوردى ديه بيليرسكز انجمنك نقطهٔ نظرى ايكيسنى بر ماده‌ده ذكر ايتمسيله اساساً ايكيسى برحقك فرعى اولمق حسبيله‌در . بوندن صكره ياكز جمعيتلره كلنجه : جمعيتلر حقنده شو تعداد اولنان شيلر ارەسنده‌كى ممنوع اولان جمعيتلرك قانون اساسيده بريرى بولنه‌بيلور . متباقيسى ، يابلمسى لازم كلان جمعيتلر صايمقله توكنور شيلر دكلدر . اطلاق اوزره براقلمش . شو حالده شو وجهله ممنوعيتى درميان ايديلن جمعيتلرده بشقه برمعنى كلەمز . تماميت ملكيه‌يى اخلال شو شو شرطلرله فلان فلان . دنيلان اساساً شو جمعيتلر ...

رضا توفيق بك — اوحالده علمى برجمعيت يپاميه‌جغز .

حمدى افندى (دوامله) — ياپيله‌ميه‌جغنه دائر هيچ برشى يوقدر بوراده . شمدى شو جمعيتلر جمعيات سياسيه‌دن بشقه برشى دكلدر ديه بيليرميسكز شو منع ايديلان جمعيتلر ، شو نقطه‌ده تشكل ايدن جمعيات سياسيه‌در . بناءً عليه ديكر جمعيتلر اطلاقى اوزره قاليور . بونى جمعيتلر قانونيله تقييد ايده‌بيليرز ، ايده‌ميز ، حق تقييدمز اولور ، اولماز . او ، اورايه عائددر . يعنى ديكر جمعيتلردن شو قانون اساسى ساكتدر . سكوتى تصحيحدن دها واضح وشامل كوردك .

پانچه‌دورف افندى — رجا ايدرم كوزل ايضاح ايديكز . عناصر عثمانيه‌يى سياسةً تفريق ايتمك نه ديمكدر .

حمدى افندى — سويلدم . رفيقكز مقابله ايتمشدى . عناصر عثمانيه‌نك اتحاد واتفاقنه هرهانكى بر نقطه‌دن وقوع بوله‌جق بر مانعه‌يى منع ايتمك مجبوريتنده بولنديغمز ايچون ....

پانچه‌دورف افندى — اما مبهم قالدى افندم .

حمدى افندى — بوندن دها ايضاحلى نصل اولور .

وارتكس افندى — يعنى برعنصر تفريق اولنمق ايستيورده جمعيت تشكيل ايديلور . بويله سياسى جمعيتلرميدر ؟ يوقسه سياسةً برجمعيت تشكيل اولنور . شمديكى بولان حكومتى موازنه ايتمك ايچون . حكومتده مشروطيت طرفداريدر . بويله بين العناصر جمعيتمى ؟ يوقسه برعنصر عثمانلى اتحادندن آيريلوبده كندى كندينه بشقه برشيمى ؟ (رأيه صدالرى)

رئيس — افندم رأيه قويمزدن اول بش آلتى آرقداشمزه لزوم وار . طيشاريده طوريورلر چاغيريورم . آلتى مبعوث كلسه كافيدر .

سيد بك اوقور :

عثمانليلر قانون دائره‌سنده حق اجتماعه وجمعيت تشكيلى حقنه مالكدر .

لطفى بك — مساعده بيوررسه‌كز ايضاح ايده‌يم . بو تقريرى بنده‌كز ويردم بو مسئله غايت اهميتليدر . بو ماده‌نك يرينه شو سوزى اقامه ايتمك كافيدر . عثمانليلر قانون دائره‌سنده حق اجتماعه وجمعيت تشكيلى حقنه مالكدر ديرسه‌ك بتون بو ماده‌دن مطلوب

فائده حاصل اولور . چونكه بردفعه حق اجتماع ، جمعيت تشكيلى حقى يكديكريله يكديكرينه برلشمش برحق دكلدر . اكر بويله يكديكريله برلشمش حق آله‌جقسه‌ق برمدنى مملكتده بولنانلرك بتون حقوقى بويله يكديكرينك عينيدر ديمك لازم كلور . جمعيت حقك حق اجتماعه نه‌قدر مناسبتى وارسه سربستئ مطبوعات حقنكده حق اجتماعه اوقدر مناسبتى واردر . اقامتكاهك ده تعرضدن مصون اولمسى حقنكده حق اجتماعه اوقدر مناسبتى واردر . بونلر عين زمانده يكديكرينه مربوطدر وهربرى حقنده هرمملكتده بشقه بشقه مهم قانونلر ياپلمش ، آيرى آيرى مثلا حق اجتماع ايچون فرانسه قانونى بشقه‌در ، جمعيت تشكيلى ايچون ياپيلان قانون بشقه‌در . شورانى نظر دقته عرض ايديورم : براداره مشروطه‌ده الك حر مملكتلرده الك مشكلات ايله تأمين اولنمش اولان حقلر برى جمعيت تشكيلى حقيدر . بو او قدر مهمدركه افنديلر بونى اوزون ازادى‌يه تفصيل ايده‌جكم . فرانسه بوندن بش سنه اولنه كلنجه‌يه قدر قطعياً صريح برحق اجتماع ويرميوردى كيمسه‌يه . جمعيت تشكيلاتى حقنى ويرميوردى . جزا قانوننده بونلرى سويلمكدن مرادم بو اون بشنجى ماده‌نك فقره‌سى سوق ايده‌بيلور . ابلروده هانكى جمعيتلره مساعده اولنور . هانكيلرينه مساعده اولنمدى انلر تدقيق ايدلسون ، برچوق اختلافلر اوليور افندم . فقط بز بويله قانون دائره‌سنده حق اجتماعه وجمعيت تشكيلى حقنى عثمانلى عناصرى ديديكمز وقت مسئله غايت قولاى حل اولور حق اجتماع ايچون برقانونمز اولديغى كبى جمعيتلر ايچون دخى برقانون كله‌جك ، انى تدقيق ايده‌جكز اوجمعيت قانونى تدقيق ايتديكمز وقت هانكى جمعيتلر رخصتسز تشكل ايده‌جك . هانكيلرى ايده‌ميه‌جك بونلر تدقيق ايديله‌جك . بناءً عليه بو مختصر سطرك علاوه‌سى تماماً مقصده كافيدر بشقه شيئه لزوم يوقدر .

رئيس — بوماده‌نك عيناً قبولنى آرزو ايدنلر اللرينى قالديرسونلر ، ها اولا لطفى بكك تكليفنى رأيه قويورم ، قبول ايدنلر اللرينى قالديرسون (اللر قالقماز) قبول اولنمدى افندم شمدى ماده‌يى عيناً قبول ايدنلر اللرينى قالديرسون .

لطفى بك — بن اعتراض ايديورم اكثريت ثلثان يوقدر .

رئيس — واردر افندم . (اكثريت ثلثان واردر صدالرى ، آياغه قالقەلم) پك ايى ، لطفاً آياغه قالقكز (آياغه قالقارلر) اكثريت وار افندم قبول اولندى اون بشنجى ماده ايله يكرمى طقوزنجى ماده اره‌سنده قوزميدى افنديك برمطالعه‌سى وار ايمش وانجمنه حواله ايتمش ، انجمنده‌ده نظر مطالعه‌يه آلنمامش شمدى بوراده ايضاحات ويرمك ايستيور . (عموم ، اوتقرير اوقونسون)

قوزميدى افندى — اوتقريرى اوقويه‌جغم ، مساعده بيورك افندم . اون آلتنجى ماده‌ده بالجمله مكتبلر دولتك تحت نظارتنده‌در . (كورلتى)

بوشو افندى — نيچون بز سويليه‌لم . صكره مجلس اعيانه اعتراض ايده‌جكز .

رئيس — بر تقريرك ايچنده اوتوز كشى امضا ايتمش ايسه ، اوتوزيده‌مى سوز سويليه‌جك هيچ سويله‌مز بريسى وكيل اولور ايچلرندن سوز سويلر . هانكيكز سوز سويلرسه انتخاب ايدلسون اوتوز كشى‌يه سوز ويرمم تقريرنامنه برايكى كشى‌يه سوز ويره‌جكم . انجمنده انلره جواب ويره‌جك . (كورلتيلر) بركشى سويلسون . اوتوز كشى‌يه سوز ويرمم .

بوشو افندى — نيچون ويرەمزسكز ، نه‌حق ايله ويره‌مزسكز .

رئيس — برتقريرده اللى كشى امضا ايتمش ايسه اللى‌سيده‌مى سويليه‌جك .

بوشو افندى — اللى كشى سويليه‌جك . بو تقرير غايت مهمدر .

رئيس — مادامكه متفقاً تكليف ايديورلر ايچلرندن اتفاق ايتسونلر ايكى كشى انتخاب ايتسونلر انلر سوز سويلسون .

هونه‌ئوس افندى — اوتوزسكزنجى ماده مصرحدر افندم . تقرير صاحبلرى سوز سويليه‌جكلر .

رئيس — تقرير صاحبى آيرى آيرى اولورسه اووقت . مقصد يشى اوزاتمق ايسه سويليك . انجمنلره بيله بوحق ويرلمەمش .

بوشو افندى — كيم ويرر كيم آلير بوحقى رجا ايدرم .

رئيس — ايشته سويلدم مقصدكز ايشى اوزاتمق اشكاله دوشورمكدر والسلام .

قوزميدى افندى — شمدى افندم بوماده‌نك صورت تعديلنه دائر ويرمش اولديغمز تقريرده مجلس عموميدن رجا ايتديكمز تعديل ياكز بر ماده‌يه عائددر . اوماده‌نك فقرهٔ اخيره‌سى « وملل مختلفه‌نك امور اعتقاديه‌لرينه متعلق اولان اصول تعليميه‌يه خلل كتورلمامك » بولنده‌در بزديورزكه افندم ، بوعباره (وملل مختلفه‌نك قديماً مرعى اصول تعليميه‌لرينه خلل كتورلمامك) شكلنده اولسون ديورز . (نه‌دن صدالرى) مرحمت بيورك افندم قديماً مرعى چيقسون اصول مرعيه دنيلسون . شمدى اصل مقصدم نه اولديغنى عرض ايده‌يم افندم . طبيعى بو تعديلك تكليفنده برمقصد واردر . بومقصد نه‌در آچيق سويليه‌لم . ماده‌نك اصلنده ملل مختلفه‌نك اصول تعليميه‌لرينه خلل كتيرلميه‌جكدر . بونده منحصراً امور اعتقاديه‌يه تعلق ايدن شيلره راجعدر . فقط : بزم تكليف ايتديكمز تعديل ايله احتوا ايده‌جكى معنا امور اعتقاديه ايله برابر تدريسات مليه‌يى ده احتوا ايدر . معلوم عاليكزدركه برمكتبده ، اسلام مكتبلرنده مثلا ، امور اعتقاديه‌يه عائد تدريسات عقائد تدريسندن عبارت . فقط بوندن بشقه جغرافيا ، ادبيات وسائره كبى برطاقم تدريسات وار . مثلا برروم مكتبنى ، برروم مكتبنى اله آله‌لم . طبيعى خريستيانلق مذهبنك اعتقاداتنه دائر برطاقم درسلر وار . بونلردن بشقه عجبا برروم ارسطو افلاطون كبى حكمانك ادبياتنى اوقويه‌جق . طبيعى اوقويه‌جق طبيعى بنده‌كزده بيلورمكه ، امينمكه بزم حصوله كتيرديكمز اتحاد عثمانى برهرج ومرج قومى دكلدر . براتحاد سياسيدر . اقوام عثمانيه‌نك هربرى كندى دينى ، كندى قوميتنى محافظه ايتمكله برابر سياسةً براولان وطنك منافع عموميه‌سى بروحدت سياسيه حصوله كتيرمكدر . ايشته مقصدك بويله اولديغنى بيليورم . واعضاى كرامكده كانه‌سنك تقديرى ملل مختلفه‌يه اوته‌دنبرى مساعده اولنديغى وجهله « قديماً مرعى اولان » دن مقصدمزده اودر . « اوته‌دنبرى مرعى اولديغى وجهله قوميتلرينه وامور اعتقاديه‌لرينه متعلق اولان اصول تدريس وتعليميه‌لرينه خلل كتورلميه‌جكدر » ظن ايدرمكه شمدى اولديغى كبى براقيلورسه يارين معارف نظارتى ديه‌بيلوركه خرستيان مكتبلرنده خرستيانلق دينه متعلق بعض درسلرك تدريس اولنمسنه مساعده ايدرز . فقط بونك خارجنده بو ادبيات ايمش ، اوته‌كى حساب ايمش ، بريكى جغرافيا ايمش بونلرى منع ايدرز ديرسه (يوق صدالرى) (كورلتولر) مابعدينى اوقويه‌لم : « بالجمله مكاتب دولتك تحت نظارتنده‌در . تبعهٔ عثمانيه‌نك تربيه‌سى بر سياق وانتظام اوزره اولمق ايچون اقتضا ايدن اسبابه تشبث اولنه‌جق » بناءً عليه معارف نظارتى ديركه ايشته بو تشبث اولنه‌جق اسبابدن بريده ملل مختلفه‌نك مكتبلرنده دخى ياكز امور اعتقاديه‌يه عائد اولان درسلرك تدريس ايدلمسى وانك خارجنده هردرلو درسلرك تركجه اولمسى وتركجه ادبيات اوقونمسى يعنى هرشى بزم سزه ويره‌جكمز پروغرام ايله تدريس اولنه‌جقدر ديرسه عجبا . (كورلتولر) افندم اوتدريس حقيقةً سربستدر فقط قانونك تعيين ايتديكى هرشى سربستدر ، قانوناً اساسينك تعيين ايتديكى حدود دائره‌سنده سربستدر . بوقسه هركس حردر سربستدر . شمدى بنده‌كزك مجلس عالينك تقديرينه عرض ايتديكم « اقوام مختلفهٔ عثمانيه‌نك امور اعتقاديه‌لرينه عائد تدريساته مالك اوله‌جقلرى كبى كندى قوميتلرينك اقتضاسندن اولان ديكر تدريسات حقنده‌ده مالك اوله‌جق خصوصى مادامكه قبول اولنيور . بزم تكليف ايتديكمز تعديل بوندن بشقه برحق تأمين ايتمز .

نافع پاشا — نه پروغرام ويريليرسه اوله‌جق .

قوزميدى افندى — شمدى عثمان افندينك اوله‌ماز سوزى اوزرينه شونى ديرمكه هيچ برشى اكثريتك رأينه مقرون اولمازسه اوله‌ماز .

نافع پاشا — او حالده عربلره‌ده يپملى . آرناوودلره‌ده يپملى ، ارمنيلره‌ده يپملى . عموم ممالك عثمانيه ايچون نه پروغرام ياپيلورسه او تطبيق ايديله‌جك .

قوزميدى افندى — شمدى افندم عثمان افندى طرفندن براوله‌ماز دنيلدى حقيقةً هيچ برشى اكثريته اقتران ايتمه‌دن قبول اولنه‌ماز . وبوكون بو مطالبده بولنانلر باكه اقليتده قالير . فقط اكثريتك تقديرينه امين اولدقلرى ايچون انلر بودردلرينى اكلاتيورلر . اكثريت مناسب كوررسه قبول ايدر . دكلسه قبول ايتمز . نافع پاشا حضرتلرينك سوزينه ديه‌جكم كه هرقومك كندى قوميته مخصوص براصول تعليميه‌سى

اوله‌جق . البت ارناوودلقده اوله‌جق ، عربلکده اوله‌جق روملکده اوله‌جق .

نافع پاشا — اوپروغرام عمومی اوله‌جقدر .

قوزمیدی افندی — اوله‌مازکه (کورلتیلر) شمدی قدیماً مرعی اولان اصوله خلل کتورلمیه‌جکدر مقصد نه در ؟ هپکز بیلورسکزکه اعضای محترمه‌نك کافه‌سی بیلورکه هر بر قومك محلَّرنده برر مکتبی وار . مثلا روملرك .

زهراب افندی — انجمن نامنه‌می سوز سویلیور ؟

رئیس — خیر . تقریر صاحبی‌ده انك ایچون .

زهراب افندی — بنمده امضام وار . بنده سوز ایسترم .

رئیس — قوزمیدی افندی . ایکنجی مذاکره‌ده مجملاً سویلنه‌جك .

اسماعیل بك (کوملجنه) — بوماده ایچون هیچ سوز سویلیه بیلور . تعدیل اولنمدی بوماده

رئیس — برنجی دفعه‌ده سویلیه‌بیلور .

قوزمیدی افندی — شمدی افندم قدیماً مرعی اولان اصول تعلیمیه‌یی اعضای کرام بیلورلرکه اقوام مختلفه‌نك . . .

مجدی افندی — ١٦ نجی ماده تعدیل ایدلدی . اکثریت تعدیلنی آرزو ایدرسه اندن صکره سوز سویلیه‌جك .

طرایان نالی افندی — بز بونك تعدیلنی ایستیورز . نصل اولور بو .

قوزمیدی افندی — عثمانلیلری هرکس بلورکه برچوق اقوامدن مرکبدر . اقوام مختلفهٔ عثمانیه‌نك هر برینك مثلا دولت عثمانیه‌نك عمومه مخصوص اولمق اوزره رسمی مکتبلری وار . فقط بوندن بشقه اقوام عثمانیه‌دن هر برینکده کندی قومیتنه مخصوص اولمق اوزره ایکنجی درجه‌ده مکتبلری واردر . مثلا روم مکتبلرینی مثال اولەرق سویلیه‌جکم . هر بر محله‌ده کلیسانك یاننده بر ابتدائی مکتبی اولدیغی کبی صکره فناردە روم مکتب کبیری نامیله برده مکتب واردر . بو اعدادی درجه‌سنده‌در . شمدی بو مکتبلرده نه اوقورلر . عقائد درسلرندن بشقه یونان ادبیاتنه خرستیانلغه دینه متعلق اولان شیلر اوقورلر صکره دروس سائره‌یی ده ینه رومجه اوقورلر . مثلا جغرافیا ، تاریخ اوقونور . شمدی شو قانون یاپلدقدن صکره کرك روملرك ، کرك ارمنیلرك ، کرك عربلرك یاخود بشقه اقوامك شمدی موجود اولان مکتبلری باقی قاله‌جقمی ؟ قالمیه‌جقمی (قاله‌جق صدالری) مادامکه قاله‌جقدر . قاله‌جق دیدیککز مکتبلرده یالکز امور اعتقادیه ایله برابر امور قومیه ویاخود معلومات قومیه‌یه متعلق تدریسات واردر . ایشته بزم سویلدیکمز وجهله تعدیل ایدرسه‌کز ماده‌نك محتویاتی تخصیص اتمکدر یوقسه مقصده مغایردر .

رئیس — افندم تقریر صاحبلرینه سوز ویره‌جکم . بریسی خونه‌ئوس افندی . اندن صکره زهراب افندی .

آرتاس افندی — بنده کزده سوز ایسته‌مشدم

خونه‌ئوس افندی — معلوم عالیلریدرکه ملت عثمانیه اقوام مختلفه‌دن مرکبدر . اشبو اقوام مختلفه بش یوز سنه‌دنبری وطنداشلرمز اولان ترکلرله برابر یشامش و کندی تربیه‌لرینی محافظه ایدرك موجودیت قومیه‌لرینی ده محافظه ایتمشلردر شمدی شبهه یوقدرکه شو حریت اداره‌مزده اودور استبدادده تربیه خصوصنده مظهر اولدقلری حریتی ضایع ایتمیه‌جکلردر . بزم ارزو ایتدیکمز اتحاد یالکز محبت وطنیه‌ده بر اوله‌جقدر . و اشبو محبت وطنیه‌یی مخل اوله‌جق هر بر سببی نه درجه‌ده دفع ایده‌بیله‌جك اولورسه‌ق او درجه قیمت وطنیه‌یی تأمین و تأکید ایتمش اولورز . اعلان حریتی متعاقب معلومدرکه غزته‌لرده ایشته اعلان حریت ایدلمش واقوام مختلفه اولجه حائز اولدیغی سربستی تربیه‌لردن محروم قاله‌جقدر دیه بر طاقم قیل وقال جریان ایتمش وبوده او آرزو ایدیلان ومطلوب اولان اتحاد عثمانی‌یه خادم اولمامشدر . ایشته بو قیل وقالی وضع ایتمك وتأکید وتأیید اتحاد ومحبت عثمانیه‌یی تأیید ایتمك ایچون بو قیل قاله سبب اولان شیلری اورته‌دن قالدیرمق مفت ملته بیوك بر خدمت ایتمش اوله‌جغی ایشته بوسبیله درکاردر . بوده ١٦ نجی ماده‌یه تقریر موجبنجه من القدیم مرعی اولان اصول تعلیمیه‌لرینك محافظه ایدیله‌جکنه دائر اولان فقره‌نك درجیله محافظه ایدیله‌جکدر ، حصوله کله‌جکدر . هیچ بر کیمسه شبهه ایتمزکه شمدی مثلا روم قومی اوچ یك سنه‌دنبرو ادبیات فوق العاده مالك اولوب اوچ یك سنه‌دنبرو او ادبیات ایله آلوده اولدیغی حالده اندن هیچ بر وقت واز کچمیه‌جکدر . فقط بونکله برابر اتحاد عثمانی‌یه خادم اوله‌جق ، لسان عثمانی‌یی‌ده اوکرنه‌جکدر . بونك ایکیسنك‌ده یکدیکرینه تنافی ممکندر . یالکز اکر برینك ترجیحی ایچون دیکرینی محو ایتمك صددینه دوشه‌جك اولورسه‌ق بیوك بر حقسزلق ، بیوك بر غدر یاپمش اوله‌جغز وبو صورتله اتحاد عثمانی‌یی اخلال ایتمش اوله‌جغز اوسبدن طولایی بوماده‌ده عرض ایتدیکم وجه اوزره قدیماً مرعی اولان اصول تعلیمیه‌لری محافظه اولنه‌جقدر . عباره‌سنك درجنی تکلیف ایدرم . چونکه ٥٠٠ سنه‌دنبرو قدیمدر بو . دور استبدادده‌ده محافظه ایدلمشدر . شمدی دور حریتده بو هیچ بر وقت اخلال ایدلمیه‌جکدر . اخلال ایدلمیه‌جکنه امینم . هیچ بر کیمسه هیچ بر عثمانلی حکومتی اویله بر شی بسلیه‌میه‌جکدر . وبسله‌مش اولسه بیله بو نیتی قوه‌دن فعله کتیره‌میه‌جکدر . بوکا امینم . یالکز اولجه عرض ایتمش اولدیغم کبی اتحاد عثمانی‌یه خدمت ایتمك ایچون ، سوء تفهمی اورته‌دن قالدیرمق ایچون ، بو فقره‌نك علاوه‌سی منفعت ملت ایچون خیرلیدر .

آرتاس افندی — رفقای کرامك صبرینی رجا ایدرم چونکه مسئله هر نه قدر حد ذاتنده مهم اولدیغندن قانون اساسینك ملت مختلفه‌یه ویرمش اولدیغی تدریس اصولنك ایضاحی حقنده بر ایکی سوز سویلیه‌جکم . پك مجمل ذاتاً چوق سویلیانلردن دکلم ، قانون اساسیده امر تدریس سربستدر معین اولان قانونه رعایت شرطیله هر عثمانلی عمومی و خصوصی مکتبلر میاننده جماعتلره عائد مکتبلر دخی بولنور . سائر خصوصی مکتبلرده دخی نظارتی درکاردر . انجق اون النجی ماده‌ده تبعهٔ عثمانیه‌نك بر سیاق وانتظام اوزره تربیه‌سی حقنده بر قیدی واردر بو قیدك هر نه قدر مکاتب عمومیه‌یه شمولی درکار ایسه‌ده مکاتب خصوصیه‌ده دخی تربیه‌نك بر سیاقده اوله‌بیله‌جکی ظننده بیله بولنمامق اوزره بنده‌کز بو کیفیتك مجلسمز طرفندن اتفاق آرا ایله معارف حقنده ویریلان قرارده دخی تعیین و تصریح . . . شوراسنی ایضاح ایتمك ایسترمکه بویله سوء تفهمه محل قالماسون . تبعهٔ عثمانیه‌نك مکاتب عمومیه‌ده تربیه‌سی بر سیاق و انتظام حضوصنك یالکز

اوته‌ده ، بروده اولسون لاقردی دینمش که یارین بزم مکتبلرمزه شویله یاپه‌جقلر . پروغراملریمزی دکیشدیره‌جکلر ترك لساننه زورله آلیشدیره‌جقلر . حال بوکه بویله بر لاف . بزم بیلدیکمز وجهله ایی تشبثمز احاد ناسده فنا بر تشبث صاییلور . واویله ظن ایدیورکه ادیان ملیه‌لرینه خلل کلیور . بنده‌کز دیورمکه بو کون استانبول ایچنده درت بیك روم طلبه‌سی وارکه روم مکتبلرینه دوام ایتمزلر . دخالت ایتمزلر . مطلقا فرانسز لسانی اوکرنمك ایچون فرنك پاپاسلرینك مکتبلرینه کیدیورلر . بونلرك یاننده ترکده وار . عربده وار . ارمنی وار . بلغار وار . هر ملتدن وار . کندی مکتبلرینی براقیورلر . مطلقا کندیلرینه لازم اولان بر لسانی اوکرنمك ایچون اجنبی مکتبلرینه دوام ایدرلر . بزده قالدی‌که یارین عثمانلی مکتبلرینی عالی یاپاجق اولورسه‌ق بز کندیمز ترك ایتمیه‌جکزکه کیده‌جکز . هر حالده عثمانلی مکتبلرینه لسان رسمی‌یی اوکرنه‌نم . بزده عثمانلیلغی تماماً اکتساب ایدرکدن عثمانلی اوله‌لم . نیچون ؟ فقط بزه شمدیدن ، بو کوندن اعتباراً بویله بر تکلیفده بولنه‌جق اولورسه‌کز منتظم مکتبلرمزی براقیکز کلیکز بزم هنوز موجود اولمیان مکتبلرمزه دوام ایدك .

رئیس — مادهٔ قانونیه‌ده بویله بر تکلیف یوق افندم .

بوشو افندی (دواملە) — اکر او علاوه اولنه‌جقسه هیچ سوز سویلەمیه‌لم . قدیماً مرعی اولان کلمه‌سی . فقط اکا بر شی اعتراض وقوع بولدی . (کورلتی) کندی تکلیفمزی مدافعه ایدیورز . هر کون مرعی اولان اصولنه اولورسه اولسون . شو بزی قاندیره‌جق بر درجه‌ده . علاوه اولنسون‌که اك چوق بزمده دکل . عموم خلق ، هرکس سوء تفسیراتده ، سوء تفهماتده بولنیورده انك ایچون بو کلمه‌لرك اکر علاوه‌سنه قرار ویریله‌جك اولورسه امین اولکزکه عثمانلیلق ایچون ایی اوله‌جقدر .

رئیس — افندم تقریر صاحبلری بیتدی . شمدی انجمن طرفندن جاهد بك . . . .

پانچه دورف افندی (مناستر) — هپمزك فکری عثمانیدر . بیلورسکزکه هر بر شی اولمق ایچون ملایمتله ، ایولکله اولور . زجر ایله اوله‌ماز . مثلا المانیا دولتنده لهلیلر واردر . یوز سنه‌دنبرو زجر ایدلدیکی حالده ینه له قالمشدر . بردرلو ایصنه‌مدیلر . حالبوکه مشروطیت عثمانیه ایله ظن ایدرسه‌م هپمز ایصنه‌جغز . سزه کوچك بر مثال عرض ایده‌جکم بن نظریاتدن بحث ایتمیه‌جکم . کچن سنه‌یه قدر عثمانلی بلغارلری ترك مکتبلرینه هیچ دوام ایتمزلردی . اولسه اولسه اون کشی یا واردی ، یا یوقدی . بوسنه سلانیك ، مناستر ، اسکوب مکاتب اعدادیه‌سنده ایکی یوز کشیدن زیاده واردر . سلانیك مکتب حقوقنده قرق التی کشی واردر . بورانك مکتب حقوقنده اون التی کشی واردر . چونکه بوشی اتحاد سائقه‌سیله اولدی . انك ایچون بنده‌کزده زهراب افندینك وقوزمیدی افندینك افکارینه اشتراك ایدیورم . یعنی بو صورتله هیچ بر شی یوق . اتحاد هر حالده اوله‌جقدر . ذاتاً بیلیورسکزکه مجلس مبعوثان آچلدیغی وقتده بورایه کلدیکمز زمان بر بریمزه تحف نظرله باقیوردق . شمدی هرکس مثلا بیلیور . بز نصل سویشیورسه‌ك بوراده . هر جهتدزده امینم وتأمین ایدرم که هر یرده بویله اوله‌جق . (القش)

حسین جاهد بك — مجلس مبعوثانمز آچیله‌لی بری اك مهم بحث ایتدیکمز مسئله‌دن بری ظن ایدرم بوکونکی مسئله‌در . چونکه مکتبدن بحث ایدیورز . مکتبلر ایسه مملکتك استقبالیدر . فقط بیلیورزکه بر نقصهٔ استناد بر . . . . سم دنیایی قالدیریردم لقردیلری پك اسکی بر تعبیردر . ایشته بو کون دنیایی اساسندن قالدیره‌جق مکتب مسئله‌سیدر . بر صنعتکار سخن اولان زهراب افندی ایله قوزمیدی افندی بو حقیقتی ایضاح ایتدیلر . قوزمیدی افندی بر از اطرافنده طولاشدی ظن ایدرم حقیقت انك تأثیر بلیغانه‌سی آلتنده پك کوزیمزه چارپمدی . فقط بوشو افندینك قیردیغی پوط مسئله‌یی کوستردی . دنیلیورکه قانون اساسیده الیوم مذاهب مختلفه ، جماعات مختلفه اربابنك عقائد دینیه‌لرینه عائد اولان اصول تعلیمیه‌لرینه خلل کتیرلمیه‌جك . بوده قانون اساسیده امتیازات مذهبیه‌نك محافظه ایدیله‌جکنه دائر موجود اولان ماده‌نك ایجابات ضروریه‌سیدر . مادامکه دولت عثمانیه کندیسنی ترکیب ایدن عناصر مختلفه‌نك هیچ برینك امتیازات مذهبیه‌سنه طوقونمیه‌جقدر ، بناءً علیه او مذهبك تدریساتنه‌ده طوقونمیه‌جقدر . ارقداشلرمز بونك بویله اولدیغنی کوریورلر . بوکا بر تعرض وقوع بولدی ویاخود وقوع بوله‌جقدر ، بناءً علیه منع ایده‌لم دیه‌ده شو کرسی‌یه چیقمدیلر . بونلرك ایستدکلری نقطه : دیورلرکه بزم مکتبلرمزده یالکز عقائد دینیه تدریس ایتمه‌یز . بز مسائل سائره‌ده تدریس ایدرز . حساب ، جغرافیا ، تاریخ ، فلانده اوقورز . بناءً علیه بونلرك اصول تعلیمیه‌سنه ، من القدیم موجود و مرعی اولان اصول تعلیمیه‌سنه خلل کلمسون دیورلر . بوشو افندی بر امتیازات لقردیسی سویلدی شو صره‌ده . اصول تعلیمیه دیرکن امتیازات سوزینی صوقدی . هپ مساوی اولدیغمز ، افراد عناصرك مساواتی اعلان ایدیلان بر دولتده بر عنصرك دیکر عنصره نسبتله مذهبدن بشقه نه کبی بر امتیازاتی اوله‌جغنی بیلنه‌مز . بونی ذهنم احاطه ایتمیور . مادامکه بر طرفدن یشاسون حریت ، مساوات دیه باغیریورز ، ایچمزدن بر قسمنك بزم امتیازاتیمز واردیمسی و بو امتیازاتك دین ، عقائد جهتلرندن‌ده بتون بتون فرقلی اولمسی وتعلیم تدریسات مسئله‌سنده امتیازات اولمسی نه قانون اساسی‌یه ونه‌ده فکر عدالته مقارندر .

قوزمیدی افندی — امتیازات دکلدر . موجودیت قومیه‌مز واردر دیدك .

حسین جاهد بك — (دواملە) من القدیم موجود اولان اصول تعلیمیه‌یه خلل کلمیه‌جکدر . مذهب خصوصاتندن بشقه اصول تعلیمیه نه‌در ؟ اصول تعلیم ، اوکرتمه‌نك اصولی . بو قانون اساسی‌یه کیررمی ؟ بو اصول تعلیمیه کندیلکندن دکیشیر . اصول تجربیه اولور ، عملیه اولور ، نه اولور ایسه اولور . بر روم مکتبنك ویاخود بر ارمنی مکتبنك ویاخود بر ترك مکتبنك اصول تعلیمیه‌سی دکیشمیه‌جك دیمك یاپش یوز سنه‌لك بر اصول وارسه او اصول خارجندن چیقلمیه‌جق . بونك آلتنده عجبا مقصد واردر دیه ارامغه چقسه‌ق ایش بوندن عبارت . . . . اصول تعلیمیه دکشمیه‌جك دیمك اول نه‌درلو اوقونیورسه ینه او اوقونه‌جقدر . فرضا

دیه‌لم که ایکی یوز سنه‌اول یازلمش بر حکمت کتابی وار بو کتاب خیر دکشمیه‌جك قانون اساسی‌ده واردر . سز اصول تعلیمیه‌یی دکشدیرمیه‌جکسکز دیه‌جکز . اکر کلمه‌یه باقارسه‌ق بونی دیه‌جکز . فقط قانون اساسی‌یه (کورولتی)

قوزمیدی افندی — بزده جواب ویره‌لم .

جاهد بك — یارین معارف نظارتی باقیور . افراد عثمانیه‌نك تربیه‌سی یکنسق اوله‌جق سیاق واحد دائره‌سنده اوله‌جق . باقیور پروغرامده برشی کورمش دکیشدیرمك ایچون . خیر قانون اساسیده وار . بزم اصول تعلیمیه‌مزه طوقونمیه‌جقسکز .

رئیس — افندم سزك حوتکزه کیدرمی ایدی‌که سز سویلرکن بریسی سویلسون . براقکز سویلسون دقیقه کلنجه کسیورسکز .

جاهد بك — قانون اساسیده من القدیم موجود . . .

رئیس — (وارتکس افندی‌یه خطاباً) باقکز یریکزی دکشدیردیکز ایی اولمدی .

جاهد بك (دوامله) — اصول تعلیمیه ابقا ایدیله‌جکدر . خلل کلمیه‌جکدر . دنیله بیلمك ایچون من القدیم دیمك برکره اصول تعلیمیه‌یی بزم بیلمه‌مز ایجاب ایدر . شمدی‌یه قدر اولان اصول تعلیمیه نه‌در عجبا نه ثمره‌لر واردر . بر طاقم شیلرك مکتبلرده حاضرلندیغنی من القدیم بیلورز من القدیم دور استبدادده حاضرلاندیغنی بیلورز . چونکه مکتبلرك ایچنده‌یز . بوندن طولایی وطنداشلرمك هیچ برینی تعییب ایتمم استبداد زماننده البته هرکس باشنك چاره‌سنه باقیوردی . انلرده قومیتلرینی ، جنسیتلرینی ، محافظه ایچون هردرلو شی‌یاپه‌بیلورلردی . یاپامش ایدیسه‌لر عیدر یاپمشلردر . بوکون بونلری تقدیر ایتمکدن چکنمه‌م . فقط و اصول تعلیمیه بوندن صکره اوله‌ماز . بن او وطنداشلرمزه بوکون سزك اغزیکزده حریت مساوات وار فقط قلبکزده یوق دیه‌که مجبورم . (القشلر) هونئوس فندی دیو که برطاقم قیل وقاللر وار کرك غزته‌لرکزده وکرك اورته یرده بر طاقم قیل وقال صولاندی بزم مکتبلرمزه تعرض ایده‌جکلر اسمره مانع اوله‌جقلر بزی کلشدیره‌جکلر . بویله بر طاقم شایعه‌لر طولاشدی . بناءً علیه انکار ناسی تسکین ایده‌لم وقانون اساسی‌یه بویله برشی قویه‌لم . بزم منتظم مکتبلرمز واردر . سزك منتظم مکتبلرکزی براقیکز . بزم مکتبلرمزه قاریشه‌کز نه اوله‌جق بزم حالمز . نیچون کله‌لم . صکره قوزمیدی افندی دیدی‌که مکتبده روم مکتبنی . سز بوندن صکره قپایه‌جقسکز یاخود اوقوتمیه‌جقسکز دیرلرسه نه . برکره قیل وقال سوء تفهمه اعتبار اولنمدیغنی هپ بیلورز . قیل وقال وار دیه‌رك قانون اساسی‌یی دکیشدیرمکه واسکیدن مضرتنی بیلدیکمز اصول تدریسیه‌یی ابقا ایتمکه صلاحیت یوقدر . صکره بزم کرك قانون اساسیده کرك قناعت وجدانیه‌مزده کرك وطنمزك پروغرامنده نه یازیورز . حریت تدریس واردر . هر عثمانلی تدریسه مأذوندر فقط مکاتب ابتدائیه‌ده ، تدریس لسان محلی اوزرینه بولنه‌جقدر دیه هیچ برکیمسه‌یه نه روم نه ترك نه عرب نه ارناود چوجغنه هیچ بریسنه سن تربیهٔ ابتدائیه‌یی بشقه یولده الهجقسك دیمیه‌جکز . بناءً علیه زهراب افندینك ایستدیکی وتکلیف ایتدیکی شرط اتحادی ذاتاً قبول ایتمشز . اولمش بتمش . مقصد بو دکل . اکر بو ایسه ایشته بو ذاتاً موجوددر قانون اساسی‌ده یادرمغه چالشدقلری برطاقم قیل وقاللردن نیك وبدی . . .

زهراب افندی — حکومت نامنه‌می ، فرقه نامنه‌می . بوقسه کندیکزدنمی ؟

جاهد بك — حکومت نامنه . . . شمدی خلل کتیره‌جك اولان شی نه‌در ؟ مادام‌که اصول اعتقادیه‌لرینه خلل کلمیه‌جك . اصول تدریسیه‌یه خلل کله‌جکمیدر ؟ اوت کله‌جك . بوندن صکره مادام‌که مکتبلر برملتك . . . اجرای تأثیر ایده‌جکدر . مادام‌که مکتبلرده ویردیکمز فکر او چوجغك هویتنی ، استقبالنی ، حریتنی ، شخصیتنی تشکیل ایده‌جکدر . او حالده بز مختلف مکتبلرده نه فکر ویریلیور بونی بیله‌جکز . حکومت اندن صکره نه حق ایله تفتیش ایده‌جك . بر طرفدن تفتیش ایده‌میه‌جك ، بر طرفدن حکومتك حق نظارتی وار دیه‌جکز بر طرفدن اسکیدن موجود اولانلر دکشدیرلمیه‌جکدر . صکره بعض مکتبلر صوك زمانلرده حکومتك نظر تفتیشندن دور قالمشدر ، دور طوتمشلردر ، حتی صوقمامشلردر . بعض مکتبلرده مفتش کیردیکی وقت کتابلری کوسترمامشلردر .

زهراب افندی — طوغری دکل .

جاهد بك — پك طوغری . یکی قانون اساسی‌یه بز بونلری صوقه‌جغز . بونلر دوام ایده‌جکمی ؟ دیه‌جکز . او حالده ایستیلان نه‌در ؟ نه‌دن توهم ایدیلیور . بزم تدریساتمزه خلل کلمسون ، تربیهٔ عثمانیه‌یی بر نقطه‌یه طوغری جمع ایتمك ایچون معارف نظارتی البته منع ایده‌جکدر . حکومتدن یاکلش بر حرکت کوردیکمز وقت انلری ینه منع ایده‌جکز . هپ برابر شکایت ایده‌جکز . ماهیتنی دها بیلمدیکمز استبداد دورینك ضروری فضایحنی جامع اولان شو احوال تدریسك بوندن صکره دوامنده دیمك هیچ قانون اساسینك اهمیتی یوقدر . هرکس ینه بیلدکلری طرزده حرکت ایدرلرسه نصل اولور ؟ بناءً علیه بو تکلیف ظاهراً پك معقول کورلدیکی حالده حقیقتده بزم اتحاد عثمانی ایچون الك مضر شرائطی حائزدر . (القشلر)

مصطفی عاصم افندی — بنده‌کز جاهد بکك فکرینه اشتراك ایده‌میه‌جکم ، تقریر صاحبی اولان رفقای کرامك رأینه‌ده اشتراك ایده‌میه‌جکم . یالکز مادهٔ قانونیه‌یی خفیفجه بر مطالعه ایده‌یم دیه‌جکم . بالجمله مکتبلر دولتك تحت نظارتنده اولسونمی ، اولمسونمی ؟ (تبعهٔ عثمانیه‌نك تربیه‌سی بر سیاق اتحاد وانتظام اوزره اولمق ایچون اقتضا ایدن اسبابه تشبث اولنه‌جق وملل مختلفه‌نك امور اعتقادیه‌لرینه متعلق اولان اصول تعلیمیه‌یه خلل کتورلمیه‌جکدر .) تبعهٔ عثمانیه‌نك تحصیلی یکنسق اولمق مانعمیدر ؟ وایی برشیمیدر ؟ دکلمیدر ؟ ایی برشیدر . اوکیتدی . شمدی نه‌وار شوراده . ملل مختلفه‌نك امور اعتقادیه‌لرینه متعلق اولان اصول تعلیمیه‌لرینه خلل کلمیه‌جکدر . شونك ، واضع قانونك بونی بوراده سویلمه‌سندن مقصدینی اکلاته‌یم : بتون دول اسلامیه وبالخاصه دولت عثمانیه‌نك علماسی وفضلاسی هیچ بر وقت جماعات مختلفه‌یه منسوب اولان قوامك شعائر دینیه‌لرینه طوقونمامشدر . بوده احکام شرعیه وقانونیه اقتضاسندندر . آنجق هر ملتده ، هر قومده دولتده جریان ایده‌بیلور . دیناً حکومتك فلسفهٔ دارسنه نظراً شو مداخله غیر مناسب ایکن بر طاقم جاهل ، متعصب آدملر مداخله ایده‌بیلورلر کندیلکلرندن وغیر مناسب ولان بر مسئله‌یی وجوده کتیره‌بیلورلر .

مکاتب عمومیه‌ده اولدیغی تصریح ایدلمسی طلبنده‌یم

رئیس — سوز تقریر صاحبلرندن زهراب افندینك !

زهراب افندی — شمدی افندم اساساً اختلاف تحدث ایتمیان بر مسئله‌ده صنعی بر اختلاف احداث ایدیورز . رفقای کرامدن بری بر آز اول دیدیکه شمدی‌یه قدر اقوام مختلفه‌نك اصول تدریسنی بر شکل آخره افراغمی ایده‌جکز ؟ بونلرك مکاتب ابتدائیه‌لرنده حق تدریسلری شمدی‌یه قدر جاری اولدیغی حالده بونی رفعمی ایده‌جکز ؟ کیمسه اوت رفع ایده‌جکز دیه بر جواب ویرمدی . دیمکه او نقطه‌دن بر فکر بیان اولنمدی . رفقای کرامدن بریسی سویلیور بونك عند الحاجه جوابنی ویریرم دیکر طرفدن بو تعدیلی تکلیف ایدن رفقا وازجمله بنده‌کز شمدی‌یه قدر جاری اولان اصول تدریسی قومیت اساسنی بسبتون تحکیم ایده‌جك بشقه بر تفریق شکلنه قویه‌جق درجه‌ده او شکله قویمقمیدر ؟ خیر بالعکس . بناءً علیه اساس اعتباریله ظن ایتمم که بو محترم ارقداشلرم ایچنده اختلاف اوله‌بیلسون . کلمه‌یه کله‌لم . ارانیله‌جق جهت شو کلمه ، و ضعیت صحیحه‌یه جواب ویریورسه محافظه ایتملی . اکر وضعیته جواب ویرمیورسه تصریح اولنملی . بر مقامدن پك طوغری اولمق اوزره بریسی دیدی . شمدی‌یه قدر اقوام مختلفه‌نك مکتبلری یالکز مسائل اعتقادیه‌یه مخصوص تعلیماته‌می مخصوصدر ؟ خیر بناءً علیه (ملل) دیمك افندم . (ملل) اولسه . بویله مساعد بر تعبیر قوللاندم . بنده‌کزی تبریك ایتملیسکز . ایسترسه‌کز ملل تعبیرینی قوللانه‌لم . بن ملل تعبیری بر فکر مخصوص ایله اقوام مختلفه دیورم شمدی . بناءً علیه مقصد مادامکه حقیقت حالده بو مکاتب ابتدائی یالکز مسائل اعتقادیه ایچون دکلدر . ذاتاً بونده موجود اولان شو تعبیر امور اعتقادیه‌لرینه متعلق اولوب حقیقته جواب ویرمشدر . حقیقته جواب ویرمیان بر جمله‌نك بقاسی طوغری دکلدر . چونکه بویله بر مجلس عالی تشویش ودیانه عائد بر فکری بر جمله‌یی هیچ بر زمان قبول ایده‌مز . مادامکه حقیقته موافق دکل . بز اقوام مختلفه‌نك یاخود سعید افندینك سویلدکلری کبی ملل مختلفه‌نك مکاتبنده تعلیمات یالکز تعلیمات اعتقادیه ودینیه دکلدر بناءً علیه بو جمله‌نك بقاسی طوغری دکلدر . فقط مسئله‌یی بنده‌کز ظن ایدرم که اوته‌کیندن تفریق ایتمکدر اکر یالکز بر حکم ایله اوغراشیرسه‌ق بوندن دها عالی بر جهت وار . تأمل اولنه‌جق بر مسئله وارکه اوده بو مجلسه عائد بر زمین مذاکره اولدیغی جهتله اکا دائر بر ایکی سوز سویلمك ایسترم . بز بو وطنك اجزای مختلفه‌سی متحداً شو دائره‌یه کلمش برلشمشز . هپمز حسن نیتله وایکی المزله وطنه صارلمش اولادلری‌یز . بو اتحادی دائمی قلمق ایچون هر نه یاپمق لازم ایسه انیده حسن نیتله بتون موجودیتمزله یاپمق طرفداری‌یز . شبهه یوق که تربیه‌نك یکنسق اولمسی حتی ممکن اولدیغی تقدیرده لسانك بر لسان اولمسی اسباب تقویه وتحکیمیه‌سندن بریدر . فقط هر شی امکان دائره‌سنده باشلاملیدرکه امکان دائره‌سنده نتیجه‌یه یتشه‌لم . برشی یالکز ارزو اعتباریله تعقیب ایدلسه‌ده وتکاملك ایجاب ایتدیکی ضرورتلری هیچ نظر اعتباره آلمیه‌رق حرکت ایدرسه‌ك او وقت او ارزویی موقع اعتباره کچیره‌میز . بالخاصه فکریکزه جواباً عرض ایدیورم بو کلمه‌لری اکرچه لسان عثمانی مطلوب درجه‌ده توسیع ایتمش اولسیدی هیچ شبهه یوق اتحادمز بو کون دها محکم اوله‌جقدی . بن کندی پایمه دلخونم . لسان عثمانی‌یی ، حیاتمی بالخاصه اسلام عنصری ایچنده کچیردیکم حالده ایستدیکم درجه‌ده بیلمدیکمدن طولایی دلخونم . بنم ایله هم حال اولان بالجمله ارمنیلر وسائر افراد خرستیانیه البته انلرده بو فکرده بولنیور .

پانچه‌دورف افندی — تمامیله .

زهراب افندی (دوامله) — بناءً علیه بز لسان عثمانینك بقاسی ومدنیت عثمانیه‌نك تعمیمی طرفداری‌یز . بز وجداناً او تعمیمك طرفداری‌یز . فقط نه ایله استحصال اولنه‌بیلور ؟ اول باول بر هدفی میدانه قویملی . ایکنجی درجه‌ده وسائطی محاکمه ایتمکله اولور . شمدی اکر قالقسه‌قده مقصد بو اولدیغی جهتله ایشته ارمنیلرك بر طاقم مکاتب خصوصیه‌سی وار بونلره نه حاجت ایشته سزه مکتب ارمنی لسانی‌ده اوکره‌ده‌جکز . اویله اولدیغی حالده بز ذاتاً بر وطن اولادی‌یز . هپمز بر مکتبده تعلیم ایده‌جکز . اکر بو کوندن بوکا مباشرت ایتسه‌ك اول باول هر شیئك بر مادی بر ده معنوی امکانی دوشنملیدر . شمدی بنده‌کز اویله ظن ایدرم که بو کون همان بو قابل اجرا برشی دکلدر . بر مدت ایچون ده دها ، هله تدریسات ابتدائیه ایچون ممکن ده دکل . یالکز ملاحظات قومیه نقطه‌سندن دکلدر بو . بو امکانسزلق اصل اطفالك تربیه‌سنك ایجاباتی نقطه‌سندندر . بوکون علم تربیهٔ اقوامله مشغول اولان برچوق حکما بر حقیقت مسلمه اولمق اوزره تعیین ایتمشدرکه هر یرده تربیهٔ ابتدائیه لسان مادر زاد ایله اوله‌جق نه ایچون بو هیچ بر نقطه‌دن دکل چوجغك تربیه‌سنك تکاملی نقطه‌سندن جاریدر ، الزمدر . بونده بر فکر سیاست جاری دکلدر . هرهانکی اجنبی دولتلرنده اولورسه اولسون انلرده‌ده اقوام مختلفه واردر . بن اوروپاده هیچ بر ملت کورمیورم‌که بر قوم مجرددن تشکل ایتسون . انکلتره‌یی آلك ایچنده اسقوچیالیسی وار ، ایرلاندالیسی وار ، اك متحد ملت اولمق اوزره عرض ایدیورم . المانیاده دخی انواع درلو ، اقوام مختلفه وار . باویرالیسی وار ، پروسیالیسی وار انواعی وار . (صدد خارجنه چیقلیورسوزی اوزرینه) بوندن دها عالی بر بحث اوله‌ماز . وبن اویله ظن ایدرم‌که بونلرك نشر اولنمسنده بر منفعت معنویه وار . یوقسه بو ماده‌نك بویله بر بحثه حصر ایتمسنی ایستمیورم . بناءً علیه سائر اقوام یعنی متحد الجنس ظن ایتدیکمز سائر مملکتلرده دخی انواع اقوام مختلفه موجوددر . هیچ بر وقت اویله بر دولت یوقدرکه یالکز بر قومدن تشکل ایتسون . یاخود پك اوفاق دولتلرده اولور . مثلا صربیه کبی اوله‌بیلورکه بر جنس قومدن تشکل ایتسون . دول معظمه‌نك کافه‌سی اقوام مختلفه‌دن متشکلدر . شمدی بویله اولدیغی حالده بوراده قبول اولنان دستور ، و مجرد چوجغك تکاملنی تأمین ایتمك نقطه‌سنده قبول اولنان دستور تربیهٔ ابتدائیه‌نك لسان مادر زاد اولنجه جغرافیایی‌ده کندی لساننده اوقوملی ، تاریخی حسابی‌ده کندی لساننده اوقوملی . فقط بو دیمکمیدرکه اصل اودولتك لسان اصلیسنی اوقومیه‌جغز . عین درجه‌ده وبلکه دها زیاده اوقومق لازمدر . بونی بتون موجودیتمزله تأمین ایتملی . تربیه‌سی وسویه‌سی بر درجه‌یه قدر واصل اولان البته مکاتب عمومیه‌یه کیتملی . فقط ذاتاً بر فکر

سیاسی بسلیه‌جك ملتلرده اتحاد شو صورتله تشكل ایدر . بو صورتله تشكل ایتدیكی وقت چوجق ذاتاً تربیهٔ ابتدائیه‌سنی بترمش اولور . یوقسه سكز یاشنده بش یاشنده بر چوجقك فكرنده دین یاخود بو كبی افكار اراسه‌ق انده‌كی افكار پك صنعی برشی اوله‌جق . جدی محاكمه‌یه مستند برشی اوله‌مز . سكز یاشند ، اون یاشنده چوجقلردن بو كبی افكار بكلنه‌مز . فقط بر چوجق بر تربیهٔ ابتدائیه‌یی حائز ۱۲ یاشنده بر محاكمه‌یه هیچ دكلسه بر صبیٔ ممیز اوله‌جق چاغه یتشدیكی وقت اووقت البته وطن وسائره‌یی محاكمه ایده‌جك . براقتدار حاصل اوله‌جق . ایشته اووقت كه تربیهٔ عمومیه تربیهٔ وطنیه بتون موجودیتیله باشلار . فقط مكتبلرمزده یعنی اقوام مختلفه‌نك مكاتبنده تا چوجقلرك التی یاشندن اعتباراً یاخود یدی یاشندن اعتباراً مختلف لسانلر وازجمله لسان عثمانی تدریس اولنور . بناءً علیه بن بونك بو صورتله ، بوشكلده محافظه‌سنه وحتی تحكیمینده منفعت عظیمه كورورم . وبشقه فكر درمیان ایده‌جكم . ایكی شكل وار . بو اساس وذاتاً اوته‌دنبری جاری اولان قانون اساسیمزده‌ده مندرج اولان بو اساس محافظه ایله برابر عملیاتده ایكی شكل وار . بر اوله‌بیلوركه حكومت بو مكاتبدن بسبتون بیكانه‌در . بونلرك موجودیتنی بیله آرایوب صورماسون . بو برشكلدر . بری‌ده بونلری مكاتب خصوصیه‌دن عد ایتسون . برده اوله‌بیلوركه بونلر دولتك مكتبنی اینلقی ایتسون ودولتك مكتبنه عائد اولان سخاوتی ، حمایه‌یی ونظارتی عین زمانده اجرا ایتسون . بن بو شكل اخیرك طرفداری‌یم . (كورلتی) مكاتب ابتدائیه‌دن بحث ایدیورم . شمدی‌یه‌قدر حكومت نه‌یاپاردی . ارمنی مكتبلری وارمیدر فرقنده بیله دكل . آره‌صره معلملرك پروغراملرینی تدقیق ایدر . انی‌ده یا منع ویا زجر ایچون . یوقسه حسن نیتله بر تدقیق دكل . ارمنی مكتبلرینك احتیاجی وارمیدر . كیم بونكله مشغول اوله‌جق . هركیمسه‌یه عائد دكلدر . بن شمدی شوملت معظمه‌نك بر جزئی تشكیل ایدن ارمنی نقطه‌سندن بنم ایستدیكم حكومتك ارمنی مكتبلرندن بیكانه طورماسیدر . . . . . دولتك مكتبی بو وطنك مكتبی اولمق اعتباریله دیكر مكاتبی نصل حمایه ایدیورسه ، نصل صحابت ونظارت ایدرسه او صورتله نظر صحابتله باقمه‌سی لزومنی عرض ایدرم . ایش بویله اوله‌جه وبو خدمتله هركس مألوف بولندقجه بو تعریفك تعدیل اولنمسنده ویاحقیقته افراغ ولنمه‌سنده ظن ایدرم هیچ بر بأس یوقدر . اوحالده الیوم مرعی اولان اصول تعلیمیه‌لرینه خلل كلمامك اوزره بوده ذاتاً برامر موجودی محافظه‌دن وحسن نیتله تطبیقدن عبارتدر .

رئیس — افندم تكلیف صاحبلرندن بوشو افندی وار .

طلعت بك — الیوم مرعی اولان دینسون .

سعید افندی — مذاكره شكلنه كیردیكی ایچون بنده‌كز .

رئیس — مذاكره شكلنه كیرمدی افندم . تكلیف صاحبلری وقوعبولان تكلیفلرینی مدافعه ایدیور . انجمن‌ده اكا جواب ویره‌جك .

سعید افندی — فقط زهراب افندی تكلیف صاحبی دكل افندم .

رئیس — تكلیف صاحبی‌در افندم . سكز اون اسم وارایدی افندی .

عثمان بك — رئیس بك افندی بر فكری ۱٥ كشی‌یه سویلتكده محل یوقدر .

رئیس — بوشو افندی‌ده بیتیور . (برصدا) بر سؤالكز وارسه افندم سویلیكز .

محمد امین افندی — اسلام ، خرستیان مكتبلری بیننده بر فرق وارمش كبی بر ذهاب وار . باطل فكر وارده انی عرض ایتمك ایسترم .

بوشو افندی — فرق وارسه مذهب نقطهٔ نظرندن وار .

محمد امین افندی — (دواملة) بنده‌كز بوندن یكرمی سنه اول بورا مكاتبنه اقربامدن برافندی كیردردم . افندم فرانسزجه بیلمدیكی ایچون قونیه‌یه كوندردم . اوراده فرانسزجه تحصیل ایتدی . اندن صكره ایستدیكی مكتبه كیده‌بیلور تحصیل ابتدائی آیری اولملی ، تحصیل اعدادی ورشدیده برلشملی‌یز . نه ایچون آیرلملی‌یز .

وارتكس افندی — چوق كوزل ، چوق كوزل .

بوشو افندی — بو تفرعاتدر افندم . بوكا اعتراض ایدن یوقدر .

محمد امین افندی — متحد الافكار اولمق ایستیورز .

بوشو افندی — بز اساسی اعتباریله سویلیورز . بنده‌كز اویله ظن ایدیورم كه سربستیٔ مذاهب ، حریت تدریسیه وجماعتلرك امور تشكیلیه‌لرینه دائر قانون اساسیده هیچ بر صراحت اولمسه بیله نصل بز استبداد زماننده كچیردك ، بلكه بوندن بویله دها زیاده بو مواد بسبتون قانون اساسیدن قالقه‌جق اولورسه بیله هیچ بر قورقوم یوقدر كه یارین چیقه‌جق یاخود بشقه برشیدن اولسون صفت . خرستیانلره یاخود یهودیلره ، ارمنیلره بو امتیازات ویرلمیه‌جك زیرا بو حقدر . بویله بر حقدر كه مطلقا دولت عثمانیه‌یی تركیب ایدن ملل مختلفه‌نك حتی كندی سرمایه‌لریدر ومادام كه بو كون دولت عثمانیه بر شركت شكلنده‌در . بتون شریكلر عموم سرمایه‌لریله كیرملیدرلر بو شركت ایچنه كه او شركت عالی اوله‌بیلسون . بزم كندی سرمایه‌مز نه‌در : دینمز ، تدریسمز . بشقه برشی یوق . بزی اكر عثمانلی اوله‌رق وارقوتكزله قبول ایده‌جك اولورسه‌كز . اكر بزم دینمزی چیقاره‌جق اولورسه‌كز . . .

طلعت بك (ادرنه) — قبول ایده‌جك كیم ذاتاً برابرز .

— بز هیچ بر وقت بوراده بولنه‌میز (كورلتیلر) انكچون دیورم كه بزم بو بابده‌كی حقوق مذهبیه‌مز ، حقوق تدریسه‌مز اوندر محكمدر كه قانون اساسی‌یه ضربه اوریله‌بیلورده بونلره ضربه اوریله‌مز . زیرا قانون اساسینك بقاسی نه‌یه متوقفدر . بالعموم ملل مختلفهٔ عثمانیه‌نك اتحادینه متوقفدر . حال بو كه بر ملته اوته‌دن بری ویرلمش امتیازات ملیه‌یه ضربه اورمق ایچون او ملتك محوینه متوقفدر . بویله بر تشبثده نه كریورم ، نه دوشونیورم .

رضا توفیق بك (ادرنه) — بویوق ذاتاً .

بوشو افندی — مادام كه بو نظریه قبول اولنیور . رجا ایدیورم . مادام كه بویله بر تشبث اوله‌میه‌جق دیورز . نه‌طوتیورزكه بز عموم خلقی بو كون بویله بر علاوه تصریح ایده‌لم . استراحتلرینه بادی اوله‌جق بر علاوه قویه‌لم كه عثمانلیلقلرینه كندی جانلرینك قوتیله خدمت ایتسون . زیرا اوته‌دن بری پك اعلا بیلورسكز كه غزته‌لرده ،

آچلمیه‌جق دكل . قانوناً لازم كلدیكی حالده آچیلور . بر جمعیت خفیه اولور ، بر فساد اولور ، ترتیبات ولور . ینه محكمه قوتیله مكتوب آچیلور یالكز كیفی اوله‌رق آچلمیه‌جقدر . انك ایچون بوكا اعتراض ایده‌جك هیچ آرقداش بولنه‌ماز .

سید بك — افندم ذاتاً مكاتیبك مصونیتی حقوق اساسیه‌دندر .

اسماعیل حقی بك — غایت مهم بر مسئله‌در كرچه بزم قانون جزاده بوكا دائر ماده واردر . فقط قانون اساسیده بوكا دائر ماده درج اولنمسی هرحالده لازمدر .

رئیس — تكرار رأیه قویورم . افندم انجمنه حواله‌سنی آرزو ایتمینلر الینی قالدرسون (اللر قالقار) مخالف اون‌یدی وار قبول اولندی افندم .

پانجه‌دورف افندی — شمدی‌یه‌قدر بر چوق تكلیف قبول ایتدك انجمنه حواله ایتمك ایچون اكثریت مطلقه ایله قبول ایدیلیه‌ردی . انجمنه حواله ایدیلسون انجمن ایستدیكنی یاپار . (كورلتیلر)

مجدی افندی — ثلثان اكثریت اولمدقجه بر حرف علاوه اولنه‌ماز (كورلتیلر)

لطفی فكری بك — افندم ذاتاً جزا قانوننده بوكا دائر صراحت واردر .

سید بك — طاهر رجب افندینك اون طقوزنجی ماده‌ده تبعه كلمه‌سنك . . . (كورلتیلر)

احمد ماهر افندی — ثلثان اكثریتی مبعوثانك عدد حقیقیسنده‌می آرایورسكز ، یوقسه موجوده‌می ؟

سید بك — عدد مرتب عدد حقیقیدن آرایورز . عدد مرتبك ثلثان اكثریتنی آرایورز كه ۱۷۸ در . شمدیكی آرا ۱۷۸ ه بالغ اولمدی . زیرا موجود ۱۸۸ در . اون ایكی كشی قبول ایتمسه اولور . فقط بر مسئله وار . بونی انظار تدقیقه عرض ایدیورم . پانجه‌دورف افندینك دیدیكی كبی انجمنه حواله‌سی ایچون اكثریت ثلثان آرا شرط دكلدر . نظامنامهٔ داخلی‌ده تكلیفك اكثریت ثلثان آرا ایله قبول اولنه‌جغی بیان اولنیورسه‌ده اوراده‌كی تكلیفك معناسی بزم بوراده استعمال ایتدیكمز معناسنه دكل . مطالعه بیوریلور ، دقت ایدیلورسه آكلاشیلور كه تكلیفدن مقصد وقوع بولان تعدیلی شویله‌جه تكلیف ایده‌ب قبول ایتدیرمك ایچون انظار قوله عرض ایتمك معناسنه‌در شمدی [illegible] طوغری‌یه انجمنه حواله‌سی ایچون نظر اعتباره آلنمسی عرض اولنورسه [illegible] اكثریت ثلثان آرایه حاجت یوقدر

رئیس — مجلس بر قرار ویرسه [illegible] مسئله حل اولنور (كورلتیلر)

مجدی افندی — بر آز [illegible] افندم . المزده بر قانون اساسی وار . بو قانون اساسی‌یه بر حرف بر كلمه علاوه ایتمك ایچون بای حال مجلس مبعوثانك اعضای مرتبه‌سنك ثلثان اكثریتیله قرار ویرلمدكجه نه تكلیف ونه‌ده تعدیل اولنه‌بیلور ، نه‌ده بر حرف علاوه ایدیله‌بیلور . بویله‌در بو . (كورلتیلر) انجمنه كیدنلر هپ بویله كیتدی ، هپ اتفاق آرا ایله كیتدی . اویله یوز آلتمش بش رأی ایله قانون اساسی‌یه علاوه اولنه‌ماز .

اسماعیل حقی بك (بغداد) — اكثریت ثلثان ایچون ۱۷۸ رأی لازمدر . ۱۷٦ رأی بولنسه دیمك ایكی كشینك مخالفتی ایچون محو ایده‌جكز ایكنجیسی انجمن اعضاسندن بولنان بر ذات تحریری بر تكلیف بیله درمیان ایتمكه حاجت قالمقسزین یالكز شفاهاً بر تكلیف درمیان ایدوب‌ده بو تعدیلی تكلیفه صلاحیتدار اوله‌بیلورده یوز بوقدر رأی نصل تعدیله صلاحیتدار اوله‌مایور .

مجدی افندی — شمدی اعضادن حتی بریسی بر تكلیفده بولنه‌بیلور . بو تكلیفی ثلثان اكثریت ایله بو مجلس قبول ایدرسه بو ماده او صورتله تعدیل اوله‌بیلور ایجابنده انجمنه‌ده كیده بیلور .

حسین جاهد بك — بو تكلیف قانون اساسینك تعدیلی تكلیفی دكلدر . بو نظر دقته آلنسون . بو قانون اساسی قومیسیوننك اعضاسی صفتیله سویله‌یورم . هركس قانون اساسی قومیسیوننده خیرلی كوردیكی تكلیفی ایتدی . بونده صلاحیتداردر . ایشته بن‌ده او قومیسیونك اعضاسی صفتیله بونی تكلیف ایدیورم . ها قومیسیونده ها بوراده . قومیسیون نظر دقته آلسون دیه اكثریت ثلثان آرایه لزوم یوق تكمیل تكلیفلرده بویله‌در .

مصطفی عارف بك (قرق كلیسا) — برده رئیس بك افندی بو تكلیفه اون بش اون التی آرقداشمز اعتراض ایتدی [illegible] وتكلیف نهایت اهمیتی‌یدر . بو كون بزده حتی بعض [illegible] لرینك قالقمه‌سنی آرزو ایده‌جكز . [illegible] مزی [illegible] پوسته‌لرینه مراجعته مجبور [illegible] بویله پوسته‌لرده [illegible] امنیت ایدیله‌سی [illegible] . [illegible] مشروطیتده [illegible] قدر . فقط [illegible] مغ [illegible] وداتدن [illegible] حاضر [illegible] . بونك ایچون [illegible] اون آلتی آرقداشمز بر علامت ، بر سبب وارسه كوسترسونلر بزده قانع اولالم (آلقشلر)

سید بك — افندم مساعده بیورك . ظن ایدرم بو مسئله .

رئیس — مادام كه اكثریت عظیمه وار انجمنه حواله‌سی آرزو اولنیور دیمكدر . بردفعه اورایه كیتسون انجمن قبول ایدرسه بورایه كلسون اووقت بوراده ینه تدقیق اولنور (اوت ، انجمنه صدالری)

سید بك — طاهر رجب افندینك اون طقوزنجی ماده‌ده بر تبعه كلمه‌سی وار بو تبعه كلمه‌سی یرینه عثمانلی كلمه‌سنك علاوه‌سنی تكلیف ایدیور . (۱۹ نجی ماده — دولت مأموریتنده عموم تبعه اهلیت وقابلیتلرینه كوره مناسب اولان مأموریتلره قبول اولنور) یرینه (عموم عثمانلیلر) دینسون دینلیور) .

بوشو افندی — تبعه مسئله‌سی یالكز اوراده دكل درد نجیده ، بشنجیده ، اون برنجیده ، اون التنجیده هپسنده موجوددر . اووقت دكشدیرمك ایجاب ایدر .

سید بك — ایكیسنك معناسی بر افندم تبعه دیمك عثمانلی دیمكدر .

عمر فیضی افندی — نزاع لفظیدر بونلر رئیس بك افندی .

سالم افندي — بیعتله تأسس ایدن حكومتده تبعه‌دن بشقه‌نه استعمال ایدیله‌بیلور .

طاهر رجب افندی — افندم تبعه كلمه‌سنك عثمانلیلغه تحویلی خصوصنده دوائر دولتدن بر دائره‌ده بر اختلاف بر اشتباه حاصل اولدی . او اشتباهی ازاله ایتمك ایچون فكرمجه بو كلمه‌نك تبدیلنه لزوم كوردم حتی بنده‌كز قانون اساسی انجمننده ایكن اعضالردن بعضیلرینه او مختلف فیه

اولان كلمه حقنده برافكار عرض ايتدم تصويب بيورمديلر. بز بونى قرانته ادارهسنك شمدى يه قدر بو كلمهلر تبعه ايله عثمانلى كلمهسنك بيننده كى قربيت و مناسبتى حالا اكلامديلر و قرانته دائرهسى مأمورلرى بو كلمهنك تبعه يرينه عثمانليلره تحويلى بر قناعت تامه حاصل ايتمك بوندن صكره مأمورين دولت عليهنك صرف هر دائره ده اولديغى كبى صرف عثمانلى تبعهسندن اولمسى تحت قراره النملى انك ايچون عموم مأمورين عثمانيه حصر منحصر اوله جقلردر.

شفيق بك — افندم قانون اساسى ذاتاً تبعهٔ عثمانيه حقنده بر قانوندر. اجنبيلر حقنده بر قانون دكلدر. بناءً عليه بوراده عثمانلى تعبيرينى ذكر ايتمكه حاجت يوقدر بيوك بر استفاده حاصل اوله جق بنده كز بونى تحقيق ايتدم.

عمر فيضى افندى — سكزنجى ماده بونى حل ايتمش دولت عثمانيه تابعيتنده اولان اقوامك هرهانكى دين ومذهبدن اولورسه اولسون عثمانلى تعبيراولنورديكدنصكره عثمانلى تعبيراولنور. اويله تبعه دينلمك فلان يالكز اون طقوزنجى ماده ده دكل دردنجى ماده ده تبعه دينلمش، عثمانلى دينلمش فرق يوق بر چوق مواد نده وار تبعهسوزى شمدى بونك هپسنى دكيشديرمك خيلى وقته محتاجدر بو نزاع نزاع لفظيدر حاجت يوقدر.

رئيس — مذاكره بيتدى افندم يارين ساعت اوچده ينه قانون اساسى مذاكره ايده جكز. مجلس اونى چاريك كچه ختام بولمشدر.

سكسان طقوزنجى اجتماع

چهارشنبه : ۲۷ مايس سنه ۳۲۵

رئيس — اكثريت حاصل اولدى ضبط اوقونسون. ضبطدن صكره يوقلمهيى ياپارز اووقته قدر بلكه كلورلر.

(مجدى افندى اوقور)

ضبطنامه خلاصهسى حقنده بر ديه جككز وارمى.

بوشو افندى — اوقدر مختصر يازلدى كه اعتراضه بيله محل يوقدر ذاتاً هيچ برشى اكلاشلماز. اون بشنجى ماده ايچون هيچ برشى دينلممشدر. ها اوقونمش ها اوقونمامشدر.

مجدى افندى — مفصل كورمك ايستيانلر دولتك تقويم وقايعنه مراجعت ايدر. بو اوزون يازديغمز صره ده بر چوق اعتراضاته اوغرايوردى. بو صورتله مختصر يازلمسى اكثريتله تصويب اولندى.

رئيس — هر حالده اون بشنجى ماده حقنده بوشو افنديك ديديكى كبى سوز سويلمك لازمدى. ضبطنامه خلاصهسى بو صورتله قبول اولدى. يوقلمه ده اسملرى قيد ايدلهمش اولانلر اوقونه جق. ارقداشلرك اسملرى ذكر ايدله جك يعنى امضا لنمامش ارقداشلرك. (يوقلمه اجرا ايدلدى)

مجلس مبعوثانك بو صباح اجرا اقلنان يوقلمهسنده ۲۷۰ اعضادن ۲۱۸ ى مجلسده حاضر بولنمش ويدى خسته كشى اولدقلرندن ويكرمى اوچى مأذون ويا مأموريتده بولندقلرندن حاضر بولنهمامش ويكرميسنك دخى ناموجود اولدقلرى اكلاشلمشدر. هر شعبهدن ناموجود اولان اعضانك اساميسى بروجه آتيدر. برنجى شعبهدن : يانيه مبعوثى مفيد بك، خداوندكار رضا پاشا، ادرنه نارلى افندى ايكنجى شعبهدن : يمن مبعوثى سيد على افندى، انقره محمود ماهر افندى. سيواس داغاواريان افندى، برات اسماعيل كمال بك، انقره على عثمان افندى، اوچنجى شعبهدن : ادرنه مبعوثى رضا توفيق بك، نيكده مبعوثى خيرى بك قونيه محى الدين افندى، دردنجى شعبهدن : مناستر مبعوثى قوچو افندى، تكه مبعوثى توفيق بك، حلب مبعوثى مسعود افندى، بشنجى شعبهدن : قدس مبعوثى سعيد بك، سيروز مبعوثى آكاه بك بيروت مبعوثى احمد افندى،

مفيد بك — زهراب افندى مكتب ملكيه ده كمال بكك درسلرينه وكالت ايديور كمال بك آطنه ده در.

رئيس — افندم انقره مساعده ايدلمشدى هر كون درس وارمى يوقمى ؟ انى صورارز طبيعى

اسماعيل بك — درس معذرت تشكيل ايتمز. درس هر كون وار يوق. كلملى.

رئيس — اطنهيه كيده جكى وقت زهراب افندى درسلرمى درعهده ايدرسه بن كيدهيم اطنهيه ديمش. او صورتله كيتمش بو معذرت تشكيل ايدر.

مصطفى عارف بك — زهراب افندى معلم ديه معذورسه اوده معلمدر.

عمر فيضى افندى — افندم مبعوثلر معلملك ياپه جقلرمى ياپميه جقلرمى ؟

پانچهدورف افندى — زهراب افندى وظيفهسنى اوقدر حقيله ايفا ايديور كه شمدى برسوز سويلمكه حقمز يوقدر. كاشكه هپمز زهراب افندى كبى چاليشسهق.

بدرى بك — مملكتدن معاش آليورلرمى

رئيس — آليورلر افندم.

(سيد بك صدارتك آتيده كى تذكرهسنى اوقور :)

« تبعهٔ غير مسلمهنك خدمت عسكريهلرينى فعلاً ايفا ايده جكلرندن بحثله بدل عسكرى يى ويرمكدن امتناع ايتمكده اولدقلرى ولايتدن اشعار ايله استفسار معامله اولنمقدهدر. ۱۶ مايس سنه ۳۲۵ تاريخلى تذكرهٔ عاجزى ايله طرف عاليلرينه ارسال قلنان اخذ عسكر قانونى بوسنه ايچنده مجلس عموميجه تصديق وموقع تطبيقه وضع اولديغى تقديرده فعلاً خدمت عسكريه ايله مكلف اوله جق نفوسدن بدل عسكرى النماسى طبيعى ايسهده قانون مذكورك حزيران غايهسنه قدر تدقيقاتى اكمال ايديلوب ايديلهميه جكى معلوم اولمديغنه وسال حال موازنهٔ عموميهسنده بدل عسكرى تحصيلاتى اوله رق بر ميليون كسور ليرا محرر بولنديغنه نظراً قانون مذكورك بو اجتماعده تدقيق وتصديقى ممكن اوله ميه جق ايسه بدل عسكرينك اليوم مرعى اولان اصول ونظام دائرهسنده توزيعات وتحصيلاتنه دوام اولنمق اوزره كيفيتك اشعارى رجا اولنور افندم »

۱۹ جمادى الاولى سنه ۳۲۷ ـ ۲۶ مايس سنه ۳۲۵

صدر اعظم

حسين حلمى

رئيس — افندم روزنامهيه قونه جق برشى يوق انجمنه صوره جغز. انجمن ياپيورمى ياپميورمى؟ اكر انجمن ياپميورسه.

توفيق افندى — افندم بوسنه مارتدن كچدى ياپيلمسى قابلميدر ؟

شكرى افندى — روزنامهيه قويملى.

رئيس — روزنامهيه قويه جق برشى يوق. انجمن صورت قطعيهده بيتره جكنى امدا يديور. ينه انجمنه حواله ايدهلم. بلكه ايكى هفته ويا اوچ هفته تمديد ايديلور. بر آن اول بيترلمسنى ده كنديلرندن رجا ايدهلم.

وارتكس افندى — رئيس بك افندى برطرفدن انجمنه حواله ايديورز برطرفدن اهالى

ايشته بونى انظار عموميهيه قويمق افكار عامهيه برلشديرمك ايچون قانون اساسى يه وضع ايتمشلر. وطوغرى بر مسئلهيه درج ايتمشلر. كلهلم شمدى تعامل قديميهده خلل كلمز. نه اوله جق عناصر عثمانيهنك جاهد بكك يردنى كبى اتحاد نماينك افتراقنه بادى اوله جق معلوماتى محتويميدر، دكلميدر؟ دكل اولديغنه كوره عجبا بزدن بر فرد ادبيات يونانيهنك وقوعنهمى مانع اوله جق ؟ نقطه اورادن ايضاح ايده جكم. شمدى علوم ايكى قسمدر برى علوم دينيهدر كه هر قومك هر جماعتك منسوب ....

رئيس — افندم اكثريت حاصل اولمزسه نه يا پالم. رأيه قويهلم ده صكره كيدك.

مصطفى عاصم افندى — هر قومك هر جماعتك منسوب اولديغى دينه دائر معلومات. ايشته شو معلومات خصوصيهدر. برده بين البشر مشترك اولان معلومات عموميهدر. ادبيات يونانيه ايچون يالكز خرستيانلردن روملرك مالى اولور. بوكون ادبيات يونانيه عالم انسانيتك ماليدر. ادبيات عربيه عالم انسانيتك ماليدر. نصل علوم وفنون هيچ بر ملتك هيچ بر جماعتك مالى اولميوب انسانيتك مالى ايسه بتون ادبياتده هيچ بر عناصرك مالى دكلدر. هيچ بر ملتك مالى دكلدر بتون انسانيتك ماليدر (آلقشلر) بتون انسانيتك مالى اولان علوم وفنونى انسانلردن بريسى فلان يره اوقوتميورلر ديه نه دن مانع اولسونلر مانع اولمسنه بر معقول يوق. بناءً عليه بنده كز بونك بر سوء نيتله طلب ايدلديكنه قطعياً طرفدار دكلم. بونى وجهله كتيرمم. يالكز قورقيليور كه بزم بيوكلرك قدماى حكماسنه منسوب اولان بعض آثاردن استفاده ايتمككمزه مانع اولمق احتمالى وار. سزك دكلدر منحصراً بزم. بن بو وجهه بيلمديكم حالده ترجمه اولنمش آثار يونانيهنك بر چوقلرينى اوقومش آكلامشم. يالكز رو وجهه بيلمديكم ايچون عيناً عبارهسيله اوقويهمدم ذاتاً حكمياتى اوقومش. ذاتاً مال اولان معنادر لفظ دكلدر. بر رومده عربجه بيلمديكى ايچون ترجمهسنى اوقومقده مربستدر. اما بونك آلتندن بر محذور سياسى تيقارسه عقلى باشنده اولان و مملكتنه صداقتلى قطعياً امين اولديغمز بر روم كتوروب اوقومه احتمالى وارمى؟ يوقدر. كتورمك احتمالى اولمينجه اوقونورسه منع ايدله جك بو و قديماً محافظه اولنه جق شو آثار بزه منفعت عثمانيهيه منافى دكلسه دوام ايتسون. منافى ايسه بزم كورمهمزه لزوم يوق. نه اعقاد محرره انلر كنديلرى آنه جقلردر. بناءً عليه علاوه يدله جك شوقيدده لزوم اولديغنى انجمن اساسده دوشونمش وعلاوه ايتمهمشدر حاليله قالمسنى تكليف ايدرم.

طلعت بك — جاهد بك ايله خواجه عاصم افندينك فكرلرينه اشتراك ايتديكم كبى بو كلمه ده بنده كز سويليه جكم. شمدى سربستىٔ مذاهب وتدريسات ايچون صريح ماده لر موجود ايكن انجمن تفتيش، معاينهلر سانسورلر وسائرهلرى اورته دن قالديرمش اولديغى حالده بو قديماً بورايه قونلمسنده كى مقصد هر كسك اكلاديغى وجهله بنده كزده اويله آكلايورم كه اورته دن بر روم وطنداشلرمزه يرلمش اولان مكاتب ايچون بعض امتيازاتك...

بوشو افندى — ساده روم دكل.

طلعت بك — بعض امتيازاتك تحكيميدر. بز سايهٔ مشروطيتده امتيازات اجنبيهنك دخى قالديرلمسنى بينمزده مساواتى، اخوتى، عدالتى تحكيمه غيرت ايده جك بو بله بر صره ده بونلرى بو بله شى ايتمك عادتا استانبول اهاليسنك عسكردن معاف طوتلمسى كبى بر تأثير حاصل ايدر. بناءً عليه بونى قطعياً قالدره ليز. بو بله بر تقرير ويرلمسنه ده حاجت كورميز.

رئيس — توزميدس افندى، زهراب افندى وديكر رفقاسى طرفندن ويريلن تكليفى قبول ايديورسه كز الكزى قالديركز. (اللر قالقار) قبول اولنمدى افندم. بو ماده حقنده پانچهدورف افندينك بر تكليفى وار. مصونيت مكاتب حقنده پانچهدورف افندينك بو تكليفى كله جك جلسهيه قاليور.

يكرمى دقيقه تنفس.

اوچنجى جلسه

ساعت ۹ دقيقه ۴۰

رئيس — افندم بوكون منتظم صورنده چاليشمدق اكر آرزو ايدرسه كز يارين ساعت اوچدن التى يه قدر. ايلك قوتله بر آز زياده چاليشه بيله جكز چونكه قشام ايكنجى جلسهده اوچ ساعت براز چوق اولور. صكره يدى بچقدن اونه قدر.

عمر افندى (قيصرى) — قرامز وجهله يه يوقلمه جرى ولنسون.

رئيس — صباح قلشدى يوقلمه ياپه جغز لكن ونى شعبهده ويلدم آغير بر مسئله در. بوكون هپمز ذاتاً مطلع اولمه مشيق يوقلمه ياپلمغى خبر آلممشيق. بو كون ديد ايتميه جكز. يارين دن اعتباراً باشليه جغم ارقداشلرمزكده بر چوغى بو كون خبر آيلر.

پانچهدورف افندى — رئيس بك افندى تكليفم قبول بدلدى قوميسيونه حواله ايدلسون.

رئيس — ايكى تكليف وار. برى طاهر بكك ديكرى پانچهدورف افندينك اكثريت حاصل اولميور. ايسترسه كز باشليهلم اما نصل اولور بيلمم.

(سيد بك ۲۹ نجى ماده يى اوقور :)

« منصب صدارت ومشيخت اسلاميه طرف پادشاهيدن امنيت بيوريلارذواته احاله بيورلديغى مثللو تشكيل وكلايه مأمور اولان صدراعظمك انتخاب وعرضيله سائر وكلانك مأموريتلرى دخى باراده شاهانه اجرا اولنور. »

سيد بك — بورادن « وصدراعظم بر نظارتى دخى درعهده ايدر » فقرهسى طى ايدلمشدر.

ماماپولو افندى — بنده كزده بو لغا ايديلان فقرهنك تكرار علاوهسى حقنده سوز سويليه جكم. كچنده ده عرض ايتديكم كبى بوكون شكل مشروطيتله صدارتك موقعى دوشونه جك اولورسهق صدر اعظمك وظيفهسى اسكيسى كبى مهم بر وظيفه دكلدر. هر ناظر كندى نظارتى دائرهسندن مسئول اولديغى ايچون صدارته قالان وظيفه يالكز قابينه رياستنى درعهده ايدهرك مجلسه رياست ايتمكدن عبارتدر. اكر بو حال ايله ماده يى ابقا ايده جك اولورسهق هر حالده صدارته مربوط بر چوق اقلامك وجودى ايله برابر مقام صدارتك ديكر نظار اوزرينه ده بر نفوذى تأمين ايتمك لازم كلير كه شكل مشروطيته موافق دكلدر. بناءً عليه بو صره ده بودجه مزده ده اقتصاده رعايت ايتمك آرزو ايديورز. اكر هر حالده صدارتك بر نظارت درعهده ايتمسى اصولنى قبول ايده جك اولورسهق بودجه ده پك بيوك بر اقتصاده، بر تصرفه رعايت ايدلمش اولور. بناءً عليه برنجى تعديل دائرهسنده مادهنك قبول ايدلمسنى تكليف ايدرم.

اسماعیل حقی بك (بغداد) — افندم صدر اعظمك مطلقا برنظارتی درعهده ایتمسی كبی برمجبوریت قویارسه‌قابی دكلدر. احوال عادیه‌ده بلكه‌ده صدراعظم برنظارتی درعهده ایده‌بیلور. فقط بعض احوال فوق‌العاده اوله‌بیلور. مملكتك برطاقم سیاسی جریانلری اولور. برحرب اولور، براختلال اولور. اوصره‌ده صدراعظم برنظارت یعنی بتون نظارتلره برنظارت اجراسی برمیدر. برنظارت اجراسی برصدراعظمی اشغاله كافی بر درجه‌ده برمسئولیتدر. اویله بردقیقه‌ده بردیكر نظارت درعهده ایتمسی كبی برمسئولیت ویرمك طوغری دكلدر. صدراعظمی مخیر براقلی. ایستر ه برنظارتی درعهده ایتسون. ایستمزسه ایتمسون.

رئیس — حمدی افندی انجمن نامنه جواب ویره‌جك.

حمدی افندی — بوتكلیفك نظر اعتباره آلنمسی اوزرینه صدراعظمك هرحالده حال حاضره‌كی وظائفنی آكلامق ایچون بونك ارزو ایتدیكمز دائره‌یه قدر ارجاعنی، بوآندن اعتباراً صورت امكانی دوشوندك. وحقیقةً برصدر اعظمك برنظارتی درعهده‌ایتمسنه قانون‌اساسیمزك مانع اولمسنی تجویز ایتمم، قانون اساسیمز اویله برحالده بولنسون‌كه صدراعظم برنظارتی كرك درعهده‌ایده‌بیلسون، كرك‌ایده‌مسون ایكی طرفه‌ده شمولی اولمسنی، ساكت بولنمسنی شی ایدیورم بناءً علیه نظارت درعهده ایدردیرسه‌ك هرحالده درعهده ایتمك مجبوریتنده بولنه‌جقدر. احتمال‌كه ایده‌میه‌جك. ایده‌بیلور دیه‌جك اولورسه‌ق برتشویش حاصل اولمش اوله‌جق. بناءً علیه قانون اساسی نه‌مانع اولسون نه مخیر. بومسئله‌یی بالاخره مسئولیت وكلا قانونی پیدری تعدیله معروض اوله‌بیله‌جك برقانوندر. انكله ایجاب زمان ایله تعیین‌ایتسون دیه انجمن شوقراراوزرنده سكوتی دها موافق كوردی.

عمر فوزی افندی — ایده‌بیلور دیه‌لم.

حمدی افندی — بوتعبیر تشوشی موجب اولور.

سعید افندی — ایده‌بیلور دیمكه‌ده حاجت یوق. چونكه بزده برتعامل وار. نته‌كیم صدر اعظم حلمی پاشا موقةً قبول ایتمشدی.

انك ایچون قانونه درج ایده‌جك قدر اهمیتی یوقدر. انك ایچون ماده‌نك علی حاله قالمسی طرفداری‌یم.

رئیس — تعدیلاً قبول ایدیورسه‌كز تعیین اسامی ایله رأی ویریكز.

ماموپولو افندی — بنده‌كز بو ماده‌نك حاوی اولدیغی فقره حقنده سویلیه‌جكم. بناءً علیه عرض ایده‌جكم شیئه جواب ویرلمسی لازمدر. بنده‌كز سكزنجی ماده ایله بو ماده بیننده برمباینت كوریورم، سكزنجی ماده‌ده حكمدارك، مجلس مبعوثانك اعتمادینی حائز اوله‌بیله‌جك برصدر اعظم وشیخ‌الاسلام تعیین ایده‌بیله‌جك اولدیغی مندرجدر. حالبوكه بو ماده‌ده مسند صدارت ومشیخت اسلامیه طرف پادشاهیدن امنیت بیوریلان ذواته احاله اولنور دیور. شمدی بوراده مجلس مبعوثانك اعتمادینی حائز اوله‌جق وذات شاهانه امنیت بیوردقلری ذاته احاله ایده‌جكلر. شوحالده امنیت بیوردقلری ذات اوله‌بیلوركه مجلس مبعوثانك اعتمادینی حائز اولماز. انك ایچون بنده‌كز برتكلیفده بولنیورم.

رئیس — ماموپولو افندی بوبحث مذاكره ایدلدی. بومسئله ظارتی قبول ایدوب ایتمامسی مسئله‌سی.

ماموپولو افندی (دوامله) — سكزنجی ماده‌ده‌كی یوق بوماده‌ده. شمدی هرفقره حقنده اعتراضه صلاحیتم واریا. بناءً علیه بوماده‌نك بوصورتله تعدیلنی تكلیف ایدرم دیورم‌كه‌یكرمی طقوزنجی ماده‌نك شوصورتله تعدیلی لازم كلور طرف پادشاهیدن امنیت بیوریلان ومجلس مبعوثانك‌ده اعتمادینی حائز اوله‌بیلان ذواته احاله اولنه‌جق. حالبوكه‌اوذات مجلس مبعوثانك اعتمادنی حائز أولمش اولماز. شوصورتله نه‌اولدی. بندكزه قالیرسه بوایكی شرط بریرده بولنملی. بوماده‌نك اكمالنی تكلیف ایدیورم.

سیدبك — اساساً برمباینت یوقدر. ینه سزك‌دیدیككز كیدر مسئله. بشقه‌برشی دكلدر. هم امنیت شاهانه‌یی وهم، مجلس مبعوثانك امنیتنی حائز اولان ذاته ویریله‌جكدر دیمكدر اساس بودر. بونی علی‌الاطلاق مجلس مبعوثانك امنیتنی قزانوبده امنیت شاهانه‌یی قزانمینجه تعیینه مجبور دكلدر حكمدار. طبیعیدركه اوده كندی

یسنك امنیت ایده‌جكی ذاته ویره‌جكدر. بوجهتله كندیسنك امنیت ایده‌جكی كبی مجلس مبعوثانكده اعتمادینه مظهر اولمسی لازم كلور. وماده‌ده كندیسنك‌ده امنیتی لازم كله‌جكنی بیان ایدیور. ایكی ماده بیننده منافات یوقدركه اویله برقید علاوه‌سنه لزوم كورلسون.

رئیس — افندم بوماده‌یی قبول ایدیورمیسكز (قبول ، قبول) اكر هیئت اتفاقله قبول ایدیورسه. (بعض طرفدن عدم قبول صدالری) دیمك‌كه اتفاق یوق. مخالف اولانلر النی قالدیرسون (اللر قالقار) یوزیتمش سكز قبول. تمام اكثریت ثلثان حاصل اولدی.

سیدبك — برنیدوار اصل مضبطه‌یه باقكز (محتاج تصدیق اولان قرارلر ارادهٔ سنیه ایله اجرا اولنور) دیه. تصحیح ایتدك اصل قانونده. (محتاج استیذان) یازلدی ایدی. بوعباره‌یی انجمن قالدیره‌رق (محتاج استیذان) یرینه (محتاج تصدیق اولان قرارلر) دیمش. یكرمی سكزنجی ماده‌یه عائددر. یازیلوركن مؤخر یالمش. طبیعی اویكرمی طقوزنجی ماده‌دن اول اوله‌جق.

رئیس — بونی قبول ایتمینلر النی قالدیرسون (اللر قالقار) هركس قبول‌ایتدی افندم.

سید بك — پانچه‌دورف افندی مكاتیب ومخابرات تعرضدن مصوندر دیه برمادهٔ مستقله تكلیف ایدییور. فقط مساعده بیوركز سوز سویله‌یم. بونی علی‌الاطلاق قبول ایدرسه‌كز اوله‌ماز. فی‌الحقیقه اساسه موافقدر. فقط‌بعض محكمه‌لرك قراریله بعض مكاتبی اچق، اوقومق اقتضا ایدر. مطلق یازلمش. بومطلقیت هیچ بردولتك قانون اساسیسنده‌یوقدر. انجمنه‌حواله ایدلمسنه قرار ویریلورسه انجمن بوكا دائر برفقره یازار.

رئیس — قاعدةً انجمنه حواله اولنور. پانچه‌دورف افندیده بوك انجمه حواله‌سنی ارزو ایدیور. قبول ایتمین زاتسه النی قالدیرسون (اللر قالقار) افندم مخالف اون‌ایتی رأی‌وار. دیمككه اكثریت حاصل اولدی.

اسماعیل حقی بك — مساعده بیوریكز آرقداشلرمز یاكلش برفكره ذهب اولدیلر. بویله مكاتیب تعرضدن مصوندر دینلنجه آرتق هیچ

فلان كویده اولان قیونلر ، فلان كویده فلان خواجه‌نك قیونی حلالدر. یاخود حرامدر دیه بویله مفردات قانونه وضع ایدیلیرمی ؟ رفقانك شكایتلری اولمش كیرمش اولان دور استبداددن شكایتدن عبارتدر. آرتق دور مشروطیت بوكا ختام ویردی. نه‌قالدی‌یا؟ بعض احوال اولورسه بیله خلاف قانون اوله‌رق هرنوع اقعال ممنوعه‌دندر قانونه مانع دكلدر. بو قانونده قتل ممنوعدر. آمانه قتل اولیور اواجرایه عائددر. بناءً علیه بوبرامر بدیهیدر. مفردته دكل آئله، اطرده قانونیته، كلیته تبعیتله مكلف اولان بر هیئتده مفرداندن بحثی، افرادن بحثی، جزوباتدن بحثی نابجمل كوریرم ، شوقدركه خلاصه ایدرم‌كه میانه‌مزده‌كی نزاع ، نزاع لفظیدر. ایكیسی بر بومنانك. قوانین، تأمین یتمش برماده‌یی له‌الحمد والمنه بوبحثده بیتدی.

ماهرسعید بك — بوندن اولكی دورلرده ده اویله ایدی اماینه پادشاهك سرایی كوله‌لرله طولی ایدی.

مجدی افندی — افندم مذاكره‌یی كافی كوردلم.

حونه‌ئوس افندی — ایكی سوز سویلیه‌جكم (كوراتی) رجا ایدرم ایكی سوز (اولماز اولماز صدالری) ایكی كلمه زیاده دكل (مذاكره كافی صدالری)

رئیس — مذاكره‌یی كافی كوریورمیسكز؟ (اوت اوت) كافی كورولدی. بوشه افندینك تكلیفنی قبول‌ایدنلر النی قالدیرسون (اللر قالقماز) ایتمیانلرده قالدیرسون (اللر قالقار) افندم ثلثان اكثریت رد ایتدی.

سید بك — اصلده یكرمی سكزنجی ماده معدلنده اوتوزنجی ماده‌یی اوقویه‌جغم.

سلیمان افندی — اون سكزنجی ماده‌نك تعدیلی حقنده برتقریرمز واردی.

رئیس — اون سكزنجی ماده ذاتاً معدلده یوق. انجمنه نیچون تكلیف ایتمدیكز اولا.

سلیمان افندی — اوته‌دنبرو تكلیف ایتدك.

رئیس — اوحالده انجمن نظردقته آلمامش.

سلیمان افندی — انجمن نظردقته آلمامقله اوقونمامق‌می لازم كلور. اوقونمادی، وقونمامقله ساقط اولماز یا.

رئیس — اوقونمدی ایسه اوقوته‌ایدیكز.

سیدبك — حاضر یازلمش تكلیف‌وارایسه ویریكز اوقویه‌یم. (كورلتیلر)ـ(یوق‌صداسی)

(سیدبك آصلنده یكرمی سكزنجی معدلده اوتوزنجی ماده‌یی اوقور) :

« مجلس وكلا صدراعظمك ریاستی تحتنده اوله‌رق عقد اولوب داخلی و خارجی امور مهمه‌نك مرجعیدر. مذاكراتندن محتاج تصدیق اولان قرارلر لدی‌العرض ارادهٔ سنیه ایله اجرا اولنور. »

رئیس — برشی سویلیه‌جكمیسكز افندم. (موافق موافق صدالری) بوماده‌یی عیناً قبول ایدنلر النی قالدیرسون. (اللر قالقار) اكثریتله قبول اولندی عكسنی رأیه قویویورم. قبول ایتمینلر النی قالدیرسون. قبول‌ایتمه‌ین كیمسه‌یوق. اتفاق ایله قبول اولندی.

(سیدبك آصلی ٢٩ نجی معدلی ٣١ نجی ماده‌یی اوقور) :

وكلادن هربری دائره‌سنه‌عائد اولان اموردن مأذونیتی تحتنده بولنانلری اصولنه توفیقاً اجرا واجراسی مأذونیتی تحتنده اولمیانلری صدراعظمه عرض ایدر. صدراعظم‌دخی اومقوله مواددن مذاكره‌یه محتاج اولمیانلری طوغریدن‌طوغرویه ومحتاج مذاكره بولنانلری مجلس وكلاده بعدالمذاكره محتاج تصدیق اولدقلری تقاریرده‌عرض ایدر وباارادهٔ سنیه اقتضاسنی ایفا ایلر بومصالحك انواع ودرجاتی‌قانون مخصوص ایله تعیین اولنه‌جقدر. شیخ‌الاسلام محتاج مذاكره اولمیان موادی طوغرودن طوغرویه عرض ایدر :

رئیس — بومطالعه حقنده مطالعه‌كز وارسه بیلدیریكز. (خیر ، خیر صدالری) عیناً قبول ایدنلر النی قالدیرسون. (اللر قالقار) اكثریت عظیمه ایله قبول اولندی افندم.

سید بك اوقور:

٣٠ نجی اصلی . ٣٢ نجی معدلی

٣٢ نجی مادهٔ معدلی : وكلای حكومت سیاست عمومیه‌سندن مشتركاً ودائرهٔ نظارتلرینه عائد معاملاتدن منفرداً الخ . . . . .

قوزمیدی افندی (استانبول) — قانونی دیوردی‌كه وكلا كندی نظارتنه عائد اولان مسائلدن بعضلرینی طوغریدن طوغرییه اجرا ایدر. بعضلرنده محتاج استیضاح اولانلر مقام

صدارتدن استیضاح اولنور. مقام صدارتدن استیضاح اولنان شیلر محتاج مذاكره ایسه مسئله‌نك مذاكره‌سنه قرار ویریلور. محتاج مذاكره دكلسه صدراعظمك امروتصویبی‌اوزرینه اولور. شمدی بوراده‌مسئولیت بحثنده‌نظاركزی نظارتنه كندی نظارتنه عائداولان حاصلاتدن طولایی شخصاً مسئول اولورلر. یكی. محتاج استیذان كوردیكی خصوصاتی كه بعدالاستیذان صدراعظمك یاخود مجلس وكلانك دخی انضمام موافقتیله‌یاپمش اولیورسه او كبی خصوصاتدده مسئولیت متسلسله‌نك جریانی لازم‌كلور ظن ایدرم. اوراده‌كی قانون مخصوص هانكی معاملاتك استیذان ایله یاپیله‌جغنی تعیین برقانوندر. مسئولیتك حدودینی تعیین ایدن ماده اولسه اولسه قانون اساسینك شو ماده لهیدر. تدقیق بیوریلورسه حكومتك سیاست داخلیه‌سنه عائد اولان مسائل ایله وكلانك باب عالیدن استیذان اوزرینه باب عالینك رأی وتصویبی اوزرینه یاپدیغی خصوصاتدن طولایی متسلسلاً مسئول اولور وبلا استیذان طوغریدن طوغرییه یاپدیغی اموردن طولایی‌ده شخصاً مسئول اولور. بنده‌كزجه بونك بویله اولمسی طوغریدر.

قارولیدی افندی (ازمیر) — بنده‌كزك سویلیه‌جكم قدر قوزمیدی افندی سویلدی. شونی سویلمك ایستیورم‌كه ناظر امضالیه‌جق كندی مسئولیتی اولان اداره‌لرنی. فقط بعض مسئله‌لروار‌كه بونك ایچون بتون وكلا مسئولیت ایچنده بولنمدی. دیه‌لم‌كه مبعوثان مجلسنك فسخ اولمسی یاخود بروكلانك عزلی اولورده بشقه بروكلانك نصب اولنمسی. بویالكز نه‌صدراعظمك نه‌ده ناظرك مسئولیتی وار. نه‌ده عادی برناظرك مسئولیتی التنده اوله‌بیلور. بتون نظارك بوراده بتون مجلسك مسئولیتی وار. بوندن بشقه‌یرلرده بویله اولورلر. مبعوثانك فسخ اولمسی مهم بر مسئله‌در. بوكا بتون وكلانك مسئولیتی واردر دیه‌لم حكمدار مبعوثان مجلسنی فسخ ایتدی. بشقه‌برسی نصب اولدی. بونك فسخ اولمسنك اراده‌سی‌اوبریكی تشكیل اولنان وكلانك هیئتنده مسئولیت اولملی. ایشته اووقت مهم مسئله اوله‌جق وحكمدارك هروقت شیئی اولمیه‌جق وبرصدر اعظمك امضاسیله، ناظرك امضاسیله مبعوثان مجلسمزی فسخ ایتمكه یاخود بشقه بروكلایی عزل

بکلیورلر . بو طرفدن حکومت پاره ایستیور .
واوله بیلورکه . . . .

رئیس — انجمنه حواله ایده لم و بر آن اول بیتیرمەلرینی رجا ایده لم .

وارتکس افندی — اوله بیلورکه اهالی بو حالدن انتظارده بولنسون ولایتده کیلر پاره ویرمیه جك . بو یوله مشوش قالدی . واوله بیلورکه بو حالدن حکومته یازه جغز شمدیکه حزیران نهایتندن اول بز بونی چیقاره جغز .

عمر فوزی افندی — ۳۲۵ سنه سنه محسوباً آلندی . قرعه آلندی ۳۲۶ سنه سنك ده فرمانلری ، کندی قرعه لری آلندی . افراد جمع اولنیور . شمدی تدقیق ایده جکمز نظامنامه یی چیقاره رق هپ ۳۲۷ سنه سنه محسوباً قرعه چکیله جك . ۳۲۵ سنه سنه محسوباً عسکر آلنمیه جقدر .

هونه ئوس افندی — اخذ عسکر نظامنامه سی بو سنه ترتیب اولنسه بیله یکرمی بریاشنی اکمال ایتمش اولانلر عسکره آلنه جقدر . مع مافیه بدلات عسکریه بر آیلق اولان ارکك چوجقلردنده ۲۵ یاشنده ۴۵ ، ۵۰ یاشنده اولان غیر مسلمدنده تحصیل ایدلمکده دز . بو مخالف قانون اساسیدر . بو ویرکونك چوجقلرده ۲۵ یاشی ایله آلتمش یاشنده برغیر مسلم نه ایچون عسکری ویرکوسیله مکلف اولسون چونکه بو کوندن بیله وقوعبولمسی لازمکلە . (کورلتیلر)

وصفی افندی — (۳۲۵) ده داخل اسنان اولملرله الك مادوننده بالطبع بدلات عسکریه تحصیل ایدیله مز فقط بونك . . . (کورلتیلر)

بوشو افندی — حکومته جواب ویریله جکمی ویرلمیه جکمی .

رئیس — ویرلمیه جك بتیریورز دیه انجمن وعد ایدیور .

بوشو افندی — انجمنك وعدینه بناءً بو حزیران نهایتنه قدر چیقارمی چیقمازمی ؟

قوزمیدی افندی — مساعده بیوریلورسه افندم . (کورلتی)

رئیس — مذاکره یوق افندم . انجمنه حواله ایدیورز .

قوزمیدی افندی — قانونی یتشدیرمش اولسه کز بیله تطبیقی کله جك سنه دن باشلایه جقدر (کورلتی)

وارتکس افندی — اخذ عسکر قانونی کلدیکی وقت انی مذاکره ایده جکز . اوزمان سویلسون (سویلەسون سویله مسون سسلری)

سید بك — بوشو افندی قانون اساسینك حقوق افراده عائد اولان فصلنه بر مادهٔ منضمه علاوه سنی تکلیف ایدیورلر . اوده (ممالك عثمانیه ده پاره ایله انسان آلنوب صاتیلەمز) دیه بر ماده علاوه سنی طلب ایدیور . ذاتاً افندم اسرا بیعنك باطل اولدیغنه دائر مجله ده صراحت واردر . شرعاً ده ممنوعدر . حر اولان برکیمسه نه آلنور نه ده صاتیلور . ذاتاً مملکتمزده حر اولماین یوقدر .

حونه ئوس افندی — بیلدیزده بو قدر کوله واردر .

سید بك — (دوامله) اولەماز قطعیاً هپسی اطلاق اولندیلر . ولیلرینه تسلیم اولندیلر . بزم کندی قانونمز اکا مانعدر . جبراً یا پارسه او باشقه مسئله . اکر مقصد اسارت زنجیه ایسه ، اسارت زنجیه بتون دولتلر بیننده بر معاهده عقد اولنمشدرکه دولت علیه ده او معاهده یی امضا الامشدر . و حتی او اسارت زنجیه یه مخالفت ایتمك خصوصنی دخی دولت علیه درعهده ایتمشدر . او حالده صراحت واردر . معاهده ده مذکوردر دیکر اسارت اساساً مملکتمزده قابل دکلدر . هپمز حرز . انلرك ، حرك بیعی ده شرعاً باطلدر . حتی مجله ده ده بر ماده مذکوردر . بو جهتله بونك قانون اساسی یه درجنه هیچ حاجت کورمیورم

بوشو افندی — بالعموم دولتلرك قانون اساسیلرنده بو موجود اولدیغندن طولایی بنده کزده بر تقریر ویردم .

کیغام افندی — افندم سوز ایسترم معروضاتم مهم .

رئیس — اکلادم . پك مهم . اوطورك ده صکره سزه سوز ویره یم .

بوشو افندی (دوامله) — بو یکی بر علاوه اوله ماز . مادامکه مجله مزده واردر . قانون اساسیده ده صراحت اولمق ایچون نه محذور واردر .

اسماعیل — بك اولاسی فضله .

بوشو افندی (دوامله) — فضله ایسه قویتالك . فقط بنده کز بونلری هر بر دولتك قانون اساسیسنده موجود اولدیغی ایچون تکلیف ایدیورم . هرحالده بر قانون اساسی یه مراجعت ایده سه کز بو شیئی مندرج بوله جقسکز . بونك ایچون بنده کزده عرض ایتدم . ایسترسه کز قالە آلیکز ، ایسترسه کز المیکز .

کیغام افندی — دیار بکر ولایتی داخلنده صاصون ، قضا ، سیلوان و سائر بوکا مماثل قریه لرده و قضالرده بعض عشائر طرفندن — عشائرده بونلردر باقرنی ، اشقودانی ، ایفانی وسائره — صغیرلك نامیله بر ویرکو آلیورلر . ذخیره دن ذخیره آلیورلر . (کورلتی . . . .)

رئیس — افندم بوشو افندم تقریرینه جوابکز وارسه سویلیکز بشقه مسئله چیقارمیك اورته یه

کیغام افندی — افندم بونلر . . . . .

رئیس — افندم بیتدی سوز یوق آرتق .

کیغام افندی — خیر افندم ویرکودر . هرسنه النیر افندم .

رئیس — مجلس مبعوثانده نصل مذاکره ایدیله جکنی اوکرندیکزمی ؟ قانونی تطبیق ایده جکم حقکزده .

سید بك — تحریراً بر تقریر ویریکز نظامنامه یه مخالفدر سوزیکز اندن صکره مذاکره ایده لم بشقه درلو مذاکره ایده میز .

توفیق افندی — بوشو افندی یه جواب ویره جکم . بوشو افندی دیورکه دول متمدنه نك قوانین اساسیه لرنده انسانلرك آلنوب صاتلمسی یعنی اسرای زنجیه ممنوعدر . بزده ده اویله اولمق لازم کلور دیور .

سید بك — اسرای زنجیه دکل .

توفیق افندی — یکی علی الاطلاق اسرانك آلنوب صاتلمسی ممنوعدر دیور . انلرك حقوق مدنیه لرنده بویله شیلر یوقدر . بزم حقوق مدنیه مزده اولدیغی کبی . مثلا بزم صفوت مدنیه مز مجله در . بزم مجله مزده ممنوعدر . سائر دولتلرله برابر بیننمزده جریان ایدن حقوق بین الدول ده ده ممنوعدر . دینجك بیورلدیکه عهودده ده ممنوعدر قانون اساسی یه بونی وضع ایتمك نابجادر .

سالم افندی — عثمانلیلرك کافه سی حریت شخصیه لرینه مالکدر . ایشته قانون اساسینك ۹ نجی ماده سنده مصرحدر .

مرادیان افندی — انسان آلوب صاتمق یوقدر اما بوشو افندینك تکلیفی حقیقةً دقتی

ایدوبده بشقه بر وکلا کتورمکه ، بتون وکلانك مسئول اولدیغندن بو ماده اهمیت کسب ایدر . وانك اوزرینه حکمدار بو صره ده ایسته دیکی وقت نه مبعوثان مجلسنی فسخ ایده بیلور بر صدراعظم ایله ، ونه ده وکلایی عزل ایده بیلیر . بونکیچون بنده کز ارزو ایدردم که بوراسی دها صریح اولسون .

حمدی افندی (انطالیه) — قوزمیدی افندی یوقاریده کی ماده لردن بر نقطەلی وار . دیدیلرکه وکلا کندی مأذونیتی داخلنده اولانلری طوغریدن طوغری یه اجرا ایده جکلر . اولمیانلری ده استیذان ایده جکلر باب عالیدن . باب عالینك تنسیبی وجهله یاپه جقلر . بناءً علیه بو مسئولیت ، مسئولیت مشترکه یه کیرملیدر دیورلر . شمدی بوراده کی مسئله وکلانك مسئولیتی تحتنده اولمیان موادا اساساً حکومتك سیاست عمومیه سنه تعلق ایتدیکی جهتله مجلس خاصده مذاکره سی لازمکلان موادد . یوقسه صدراعظمدن بونی نصل یاپه جغم دیه بو محتاج مذاکره در . مذاکره یه حواله ایت دیه جك . شو حالده محتاج مذاکره اولان مسئله نه در ؟ دولتك سیاست عمومیه سنه تعلق ایدن بر مسئله درکه مجلس خاصده مذاکره ایدیلیر . بناءً علیه مجلس خاص مذاکراتك سیاست عمومیه اولمسی نقطهٔ نظرندن انك مسئولیتی مسئولیت مشترکه در . بناءً علیه بونی بورایه قید ایتمکه لزوم یوقدر . یالکز قاره ایدی افندینك ایکی جهته اعتراضلری وار . فسخ مسئله سنده مسئولیت اوت . فسخ مسئله سنده کی مأذونیت ، بو دفعه ماده ده . قبول ایتدیکمز اعیانك ثلثان اکثریتیله فسخ وقوع بوله بیلمك جهتیله قابینه یی ده بو بابده او نقطه دن مسئول ایتمیور . عزل ماده سنی قبول ایتدیکمزه نظراً تولد ایده جك مسئولیتده طبیعی کله جك قابینه یه عائد اولمسی لازم کله جکدر .

قاره ایدی افندی — نقطه اهمیتلی مسئله لرده واردر . (رأیه صدالری)

اسماعیل حقی بك — حکومتك سیاست عمومیه سندن مشترکاً مسئولدر دیور . حکومتك سیاست عمومیه سی هانکیسیدر ؟ بر نظارته مخصوص اولان سیاست وامور اداره هانکیسیدر ؟ یعنی وظائف اجرائیه هانکیسی دولتك شکل عمومیسنه ، منافع عمومیه سی هانکیسی منافع نظارته ، منافع خصوصیه یه تعلق ایدر . بونلری تعیین ایتمك غایت کوچدر . بو مفردات اموره کیریشمك دیمکدر . قانون اساسیده ایسه بو قدر مفردات اموره کیریشمك ممکن دکلدر . دنیانك هیچ بر قانوننده سیاست عمومیه سیاست خصوصیه هانکیسیدر دیه تعیین اولنمشدر . بعضاً اولورکه بو اهمیت فوق العاده حاصل ایدر . بر نظارتك دکل بر پولیس مدیرینه عائد ایکن دولتك حیات عمومیه سنه تعلق ایدر . بعضاً ده اولورکه غایت مهم بر اجراآت اولورده یالکز بر نظارته عائد اولور . بونی بوراده آیری آیری تشریح ایتمك ممکن دکلدر باخصوص بر قانون مخصوص تنظیم اولنه جغی بیان اولنیور او قانون مخصوص علی قدر الامکان بو ایشه باقیله جقدر . فسخ معامله سنه کلنجه : طبیعیدرکه دنیالانشی مملکتك حسیات عمومیه سنه تعلق ایدر . بونك سیاست عمومیه یه تعلق ایتدیکنی بیانه حاجت یوقدر . بدیهی بر شیدر انکیچون بوراده آیریجه تفصیلاته حاجت یوقدر . بناءً علیه قبولنی تکلیف ایدرم (رأیه صدالری)

رئیس — او حالده بو ماده یی عیناً قبول ایدنلر النی قالدیرسون (اللر قالقار) اکثریت عظیمه وار . قبول ایتمیانلر کیملر ؟ (کیمسه یوق صدالری) او حالده اتفاق آرا ایله قبول اولندی .

سید بك اوقور :

اصلی اوتوزنجی ماده : (مبعوثان اعضاسندن بری ویاخود برقاچی الخ . . . .) معدلی : اوتوز اوچنجی ماده : مبعوثان اعضاسندن بری وکلای دولتدن بر ذات حقنده امور مأموره سندن طولایی مسئولیتی موجب شکایت بیان ایتدیکی حالده اولا هیئت مبعوثانك نظامنامهٔ داخلیسی موجبنجه بو مثللو موادك هیئته حواله سی لازمکلوب کلمیه جکنی مذاکره ایتمك اوزره شکایتی مشعر تقریر جانب ریاستدن اوچ کون ظرفنده انجمن مخصوصنه کوندریلور و بو انجمن طرفندن تحقیقات لازمه اجرا و اشتکا اولنان ذات طرفندن ایضاحات کافیه استحصال اولندقدن صکره شکایتك شایان مذاکره اولدیغنه دائر اکثریتله ترتیب اولنه جق قرارنامه هیئت مبعوثانده قرائت اولنه رق ولدی الاقتضا شکایت اولنان ذات دعوتله بالذات ویا بالواسطه ویره جکی ایضاحات استماع اولنه رق اعضای موجوده نك ثلثان اکثریتیله قبول اولنورسه محاکمه طلبنی مشعر مضبطه سی مقام صدارته تقدیم ایله لدی العرض متعلق اوله جق ارادهٔ سنیه اوزرینه کیفیت دیوان عالی یه حواله اولنور .

مصطفی افندی — افندم بو ماده ده شایان دقت بر جهت کوریورم . انجمنده نظر اعتباره آلنمامش : شویله که یکیدن تعدیل اولنان یکرمی سکزنجی ماده یه علاوةً بر فقره قبول ایدلدی . وکلادن بر ماده استیضاح اولندیغی وقتلرده اکرچه مبعوثانك اکثریت مطلقه سیله مظهر اعتماد اوله مزسه هیئت وکلا ساقط اولیورلر . شمدی بو شکایات قوتلیدر . استیضاح صورتنده مبعوثانك اکثریت مطلقه سیله هیئت وکلا کلیاً ساقط اولیور . شو حالده شکایت دها قوی اولدیغی حالده و مبعوثانك ثلثان اکثریتیله عدم اعتماد کندیلری حقنده بیان اولنوب موجب شکایت احوال حقلرنده تصدیق اولندیغی حالده نظر اعتباره آلنوب ساقط اولیورلر . بالآخره محکمه یه لزوم کوستریلیور . دیوان عالیده محاکمه اجرا اولنمق اوزره مضبطه سی تنظیم اولنوب صدارته ویریلور . صدارته عرض ایدیلور حواله اولنور دیوان عالی یه . دیوان عالیده معلومکزکه (۹) کشیدن مرکبدر . بوده هیئت اعیان اعضای کرامندن طقوز ذات . بونلر بو آدمك مجرمیتنه اکثریتله قرار ویررلرسه هم وکلالقدن ساقط اولیور . همده کندیسنك محاکمه سنه لزوم کوریلیور . مبعوثانك ثلثان اکثریتی ویاخود اتفاق آراسیله هیئت وکلا ساقط اولیورلر شکایت صورتنده . اعیان کرامدن یالکز طقوز ذاتك اتفاق ویا اکثریتیله هم وکلالقدن ساقط اولور وهمده محاکمه سی ایجاب ایدیور . بناءً علیه بو ماده نك آخرینه ده (ثلثان اکثریتله قبول اولنورسه وکلالقدن ساقط اولور . محاکمه طلبنی مشعر مضبطه سی مقام صدارته ارسال ولدی العرض ارادهٔ سنیه سی تعلق ایتدیکی زمانده محاکمه سی اجرا اولنمق) صورتنده تعدیل اولنمسنی تکلیف ایدرم و بو صورتله ده شو تکلیفم قبول اولندیغی حالده آشاغیده (۳۴) نجی ماده اساسنده ، معدلنده ۳۶ نجی ماده . اوراده او ماده یه قطعیاً لزوم قالماز . دیوان عالی طرفندن متهم اولدیغنه قرار ویریلان وکلا . . . . . تعقیب اولنان ماده (ایشیدیله مدی) اکر موافق کوریلورسه رفقای کرامه بو تعدیلی تکلیف

جاب ايده‌جك بر نقطه‌در .

ممالك عثمانيه‌ده آدم آلوب صاتيورلر فقط رفيقمز كيغام افندينك سويله‌مديكى برشى وار ايدى‌كه بوكا دائر بوندن اون بش سنه اول بن واقفم وايضاحات ويرمك ايستيورم .

رئيس — بشقه مسئله‌اولور مراديان افندى بوشو افندينك تقريرينه جوابكز واز ايسه آكا دائر سويله‌يك .

مراديان افندى — آكا كله‌جكم افندم . اوراده بر تك بك كندى معيتنده بر قاچ ارمنى واردر . اوبك كندى معيتنده ، كندى تبعه‌سى اولان ارمنى‌يى صاتار ، مثلا اون بش ليرا يكرمى ليرا . ارمنى‌يى كيم آلورسه اوبكه (خضر) اسمنده بر ويركو ويرر . حتى اوارمنينك قاچ اركك اولادى وارسه اوقدرده بهاسى چوقدر هر نه قدر آز ايسه انك زنكينلكنه باقيه‌رق انك فياتى آز بهاليدر ، ايشته بو . (كورولتى) بومسئله واردر بوندن اون بش سنه اول . فقط شمدى حال حاضرده بو واقعه‌يدر دكيلدر . بيلميورم . آنى ديورم كيغام افندى بونى سويليور . ويركو ويريورلر . ديمك كه آلوب صاتيلير بوشو افندينك تكليفنى رد ايدرم . مادام‌كه عموم عثمانليلر حردر ديمك‌كه اسير كيمسه يوقدر حر اولدقلرى ايچون بشقه مملكتلردن كتيروب بوراده اسير كبى صاتمق ممنوعدر حتى مسلم وغير مسلم ظالم آدملر نصل كه بشقه آدملر جنايات ايشليورلر . آدم اولديريور بونلرده خفياً آدم آلوب صاتيورلرمش . بونى تعقيب ايتملى طوتملى جزاسنى ويرملى .

عمر نوزى افندى — قانون جزايه قونه‌جق بر ماده‌در .

وارتكس افندى — موش طرفلرنده (حضر) ناميله ، طرفلرده بشقه بر نام ايله اهالى‌يى صقيشديريورلرمش ، بونى‌ده بشقه درلو برشى ايله تعقيب ايتملى . مجازات ويرملى . بونى مطلقا قانون اساسى‌يه ادخال ايتمكه لزوم يوقدر . ذاتاً قانون اساسى‌يه كيرمكه لايق برشى دكل . عثمانليلر حردر بوكافيدر ، اصالتك اوكنى آلمق ايچون . آنك ايچون بوشو افندينك تكليفنى رد ايدرم .

طريان نالى افندى — مجله‌ده بوكا دائر صراحت واردر . مجلهٔ احكام عدليه‌ده برچوق مواد دخى موجود اولديغى حالده بو صراحت عجبا حريت شخصيه ، حريت مذهبيه ، مجله‌ده ذكر ايدلمه‌مشمى ؟ مجله‌نك صراحتى ينه مجله‌ده اولديغى حالده قانون اساسيده درج ايدلمشدر . قانون اساسى‌ده سربستىٔ مذاهب ، سربستىٔ اديان ، سربستىٔ تدريسى ، هرشى موجود اولديغى حالده ينه بز بوراده موادّ مخصوصه تعيينيله قانون اساسيده ذكر ايتمه‌مز . يعنى اشخاصى صاتمق ممنوعدر ديه برمادهٔ مخصوصه درج ايدلرسه بوندن نه محذور چيقار . چونكه بوراده هر درلو شى وار . حريت شخصيه تعرضدن مصوندر مجله‌ده احكام شرعيه‌ده بوموجود دكيلدر ؟ هرشى واردر . يعنى حريت شخصيه تعرضدن مصوندر . بوقانون اساسيده اوتوز اوچ سنه اولده موجود ايدى . فقط برچوق قوناقلرده آدم صاتيليردى (كورولتيلر) قوناقلرده جاريه ناميله آلنوب صاتيليوردى . چركس قيزلرى كبى .

ماهر سعيد افندى — قانون اساسيده ، مجله‌ده واردر . فقط صاتلمقدن منع ايديله‌مه‌مشدر . پادشاه سابقك سراينده طوتكزده وكلالك ، بتون خفيه‌لرك‌ده قوناقلرنده كوريلان جاريه‌لر بوكا دلالت ايدر . هيچ اولمزسه بوشمدى قالقملى . انسانلر اوته‌دنبرى بزم مملكتمزده آلنوب صاتيلوردى . بونى شمدى بوقانون اساسى‌يه بويله شدتلى برقانون ايله بسبتون منعى تأمين ايتمليدر .

قوزميدى افندى — شمدى افندم مادام‌كه اساسنده متفقز ، بوماده قانون اساسى ايله‌مى تأمين ايدلسون ، يوقسه قوانين سائره ايله‌مى تأمين ايدلسون ، چونكه نتيجه‌يى كوريورم‌كه هركس بيلور وآدم آلنوب صاتلمسنى كيمسه ايستمز . ديئلبوركه : قانون جزا ايله تعيين ايدلسون وقانون جزا ايله تحت تأمينه آلنسون ديئليور . فقط بنده‌كزك فكرمجه بو ، مسائل اساسيه‌دندر ، فقط خاقان سابقك ايشته اوبابده‌كى احكام شرعيه‌نك خلافنده آدم آلديغى ، كوله‌لر بولنديغى حالده كنديسنه قوانين عاديه‌نك تأثيرى اوله‌مز . برپارچه آنلرك فوقنده آيرى فقط پادشاه دخى قانون اساسينك احكامنه تابع اولملى . مناسب كوررسه‌كز يعنى بونك دائرهٔ شمولنى هركسه تشميل ايتمك اوزره هركسك رأينه موافق اولان بوقانونى بزده قانون اساسيه‌مزه قويه‌لم . چونكه حقيقةً دول متمدنه‌نك كافه‌سنده بوقونلمشدر . بناءً عليه بن بونى احكام سياسيه‌دن عد ايدرم . بويله برماده‌نك يازلمسى فنه موافقدر .

سيف‌الله افندى (ارضروم) — افندم بنده‌كز عرض ايده‌جكم . داغاواريان افندى ايله واحان افندى ، كيغام افندى كردلرك آدم آلوب صاتمه‌سندن بحث ايتديلر . اورالرده اويله آدم آلوب صاتمق يوقدر قطعياً .

حاجى الياس افندى — (موش) بوشو افندى ايله رفيقمزك سويلديكى سوزلرى مناسب كوره‌مم . نعمت حريت ومشروطيته نائل اولديغمزدن بحث ايتمك ايستدكلرى جهت ادارهٔ سابقه‌ده يكديكرينه فوق‌العاده تجاوزلرك نتيجهٔ سيئاتى ايدى . آدم آلوب صاتمغى كلياً رد ايدرم . يالكز بحث ايتمك ايستديكى جهتى تصوير ايده‌مبوريازه ايله كوله آلمق دكل مقصدى .

كيغام افندى (موش) — رجا ايدرم افندم بومهم مسئله‌در . حاجى الياس افندى‌ده . . . (كورولتى)

رئيس — سزه سوز ويرمدم افندم .

كيغام افندى — مهم مسئله‌در افندم . حاجى الياس افندى (كورولتى)

رئيس — سوز ويرمدم ديورم ، حقكزده قانونى تطبيق ايده‌جكم افندم (هاى هاى ، رأيه قويكز صدالرى)

سالم افندى — (قونيه) انسانلر على‌الاطلاق حردر . حريت ، انسانيتده اصلدر . قوانين مدنيه ماهيت اساسيه‌نك كافه‌سنى تأمين ايتمشدر . بومستثنا برقاعده‌در . ينه مطرد برقانون قاعده‌در هيچ كيمسه كيمسه‌نك حقوقنه تجاوز ايده‌مز . هيچ بر فرد ، آخرك تصرفنه داخل اولماز . بوبر امر طبيعيدر بونى لايتغير اولان قانونمز ، مجله تعهد ايتمشدر . تصريح ايدلمشدر . بوبر امر بديهيدر . قانون اساسيده عثمانليلر حردر ديمشدر . برشى قاعده ايله بيان ايدلديكنده آنك هر فردينك برماده بيانى لازم كليرمى ؟ استانبول قيونتى حلالدر بريته برسوز سويلم بروسه قيونى حلالدر . قونيه قيونى حلالدر .

داخلنده كائن درت‌يول نام محلده بوكره تلغراف مركزى كشاد اولنه‌رق داخلى تلغراف مخابراتيله عادى وتعهدلى مكاتيب قبول وتعاطيسنه مباشرت ايدلديكى پوسته وتلغراف نظارتندن بيلديرلمشدر .

اورمان و معادن وزراعت نظارتندن

برمدتدنبرى ممالك عثمانيه‌نك اكثر طرفلرنده باغلره عارض اولان ميلديو خسته‌لغنك معاذالله بوسنه‌ده ظهوريله ايراث خسار ايتمسنه ميدان براقلمامق ايچون موسم تداويسى اولان شو صره‌ده تجربه‌دن معمول برفوچى ويا طوبراقدن معمول مناسب برقاب ايچريسنده اللى قيه صوده ايكى قيه كوز طاشى اريديلوب وديكر برقابده دخى ينه اللى قيه صوده ايكى قيه كرچ سونديريلوب صغودقدن صكره اول مقدار كرچ صويى كوزطاشى محلولنه علاوه ايدرك حاصل اولان كوزطاشيلى وكرچلى صويى پوسكورگج ماكنه‌لرى وار ايسه انلرله واولمديغى تقديرده عادى چالى سپوركه‌لرى واسطه‌سيله اصمه‌لرك اورق وسائر بالجمله يشيل اقسامى اوزرينه سرپلسى وبوخصوصده اصلا اهمال ايدلمامسى باغجيلرمزه توصيه واخطار اولنور .

قرارنامه

تواريخ مختلفه‌ده فاتحده بحر سياه باش قورشونلى مدرسه‌سنده مقيم طلبه‌دن بكر صدقى وحسين عونى افنديلرك اوطه‌لرنده كتاب وفاتحده بوياجى قپوسنده مانيفاطوره‌جى ادهم وصاريكزده عطار تحسين افنديلرك دكانلرندن توتون وسائره وقراصجيلرده آغايانك دكانندن قونده وپرق قبوده تفنكجى قره‌بتك دكانندن رووولور سرقت ايتديكى ادعا قلنمسندن طولايى متهم اولان ومقدما داود پاشا اسكله‌سنده نعلبند زقاغنده اسما قادينك خانه‌سنده مستأجراً ومتأهلاً اقامتله اقسرايده اولانلر تكيه‌سى اتصالنده دميرجى مصطفى وسته‌نك دكاننده بچاقچيلق ايدن اوزونجه بويلى صارى بيقلى قره قاش وصاچلى الا كوزلى سيورى برونلى عادتا النلى متناسب اغزلى بغداى بكزلى ترش چكه‌لى يكرمى التى ياشنده استانه‌لى بياذى بن رمزى دردست ايديله‌مامش اولديغندن تاريخدن اعتباراً جانب رياستدن كنديسنه مجدداً اون كون مهل اعطا قلنمشدر مهل معين ظرفنده مرقوم محكمه‌يه كلمديكى حالده قانونه اطاعت ايتمامش نظريله باقيله‌رق حقوق مدنيه‌دن اسقاط قلنه‌جغى وعليهنده دعوايه قيام اولنه‌جغى ومحاكمهٔ غيابيه‌سى اثناسنده اموالنك تحت حجزه آلنه‌جغى وبوصره‌ده بركونه ادعايه حقى اوله‌ميه‌جغى وبولنديغى محلى بيلنلرك خبر ويرمكه وبالجمله ضابطهٔ عدليه مأمورلرينك كندوسنى طوتمغه مجبور بولندقلرى كبى معاملات تجزيه حقنده دخى مدعىٔ عموميلكه تبليغات مقتضيه اجرا ايدلديكى جهتله اصول محاكمات جزائيه قانوننك اوچ يوز يتمش برنجى واوچ يوز يتمش ايكنجى ماده‌لرندن استنباط اولنان احكامه توفيقاً اشبو قرارنامه بالتنظيم اعلان اولنور .

* *

منلا صالح واوغلى مصطفانك يولنى بكليوب منلا صالحى قورشونله جرح وهر ايكيسنه‌ده اشكنجه اجراسيله فديهٔ نجات اخذ ايلدكلرى وحاجى بيرام حفيدى محمدى و قچاقجى حسينى تفنك ايله جرح واتلاف وفيض‌الله اوغلى حسينى طاغه قالديروب كذلك اشكنجه اجراسيله فديهٔ نجات اخذ ايتملرندن طولايى متهم اولان و قدما شيله قضاسنه تابع يكى كوى يوقارى محله‌سنده اقامتله چوبانلق ايدن اورته بويلى الا كوزلى سياه صاچ و قاشلى يصى اللى سيورى برونلى اورته اغز وچكه‌لى بغداى بكزلى اوتوز بش ياشنده قره واسيلك و بياض اوغلى اپوستولك دامادى پاولى ايله قضاى مذكوره تابع يكى كوى اشاغى محله‌سنده اقامتله رنجبر و باغجوانلق ايدن قرال قاش وصاچلى يصى النلى سيورى برونلى اورته اغز وچكه‌لى بغداى بكزلى اوتوزبش ياشنده كوچك اوغلى خرستو ولد ويكان نام شخصلر دردست ايديله‌مامش اولدقلرندن تاريخدن اعتباراً جانب رياستدن كندولرينه مجدداً اون كون مهل اعطا قلنمشدر مهل معين ظرفنده مرقومان محكمه‌يه كلمادكلرى حالده قانونه اطاعت ايتمامش نظريله باقيله‌رق حقوق مدنيه‌دن اسقاط قلنه‌جقلرى وعليهلرنده دعوايه قيام اولنه‌جغى و محاكمهٔ غيابيه‌لرى اثناده اموالرينك تحت حجزه النه‌جغى وبو صره‌ده بركونه ادعايه حقلرى اوله‌ميه‌جغى وبولندقلرى محللرى بيلنلرك خبر ويرمكه وبالجمله ضابطهٔ عدليه مأمورلرينك كندولرينى طوتمغه مجبور بولندقلرى كبى معاملات حجزيه حقنده دخى مدعىٔ عموميلكه تبليغات مقتضيه اجرا ايدلديكى جهتله اصول محاكمات جزائيه قانوننك اوچ يوز يتمش برنجى واوچ يوز يتمش ايكنجى ماده‌لرندن استنباط اولنان احكامه توفيقاً اشبو قرارنامه بالتنظيم اعلان اولنور .

* *

بك‌اوغلنده بقال زيسوويوانك دكانلرينه كيدرك حامل اولدقلرى سلاحلريله بالتهديد مرقوماندن زيسويى باشندن جرح واقچه‌سنى سرقت ويوانك دخى اقچه‌سى ايله صندوقنى اخذوغصب ايلدكلرى ومأمورين ضابطه‌دن پوليس محمد افندى‌يه دخى طبانجه آتدقلرى ادعا قلنمسندن طولايى متهم بولنان ومقدما يكيشهر جاده‌سنده نومروسز دكانده قصابلق ايدوب فوقنده‌كى اوطه‌ده اقامت ايدن اوزون بويلى اورته اغز وبرونلى كستانه كوزلى صارى بيق وصاچ وقاش وبكزلى اورته وجودلى يكرمى اوچ ياشنده استانه‌لى واسيل ولد نيقولى ايله اقامتكاهى غير معلوم اوزونجه بويلى قره صاچ وقاش و كوز و بيقلى بغداى بكزلى تقريباً اوتوز بش ياشلرنده قوچاكى نام شخصلر دردست ايديله‌مامش اولدقلرندن تاريخدن اعتباراً جانب رياستدن كنديلرينه مجدداً اون كون مهل اعطا قلنمشدر . مهل معين ظرفنده مرقومان محكمه‌يه كلمدكلرى حالده قانونه اطاعت ايتمامش نظريله باقيله‌رق حقوق مدنيه‌دن اسقاط قلنه‌جقلرى وعليهلرنده دعوايه قيام اولنه‌جغى ومحاكمهٔ غيابيه‌لرى اثناده اموالرينك تحت حجزه آلنه‌جغى وبو صره‌ده بركونا ادعايه حقلرى اوله‌مايه‌جغى وبولندقلرى محللرى بيلنلرك خبر ويرمكه وبالجمله ضابطهٔ عدليه مأمورلرينك كنديلرينى طوتمغه مجبور بولندقلرى كبى معاملات حجزيه حقنده دخى مدعىٔ عموميلكه تبليغات مقتضيه اجرا ايدلديكى جهتله اصول محاكمات جزائيه قانوننك اوچ يوز يتمش برنجى واوچ يوز يتمش ايكنجى ماده‌لرندن استنباط اولنان احكامه توفيقاً اشبو قرارنامه بالتنظيم اعلان اولنور .

ایدیورم یاخود جواب بیوره‌جقلر ایسه لطفاً بنده‌کزه جواب ویرسونلر .

حمدی افندی — نتیجهٔ مذاکراتده بر اعتراض اولدی . استیضاح، اشتکا . اشتکانك نتیجه‌سی مسئولیت جزائیه‌یه استیضاحك نتیجه‌سی مسئولیت سیاسیه‌یه منجر اولمسی نتیجه‌سیله . شمدی بو راده مسئولیت جزائیه تطبیق ایده‌جکز . استیضاحده مسئولیت سیاسیه تطبیق ایدلملی . مسئولیت جزائیه قانون مخصوصنك بوبابده تعیین ایده‌جکی جزای ترتیب ایتمکدن عبارت اولیور . شمدی مصطفی افندی حضرتلرینك اعتراضلری مسئولیت جزائیه ترتب ایتمسنی موجب اوله‌جق . وکلادن برینه مسئولیت سیاسیه‌نك ده درحال تطبیقنی کوستریور . بونی انجمن مذاکره ایدرکن مسئولیت جزائیه‌یی متضمن اولان ماده‌نك مقدمات حکمه اقتران ایتمسی لازم کلیور . بونده هیئت مبعوثان مدعی حالنده بولنیور . مدعیٔ عمومیلك وظیفه‌سنی ایفا ایدیور . هیئت حاکمه اعیان اولیور . مسئولیت جزائیه ترتب ایلدیکی جهتله بوراده مجلس مبعوثانه دعوا ایله برابر برده حکم صفتنی ویرمك قطعیاً طوغری اولمیه‌جغندن بو مسئولیت جزائیه ایچروسنده مسئولیت سیاسیه‌نك تطبیقی ایچون هیئت اعیانك قرارینه لزوم کوریورز . اولکی قانون اساسیمز نتیجهٔ حکمه قدر مسئولیت سیاسیه‌نك تطبیق ایدلمامسی رادهسنده ایدی که حکم اولنیجه وکالتدن ساقط اولمیه‌جقدی . بونی بز تعدیلاً قبل الحکم بو مسئله‌ده صفت حاکمیتی احراز ایتمش اولان اعیانك دائرهٔ اتهامیه‌سنده اتهام وقوع بولدقدن صکره مسئولیت جزائیه‌نك تطبیقی جهتنی تنسیب ایتمش ایدك . شمدی حال ادعاده بولنان مجلس مبعوثان دعواسیله برابر مدعی حالنده بولنمسیله برابر مسئولیت جزائیه‌نك درحال تطبیقنه لزوم کورلمك لازم کلورسه بو مسئله‌ده مدعیلك حاکملك بربرینه قارشمق اقتضا ایدر . بو نقطه‌دن تفریق ایتمشلر،

اسماعیل حقی بك — حمدی افندی برادرمزك سوزلرینه بنده‌کز اشتراك ایتم . عدم اعتماد قراری ویردیکمز وقتده هیئت وکلانك بالجمله احوال و حرکاتنه مطلع اولیورز . بر معلومات عمومیه اوزرینه عدم اعتماد بیان ایدیورز . و قابینه سقوط ایدیور . بونك ترکجه‌سی قابینه‌یی عزل ایدیورز بر تعبیر نازکانه اولمق اوزره عزل لفظنی قوللانمیورز ، عدم اعتماد دییورز . حال بویله ایکن تحقیقات اجرا اولنور، بر انجمنه حواله اولنور . عین انجمن برخیلی دلائله دسترس اولور بر سوء ظن قوی حاصل اولور بر ناظر حقنده بو سوء ظن قوی بر ثلثان اکثریته‌ده اقتران ایدیور ثلثان اکثریت بر ناظرك تحت محاکمه‌یه النمسنه لزوم کوستره‌جك بر سوء ظنه ذاهب اولدیغی حالده بر ناظرك مقام اقتدارده قالمسی عجبا جائزمیدر . انك ایچون بویله بر قرار ویرلدیکی حالده عدم اعتماد قرارینی دخی متضمن اولملیدر . بو کا ده شامل اولملیدر والا هیچ بر وقتده منطقی بر حرکتده بولنمش اولمایز . دیکر طرفدن اکر رأس کارده قالورسه بو وکلا میاننده صدراعظم دخی واردکلی حالبوکه نه یاپیورز ویردیکمز قراری صدراعظمله عرض ایدیورز بونده بیك درلو موانع بیك درلو مشکلات وار . بو دخی فعلیاتجه دوچار اوله‌جغمز بر محذوردر . ینه عدم اعتماد قراری ویرمك لازم کلور هرنه صورتله محاکمه ایدرسه‌ك هرحالده ثلثان اکثریتك بو صورتله ویرمش اولدیغی قرار عدم اعتماد قراریدر . او صورتده تصحیح اولنملی .

حمدی افندی — بو مسئله‌ده عدم اعتماد قراریله سقوط ایتمسی طبیعیدر . بونك نتیجهٔ طبیعیه‌سی اولمق ضروریدر . عدم اعتماد ویریلورسه ینه نتیجهٔ طبیعیه‌سی ودر . چونکه استیذان نتیجه‌سنده صوك حکم مجلسه نابعدر . فقط بو اتهام مسئله‌سیده اعیانجه تدقیق ایدیله‌جك احتمال که دائرهٔ اتهامیه‌دنده اول امرده رد ایدیله‌جك برائتده قزانه‌جق اما نتیجه‌ده برائت قرارینك اعیانده اوقونمسنی رد ایدیورز ضروری اولمسی طوغری دکلدر . ایضاحاتده مجلس مبعوثاندن باشقه بونی حل ایده‌جك برشی یوقدر .

مصطفی افندی — افندم بو ماده‌نك خلاصه‌سی کرك هیئت اعیان و کرك هیئت مبعوثان هپسی بر مسئله‌یی تدقیق ایدیور . ابتدا بر کره مبعوثان انجمننده تدقیق اولنور ، اکثریتله ویا اتفاقله اتهام اولور صکره هیئت عمومیه‌ده اتفاقله ویا ثلثان اکثریتله تصویب اولنوب موجب مؤاخذه احوالی ثابت اولدقدن صکره ساقط اولیور . اخیراً اعیانه عرض اولندیغی وقتلرده اعیانك یالکز هیئت اتهامیه‌سی — که طقوز کشیدن عبارتدر — بو طقوز کشینك وقوع بولان تحقیقاتی نتیجه‌سنده اورادن بش آلتی کشینك رأیله کلیاً ثابت اولیور ویاخود بزم ثلثان اکثریت واتفاق آرا ایله اولان تحقیقات نتیجه‌سی هیچ نظر اعتباره آلنمیور . کرچه بزم اسکی قانون اساسیمزده بو ماده یوقدی . فقط اسکی قانون اساسیمزده اعتماد یاخود عدم اعتمادله وکلانك هیئت مبعوثانه قارشو مسئولیتلرندن متولد اوله‌جق مجازات . . . . . استیضاح صورتی مثلا شو مسئله شویله اولدیمی اولمدیمی ؟ بزه بر معلومات ویر دیه‌جکز . بو معلوماتی بحق اعطا ایده‌مدیکی صورتده کندی حقنده شکایت ایدوب، دلائل سرد ایدوب اوزون اوزادی‌یه تحقیقات یاپوب موجب مؤاخذه حالی بولوب اسقاط ایده‌میورز . بونده بیوك بر منتظمسزلق وار عکسی حال وار . استیضاح صورتنده . . . وباخصوص اوتوز سکزنجی ماده‌ده اکثریت مطلقه بوراده ثلثان اکثریت اوراده قبول اولنیور بوراده قبول اولنمیور . رفقای کرام حضراتنك انظار دقتنه عرض ایدرم هرحالده قبولنیده رجا ایدرم .

(مابعدی وار)

مجلس مبعوثانك روزنامهٔ مذاکراتی

جمعه‌ایرتسی : ٦ حزیران سنه ٣٢٥

١ — جمعیتلر قانونی

٢ — استیضاحات :

١ — صدارتدن :

١ — ازمیدك ثروتیه قریه‌سی مختاری طاطله اوغلی احمد اغایه ویریلان اورمانلق حقنده زور مبعوثی خضر لطفی بکك تقریری اوزرینه .

٢ — درسعادت و جوارنده تلفون تأسیسی حقنده نافعه انجمننك مضبطه‌سی اوزرینه .

٢ — خارجیه نظارتندن :

١ — کرید مسئله‌سی حقنده . معمورة العزیز مبعوثی عاصم بکله رفقاسنك تقریری اوزرینه .

اعلانات

دولتلو عصمتلو امینه سلطان حضرتلرینك دائرهٔ عالیه‌لری کتخداسی احمد شکری بکك خزینهٔ جلیله‌دن مخصص شهری ایکی بیك بش یوز غروشی حاوی مارت معاش سندی قالمجه تصدیق ایدلدیکی حالده قضاءً ضایع اولمش وتاریخ اعلاندن اعتباراً اون بش کون مرورنده ظهور ایتمدیکی تقدیرده مذکور سندك حکمی قالمیه‌رق یکیدن دیکر سندك تصدیقیله مبلغ مزبورك تأدیه ایدیله‌جکی طبیعی بولنمش اولمغله سند مذکورك هرکیمك یدنده ایسه مالیه خزینهٔ جلیله‌سنده مأمورین قلمنه تسلیم اولنمسی اعلان اولنور .

ایکنجی اعلان

شاکر افندی‌یه اولان دین محکومنك تأمین تسویه‌سیچون قواص اوغلی خلیل اغانك محجوز و فروختی مقرر بولنان تحته قلعه‌ده رستم پاشا محله‌سنده تحته قلعه درونده و زقاغنده قرق نومرولی علی التخمین اوتوز زراع عتیق بر باب عرصه درونده مستقر بر برکدکنده متصرف اولدیغی ربع ومرجانده مرجان اغا محله‌سنده قوشاقجی خانی اوسط قاتنده اون نومرولی ماهیه اللی غروش ایجاره متحمل برباب اوطه‌ده مستقر قوشاقجی کدکنده‌کی نصف حصه‌لری بوندن اقدم موقع مزایده‌یه قونیله‌رق عثمانلی لیراسی یوز غروش حسابیله ربع برکدکی حصه‌سی درت یوزده ونصف قوشاقجی کدکی دخی بش یوز غروشده طالبی عهده‌سنده قالمش وتاریخ اعلاندن اعتباراً اوتوز بر کون یعنی تموز رومینك بشنجی پازار کوننه قدر یوزده بش ضم قبول ایدلمسی تقرر ایتمش اولدیغندن املاك مذکوره حصه‌لرینه طالب اولانلرك بدل مزایده‌نك عشرینه مساوی بی اقچه‌سیله برابر مدت مذکوره ظرفنده محکمهٔ تجارت اجرا دائره‌سنه کلملری و یوم مزبورده محللرنده مأموری مواجهه‌سنده حاضر بولنملری دائرهٔ مذکوره‌دن اعلان اولنور .

خداوندکار ولایتی داخلنده بروسه قضاسنك اوچ یوز یکرمی بش سنه‌سی حبوبات اعشارینك مایسك یکرمی بشنجی کوننده حزیرانك یکرمی بشنجی کوننه قدر مزایده وحزیرانك یکرمی التنجی کوننده تموزك اون بشنجی کوننه قدر احاله ومیخالیچ قضاسنك مایسك یکرمنجی کوننده حزیرانك یکرمنجی کوننه قدر مزایده وحزیرانك یکرمی برنجی کوننده تموزك اونیجی کوننه قدر احاله وکرماستی قضاسنك حزیرانك برنجی کوننده اوتوزنجی کوننه قدر مزایده وتموزك برنجی کوننده اون بشنجی کوننه قدر احاله وکملیك ومدانیه قضالرینك مایس اون بشنجی کوننده حزیرانك اون بشنجی کوننه قدر مزایده وحزیرانك اون التنجی کوننده اوتوزنجی کوننه قدر احاله وپازار کوی واطره‌نوس قضالرینك حزیرانك اون بشنجی کوننده تموزك اون بشنجی کوننه قدر مزایده وتموزك اون التنجی کوننده اغستوسك اونجی کوننه قدر احاله‌لری اجرا قلنه‌جغندن طالب اولانلرك مذکور مدتلر ظرفنده محللرینه ویاخود مالیه خزینهٔ جلیله‌سنده واردات محاسبه‌سنه مراجعت ایلملری اعلان اولنور .

دیون عمومیهٔ عثمانیه اداره‌سنجه موقع مناقصه‌یه وضعی اخیراً اعلان ایدلمش واحالهٔ موقته‌سی دخی بو کره اجرا قلنمش اولان و هر طوپی بش یوز یاپراق واون یدی کیلو اولان بیك طوپ (ره آل) کاغدینك هر طوپی اوتوز بش غروش یتمش بش سانتیمه؛ هر طوپی بش یوز یاپراقلق ویکرمی اوچ کیلولق سکز یوز طوپ امپریال کاغدینك هر طوپی قرق سکز غروشه؛ اون یدی کیلولق آلتی یوز طوپ ره‌آل مارقه‌لی قاویا نام بیاض کاغدك هر طوپی اوتوز اوچ غروشه ؛ ایکی بیك کیلو صارغی کاغدینك هر کیلوسی بر غروش للی سانتیمه ؛ دفتره مخصوص اوچ بیك یارده بزك هر یارده‌سی ایکی غروش یتمش بش سانتیمه؛ بش یوز پاکت بیاض مقوانك هر پاکتی یکرمی سکز غروشه طالبی عهده‌سنده تقرر ایلدیکی واحالهٔ قطعیه‌سی‌ده ٦ حزیران سنه ٣٢٥ تاریخنه مصادف جمعه‌ایرتسی کونی ساعت آلتی بچقده بالابتدا ساعت طقوزده ختام بوله‌جغی جهتله یوزده بشدن نقصان اولمامق اوزره تنزیلات اجراسیله مذکوراشیانك اعطاسنه طالب اولانلرك بی اقچه‌لرینی ادارهٔ مرکزیه وزنه‌سنه تسلیم ایله مقابلنده آله‌جقلری مقبوضی مستصحباً ذکر اولنان یوم وساعتده ادارهٔ مذکوره مبایعات قومیسیوننه مراجعت ایلملری اعلان اولنور .

سنهٔ حاضره مرتبانندن اولوب مبایعه‌سنه لزوم کوریلان ایکی یوز عدد موزع چانطه‌سیله اون بیك عدد قناویچه چوال برنجی وایکنجی واوچنجی نوعلرندن و هر نوعی ایکی بیك ایکی یوز عددن التی بیك التی یوز عدد بزچوال برنجی وایکنجی نوعندن اوچر بیك عددن التی بیك عدد بزچانطه اولبابده‌کی نمونه‌لری وجهله موقع مناقصه‌یه قونیلدیغندن طالب اولانلرك مذکور نمونه‌لری کورمك وشرائطنی اکلامق اوزره یوزده اون تأمینات نقدیه ویاخود درسعادت تجارت اوطه‌سیله مقاولات محررلکندن مصدق کفالت قویه‌یی حاملاً تلغراف و پوسته نظارتی مجلس اداره‌سنه مراجعت ایلملری اعلان اولنور .

اعلان رسمی

استانبولده کدل پاشا یقوشنده نومروسز خانه‌ده ساکن ایکن محکمهٔ تجارت بحریه‌جه افلاسنه حکم اولنمش اولان صراف انکساندروس باپادوپلوس ذمتنده اله‌جغنی اثبات ویا موقتاً قبول وقید ایتدیرمش اولان اله‌جقلولرك قانوننامهٔ تجارتك ٣١١ و آنی ولی ایدن ماده‌سی موجبنجه مفلس طرفندن تکلیف اولنه‌جق قونقورداتونك مذاکره‌سی ایچون فی ١٠ حزیران سنه ٣٢٥ تاریخنه مصادف چهارشنبه کوننده محکمهٔ مذکوره‌دك فلاس اوطه‌سنه کلملری اعلان اولنور .

مالیه نظارتندن

خداوندکار ولایتنده ارطغرل سنجاغنك سال حال حبوبات اعشاری ایچون مایسك یکرمیسندن حزیرانك یکرمیسنه قدر مزایده ویکرمی برندن تموزك بشنه قدر احاله وقونیه ولایتنده بوردور قضاسنك افیون اعشاری ایچون مایسك یکرمیسندن حزیرانك اوننه قدر مزایده واون برندن یکرمیسنه قدر احاله مدتلری تعیین ایدیله‌رك مزایده‌یه چیقارلمش اولمسیله طالب اولانلرك محللرینه ویاخود مالیه خزینهٔ جلیله‌سنده واردات محاسبه‌سنه مراجعت ایلملری اعلان اولنور .

(صباح) مطبعه‌سی

مواد عمومیه

داخلیه نظارت جلیله‌سنه آطنه ولایتندن وارد اولان ۳ حزیران سنه ۳۲۵ تاریخلی تلغرافنامه‌نك صورتیدر :

ارباب احتیاجك اعاشه‌سی امرنده اول و آخر جریان ایدن معاملات رسمیه‌دن بحث ایله شو حقیقته مخالف واقع اولان بعض نشریاتك تكذیبنه دائر مختلط توزیع اعانه قومیسیوننجه اعطا قلنان مذكره زیره درج و تقدیم قلندی فرمان :

حادثهٔ مندفعه‌دن طولایی حال احتیاجه دوچار اولانلرك اعاشه‌سی ایچون مقدما متشكل بولنان قومیسیون مخصوص معرفتیله اونلر تدارك اولنه‌رق وفرونلر آچدیریله‌رق اعمال ایتدیریلن اكمكلرك كل یوم صورت منتظمه‌ده ارباب احتیاجه توزیعاتی اجرا اولنوب امر اعاشه‌نك بو صورتله تأمین اولنه‌گلدیگی معلوم و مشهوددر . مذكور قومیسیونك مقامنه قائم اولمق اوزره اخیراً تشكیل بیوریلان هیئت عاجزانمزجه بو یولده اكمك توزیعاتی مشاغل كثیره و مدیده‌یی موجب اوله‌جغی و ارباب احتیاجی‌ده اختیاری بر اداره و اصول معیشت طوتمغه غیر مساعد بولندیغی جهتله مطلقا محتاجینك امر ترفیهنی موجب اولمق و یاش كوچه كیتمكه مقتدر و اون یدی یاشنی متجاوز ذكور مستثنا اولمق اوزره هر خانه‌نك نفوس كبار و صغاری مساوی طوتلمق شرطیله هر نفوسه یومی للیشر پاره اعطاسی و هر خانه‌نك مجموع یومیه‌سی قاچ غروشه بالغ اولورسه بر آیلغنك یكدن تسویه‌سی و آطنه‌یه تابع بولنان قرا اهالیسنك هر وقت آطنه‌یه كلوب كیتمك قیدندن وارسته اولمق ایچون انلره‌ده بو یومیه‌نك ایكی آیلغنك دفعةً ویرلمسی و بوندن بشقه بر خانه‌یه برر طوپراق تجره و برر هلكه و كندیركی لوازم ضروریه‌نك تداركی تقرر ایدرك اشبو قرار تنسیب عالی ولایتپناهیلرینه‌ده اقتران ایتمسیله ملحقاته تبلیغ و تعمیم بیورلمش و قومیسیونجه ایجابنه شبت اولنمش ایدی اصحاب احتیاجك اسامی و محل اقامتنی ناطق اولمق اوزره هر ملتك رؤسای روحانیه‌سندن مصدق اوله‌رق طلب اولنان دفترلر ورود ایتدكجه یومیه‌لری و عرض اولنان لوازمی بالحساب اعطایه قومیسیون حاضر و دفتر ورود ایدنجه‌یه قدر سابقی كبی یومی (۱۲۰۰) قیه اكمك توزیعیله اعاشه مسئله‌سنه ذره‌جه خلل كتیرلمامش ایكن و دفترلری ورود ایدن كلدانیلره (۱۰۰۸۷) بچق و آثوری قدیم جماعتنه‌ده (۲۵۲۰۰) و پروتستانلره (۳۶۴۸۷) بچق و سریانی قتولك جماعتنه (۹۲۶۲) بچق غروش تسویه اولنمش ایكن ارمنی و ارمنی قتولك و روم ملتلرندن طلب اولنان دفتر هنوز اعطا اولنمامش و دولت ارباب احتیاجك اعاشه‌سی ایچون تخصیصات كافیه اعطا ایلدیگی كبی بو مسئله‌یی نظر دقت سامیهٔ ولایتپناهیلرینه عرض ایله بو بابده واقع اولان اوامر علیهٔ ولایتپناهیلرینه امتثالاً قومیسیونجه استحضارات كافیه‌ده بولنلمش اولدیغی حالده طلب اولنان دفترلرك عدم اعطاسیله برابر خلاف واقع شكایات و اسناداتده بولنلمسی شایان اسف و استغرابدر . قرار واقع ایجابنه كوره كوچكلی بیوكلی هر نفوسه شهری ایكی مجیدیه قدر بر مبلغ اعطاسی صورتیله مثلا بش كشیدن مركب بر خانه خلقنك التنه لوازم ضروریه‌دن ماعدا آیده اون و اون نفوسدن مركب بر خانه خلقنه‌ده یكرمی مجیدیه و قرا اهالیسی محتاجینه ایكی آیلغی اوله‌رق قرق مجیدیه‌یی كچمش اوله‌جق دیمكدر كه بو نكله اورته حاللی بر خانه‌نك مكملاً اداره‌سی تأمین ایدلمش اولور . معلوم و مشهود سامی فخیمانه‌لری اولان شو معامله‌دن بحث ایله شكایات و نشریات واقعه‌نك ایجابی وجه ایله تكذیبنه عنایت بیورلمقله برابر طلب اولنان دفتری هنوز ویرمیان ملل مرقومه‌یه تنبیهات مقتضیه ایفاسنه مساعدهٔ جلیلهٔ فخیمانه‌لرینی استرحام ایلرز اولبابده .

۱ حزیران سنه ۳۲۵

گمركلردن مال چیقارمق صنعتیله مشغول سمسارلره مخصوص تعلیماتنامه‌در

برنجی ماده كمركدن مال چیقارمقله اشتغال ایتمكده اولان سمسارلر و یاخود آدملری اوگمرزده‌كی تموز رومینك برنجی كوننده اعتباراً رسومات امانتندن معطی بر رخصتنامه‌یی حامل اولمدقجه كمركلردن مال چیقارمیه‌جقلردر .

ایكنجی ماده رخصتنامه‌نك حكمی بر سنه ایچون جاری اولوب امانت سمسار طرفندن ایقاع اولنه‌بیله‌جك بر یولسزلقدن طولایی رخصتنامه‌یی استرداد ایده‌بیلور .

اوچنجی ماده رخصتنامه طلبنده بولنان سمسار بو بابده اعطا ایده‌جكی عرضحالنه معتمد بیوك تجارتخانه رؤساسی طرفندن ممضی ایكی قطعه توصیه‌نامه ایله كندیسنك معروف و حسن حال اصحابندن اولدیغنی مشعر تجارت اوطه‌لرندن برینك رئیسی طرفندن ویرلمش بر تصدیقنامه‌یی ربط ایتمكه مجبوردر .

دردنجی ماده رسومات امانتی رخصتنامه‌یی ویرمزدن اول سمساردن یوزلیرای عثمانی مقداری ایچون كفیللر و یاخود دیپوزیتو اقچه‌سی طلب ایده‌جكدر . مثلا اشخاص معتبره‌دن اوله‌بیله‌جكی كبی سیغورطه قومپانیه‌لرندن برینك كفالتی‌ده قبول اولنه‌بیلور .

بشنجی ماده سمسار كندی آدملرینك اسملرینی تحریراً بیان ایتمكه مجبوردر و آنلرك افعالندن طولایی رسومات امانت جلیله‌سنه قارشو مسئول طوتیله‌جقلردر .

آلتنجی ماده آنف البیان شرائطك ایفاسندن صكره بر عدد سیم مجیدی مقابلنده سمسار یدینه رخصتنامه اعطا قلنور .

یدنجی ماده كمركلره دخوله مأذون سمسارلرك اسملری رسومات امانتنجه قید و تسجیل اولنه‌جقدر .

سكزنجی ماده بر تجارتخانه نامنه كمركدن مال چیقارمق ایچون مراجعت ایده‌جك اولان مأمور منسوب اولدیغی تجارتخانه رئیسی طرفندن ممضی وكالتنامه‌یی رسومات امانتنه ابرازه مجبوردر .

طقوزنجی ماده اشبو وكالتنامه امانت مشار الیهاجه قید اولنه‌رق بر سنه ایچون و یاخود تجارتخانه رئیسی طرفندن سنه ایچنده وكالت فسخ اولندیغی تاریخه قدر معتبر طوتیله‌جقدر .

اونجی ماده كمركجه برابشی اولمیان كیمسه‌لرك كمركلره دخوللری ممنوعدر .

زبیر حكومت قوناغنده‌كی تلغراف شعبه‌سنده غیر رسمی تلغرافنامه و اطنه ولایتی